

ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

นางสาวชฎาพร พิชัยเสียร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๕

ISBN 974-560-984-6

015154

OPINIONS CONCERNING SOCIAL VALUES OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN
BANGKOK METROPOLIS

Miss Chadaporn Bhutcharutsatien

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements
for the degree of Master of Education
Department of Secondary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1982

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร
ชื่อนิติสด	นางสาว ชฎาพร พิชรัช เสือปร
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.วลัย อารุณี อาจารย์ ดร.สุวิมลนา อุทัยรัตน์
ภาควิชา	มัธยมศึกษา
ปีการศึกษา	๒๕๒๔

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ในเรื่อง การรักความอิสระ ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย การเคารพพระบรมฉายาโส การถือพรคถือพวก การตรงต่อเวลา การประหยัดมีอัธยาศัย การนิยมไทย การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ และการพึ่งตนเอง

๒. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กับตอนปลาย

๓. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านค่านิยมทางสังคมของนักเรียนที่มีองค์ประกอบต่อไปนี้ต่างกัน คือฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พื้นฐานการศึกษาของบิดามารดา ลักษณะอาชีพของบิดามารดา สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของนักเรียน การอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และช่วงเวลาเฉพาะที่มีการสอนค่านิยมทางสังคมในโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สุ่มอย่าง

ง่ายจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ๔ โรงเรียน เป็นโรงเรียนรัฐบาล
๔ โรงเรียน วิทยาลัยราษฎร์ ๔ โรงเรียน จำนวน ๘๐๐ คน ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความ
คิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมแบบมาตราส่วนประเมินค่ามีคำตอบ ๕ ระดับ จำนวน ๘๘
ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ หาค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(S.D) ทดสอบค่าที (t-test) และทดสอบค่าไคสแควร์ (χ^2)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความคิด
เห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม ๑๐ ประการ อยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย ในการเปรียบเทียบความ
คิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พบว่า
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีความคิดเห็น เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมไม่แตกต่างกัน
ที่ระดับความมีนัยสำคัญ ๐.๐๕ ในเรื่อง การเคารพอาววโส การถือพรตถือพวก การ
ตรงต่อเวลา การประหยัดมัธยัสถ์ และ การนิยมไทย นักเรียนทั้งสองระดับมีความคิดเห็น
เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ ๐.๐๕ ในเรื่อง การรักอิสระ
ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ และการพึ่งตนเอง และพบว่า
นักเรียนที่ติดตามมารดามีฐานะทาง เศรษฐกิจต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม
ต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ ๐.๐๕ แต่ปรากฏว่า นักเรียนที่ติดตามมารดามีระดับการศึกษา
อาชีว การให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรต่างกัน และนักเรียนที่สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย สภาพ-
แวดล้อมของโรงเรียนรวมทั้ง ช่วงเวลาเฉพาะที่มีการสอนค่านิยมทางสังคมในโรงเรียน
ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ

Thesis Title   Opinions Concerning Social Values of Secondary
School Students in Bangkok Metropolis
Name   Miss Chadaporn Bhutcharutsatien
Advisors   Walai Arunee, Ed.D
    Suwattana Utairat, Ph.D.
Department   Secondary Education
Academic Year   1981

ABSTRACT

Purpose

The purposes of this research were (1) to determine the opinions concerning the social values of the secondary school students in Bangkok Metropolis on 10 aspects as follows independence, responsibility, discipline, respect for seniority, patronage system, punctuality, thriftiness, Thaism, self-sacrifice and self-dependence, (2) to compare the opinions concerning social values between the lower secondary school students and the upper secondary school students, and (3) to compare the effect of different factors such as parents' economic status, educational background, occupation, residential area, patterns of child rearing, school environment and specific time of teaching social values in schools upon students' opinions concerning social values.

Procedures :

Eight hundred secondary school students from four secondary government schools and four private schools in Bangkok Metropolis were simple randomly sampled. The Likert rating-scale questionnaire with 88 items expressing social values constructed by the writer was administered to the subjects selected. The results of the questionnaire were analyzed by percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test and chi-square test.

Conclusions :

The results of the study were as follow :-

The majority of the secondary school students in Bangkok Metropolis agreed with ten social values aspects. By studying comparatively the opinions concerning social values between the lower secondary school students and the upper secondary school students, there were no statistical significances at the level of 0.05 on respect for seniority, patronage system, punctuality, thriftiness, and Thaiism. But there were significant differences at the level of 0.05 on the opinions towards independence, responsibility, discipline, self-sacrifice and self-dependence. By studying the different factors affecting students' opinions, there was significant differences at the level of 0.05 between opinions concerning social values of students with different parents' economic status. There was no statistical significances at the level of 0.05 on the opinions concerning social values of students and the

different parents' educational background, occupation, residential area, pattern of child rearing, school environment period of teaching social and specific time of teaching social values in schools.

กติกกรรมการประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิบูลศรี วาสนสมลิสฺหิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลาวินัย วิทยาวิฑูถิกล ประธานและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ ศาสตราจารย์ ลุมน อมรรวิวัฒน์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุจริต เพียรชอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ก้องแก้ว เจริญอักษร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พาณี แสงวงกิจ ที่ได้ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาแบบสอบถาม ตลอดจนแนะนำข้อบกพร่องบางประการ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทุกท่าน

และในการวิจัยครั้งนี้ จะไม่สำเร็จลงได้เลย ถ้าไม่ได้รับความกรุณาจากท่าน อาจารย์ ดร.วัลย์ อารุณี และ อาจารย์ ดร.สุวัฒนา อุทัยรัตน์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ที่เอาใจใส่ให้คำปรึกษา คำแนะนำและช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ตลอดจนให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้า เสมอมา ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ โอปอล สุนานนท์ ผู้อำนวยการฝ่ายปกครองของโรงเรียนสตรีวิทยาและคณาจารย์ทุกท่านที่ช่วยเหลือข้าพเจ้าในการเก็บข้อมูลที่โรงเรียนสตรีวิทยา ซึ่ง ณ ที่โรงเรียนแห่งนี้ ข้าพเจ้าเกิดความประทับใจในความเมตตา และความกรุณาของอาจารย์ที่มีต่อข้าพเจ้ายิ่งนัก ขอขอบพระคุณต่อผู้อำนวยการ อธิการ และ อาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนเซนต์คาเบรียล เซนต์ฟรังซิสซาเวีย อำนวยศิลป์ เทเวศร์วิทยาลัย ทริธาภิเษก จันทรินทร์บำเพ็ญและมหารมณพาราม ที่ให้ความร่วมมือในการเข้าพบนักเรียนตลอดจน สละเวลาเรียน ๑ ชั่วโมง เพื่อให้นักเรียนได้ตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือด้วยดีในการตอบแบบสอบถาม

ท้ายที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณ คุณศักดา นำชัยสิวัฒนา คุณชวน เตชะกำจรกิจ คุณอัจฉรา วัฒนากัญญา นายแพทย์ สุภมิตร ชูณหสูทธิวัฒน์ นายแพทย์ มนต์ชัย ชาลาประวรรต

ญ
ที่ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ข้าพเจ้าในการลงโค้ดคอมพิวเตอร์ และบุคคลที่ข้าพเจ้ามีโอกาสได้คือ
คุณพ่อ คุณแม่และพี่สาวของข้าพเจ้าที่ให้อำนาจใจคอยช่วยเหลือและอวยพรห่วงใยข้าพเจ้าตลอดมา

ชฎาพร พันธ์ชัยเสียม

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพคนพิการ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ณ
รายการตารางประกอบ	ณ
บทที่	
๑ บทนำ.....	๑
ความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๖
สมมุติฐานในการวิจัย	๗
ขอบเขตของการวิจัย	๘
ข้อตกลงเบื้องต้น	๑๑
ข้อจำกัดของการวิจัย	๑๑
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	๑๒
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	๑๓
๒ ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๖
๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๔๔
๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๔

บทที่

๕	สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	๗๑
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๓
	อภิปรายผลของการวิจัย.....	๗๔
	ข้อเสนอแนะ.....	๗๕
	บรรณานุกรม	๗๘
	ภาคผนวก	๘๘
	ประวัติผู้เขียน	๑๓๒

สถาบันวิจัยและพัฒนา
 วิทยาลัยเทคโนโลยีพระยาองค์
 ราชบัณฑิตยสถาน

รายการตารางประกอบ

หน้า

ตารางที่

๑	ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร.....	๕๕
๒	เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับตอนปลาย.....	๕๖
๓	ค่าไคสแควร์แสดงลักษณะการกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	๕๘
๔	ค่าไคสแควร์แสดงลักษณะการกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนกับพื้นฐานการศึกษาของบิดามารดา.....	๖๐
๕	ค่าไคสแควร์แสดงลักษณะการกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนกับลักษณะอาชีพของบิดามารดา.....	๖๒
๖	ค่าไคสแควร์แสดงลักษณะการกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนกับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย.....	๖๔
๗	ค่าไคสแควร์แสดงลักษณะการกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนกับลักษณะการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา.....	๖๖
๘	ค่าไคสแควร์แสดงลักษณะการกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน.....	๖๘
๙	ค่าไคสแควร์แสดงลักษณะการกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนกับลักษณะการสอนค่านิยมของโรงเรียน.....	๗๐
๑๐	แสดงเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครที่ตอบแบบสอบถาม.....	๑๐๓
๑๑	แสดงจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายที่ตอบแบบสอบถาม.....	๑๐๔

ตารางที่

๑๒	แสดงจำนวนนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูลักษณะต่าง ๆ	๑๐๔
๑๓	แสดงจำนวนนักเรียนที่มีสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยต่างกัน.....	๑๐๕
๑๔	แสดงรายได้ของครอบครัวต่อเดือน.....	๑๐๕
๑๕	แสดงจำนวนนักเรียนที่บิดามารดามีระดับอาชีพต่าง ๆ	๑๐๖
๑๖	แสดงจำนวนนักเรียนที่บิดามารดามีระดับการศึกษาต่าง ๆ	๑๐๗
๑๗	แสดงจำนวนนักเรียนที่มีสภาพแวดล้อมของโรงเรียนต่างกัน.....	๑๐๘
๑๘	แสดงจำนวนนักเรียนซึ่งโรงเรียนมีลักษณะการสอนค่านิยมทางสังคมต่างกัน	๑๐๘

สงวนลิขสิทธิ์
ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ
ผู้พิการ กรมส่งเสริมการเกษตร

บทที่ ๑

ความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันในหมู่นักวิชาการทางสังคมศาสตร์ว่า ค่านิยม (Value) มีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในฐานะที่เป็นตัวตัดสินใจ กำหนด ตัดสิน หรือตัวผลักดันให้พฤติกรรมโน้มเอียงไปในทางใดทางหนึ่ง ค่านิยมจึงเป็นพลังที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้พฤติกรรมทางสังคมส่วนใหญ่ของมนุษย์^๑ ดังจะเห็นได้จากสังคมไทยในอดีตเป็นสังคมที่มีความร่มเย็นและสงบสุข มีความโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีคุณธรรมประจำใจ ต่อมาเมื่อสังคมไทยเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น การเพิ่มจำนวนประชากรอย่างรวดเร็วจาก ๓๔ ล้านคน ในปี ๒๕๑๓^๒ มาเป็น ๔๖.๘๖ ล้านคน จากการสำรวจทะเบียนราษฎรของกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๓^๓ ซึ่งการที่จำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้นอย่าง

---

^๑ สุนทร โคมิน, สนิท สมัครงการ, ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย : เครื่องมือในการสำรวจและวัด, (กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัยสถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๒๒), หน้า ๑.

^๒ วิฑูร โอสถานนท์, "ปัญหาและการวางแผนประชากร" ประชากรศึกษา เล่ม ๑ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๑๔), หน้า ๑๐.

^๓ เอกสารเกี่ยวกับประชากรประเทศไทย ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๓, สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ, ๒๕๒๓.

รวดเร็ว มีผลให้ประเทศไทยต้องเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม^๑ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ซึ่งก่อให้เกิดความระส่ำระสายด้านสังคมในหมู่ประชาชน การครองชีพรัดตัวขึ้นทุกวัน ประชาชนต้องต่อสู้แข่งขันกันเพื่อการอยู่รอดในสังคม คนส่วนใหญ่จึงคิดถึงตัวเองก่อน ค่านิยมที่แสดงออกถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จึงเปลี่ยนแปลงไป^๒

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงด้านการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะหลังเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เป็นต้นมา ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง ประชาชนและเยาวชนต่างพากันตื่นตัวให้ความสนใจกับปัญหาบ้านเมือง ตลอดจนปัญหาของสังคม เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาแรงงาน มีการเดินขบวนประท้วงการบริหารงานของหน่วยงานต่างๆ มีการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพ โดยที่เข้าใจว่าการทำอะไรได้ตามใจปรารถนา ตามที่ตนเองต้องการ นั่นคือ เสรีภาพ^๓ ซึ่งมีผลทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ขาดการเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับ

^๑ ป๋วย อึ๊งภากรณ์, "เยาวชนกับเศรษฐกิจ" รวมปาฐกถาชุดเยาวชนกับเศรษฐกิจไทย ณ หอประชุมคุรุสภา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๒๐), หน้า ๗๐-๗๑.

^๒ อานนท์ อาภาภิรม, "การเปลี่ยนแปลงของค่านิยม" มนุษย์กับสังคม : สังคมและวัฒนธรรมไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, ๒๕๑๕), หน้า ๑๕๑.

^๓ ใช้นิตยานันท์ทะมณี, "เยาวชนกับเศรษฐกิจ" รวมปาฐกถาเยาวชนกับเศรษฐกิจ ณ หอประชุมคุรุสภา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๒๐), หน้า ๑๕๓.

ในขณะที่บ้านเมืองของเรากำลังเจริญก้าวหน้า โดยเฉพาะทางด้านวัตถุ อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกก็หลั่งไหลเข้ามา มีอิทธิพลต่อจิตใจของคนไทย^๑ จะเห็นได้จากในปัจจุบัน เรานิยมการค่านับจับมือกันแทนการยกมือไหว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่เด็กวัยรุ่นหันไปนิยมวัฒนธรรมตะวันตก นิยมขับร้องหรือเต้นรำที่ออกท่าทางในเวลาร้อง แต่งกายเลียนแบบวัยรุ่นฝรั่งที่ดูไม่ออกกว่าเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย เป็นต้น

ในอดีตนั้น ผู้ใหญ่จะเป็นแบบอย่างความประพฤติที่ดีให้แก่เด็ก แต่ในสังคมปัจจุบันเด็กเลียนแบบอย่างที่ได้มาจากผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่หลงระเหิงมัวเมาในอบายมุข เช่น สุรา นาฬิกา เทียบวาร์ไนท์คลับ สถานเริงรมย์ สถานการพนัน ผู้ใหญ่ลุ่มหลงมัวเมาด้วยความสนุกสนานอันไร้สาระและเต็มไปด้วยความฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย แม้แต่การรับประทานอาหารกลางวันก็ต้องเข้าคลับที่มีดนตรีและนักร้อง

สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมอันรวดเร็วดังกล่าว มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของเด็ก เด็กจะเกิดความสับสน เกิดความขัดแย้งต่อความรู้สึกนึกคิดภายในตัวเองกับบุคคลอื่น ๆ เกิดความไม่แน่ใจว่าจะยึดถือสิ่งใดเป็นหลักในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการต่อสู้เพื่อความอยู่รอด สถาบันครอบครัวซึ่งเคยมีเวลาเอาใจใส่อบรมสั่งสอนบุตรธิดา ก็ได้คลายความสำคัญลง ทั้งนี้เพราะพ่อแม่ผู้ปกครองในสมัยปัจจุบันส่วนใหญ่ต่างต้องออกไปประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจการครองชีพที่สูงขึ้น จึงไม่มีเวลาที่จะพบปะและดูแลอบรมสั่งสอนลูกได้เพียงพอ^๒ การดำเนินชีวิต

^๑ อานนท์ อากาภิรมย์, "อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตก" อ้างแล้ว, หน้า ๑๔๓ และ ๑๔๓.

^๒ อานนท์ อากาภิรมย์, "ครอบครัวไทย" มนุษย์กับสังคม : สังคมและวัฒนธรรมไทย อ้างแล้ว, หน้า ๑๓๒.

ต้องเร่งรีบตั้งแต่เช้าจนถึงเวลาเข้านอน บางครอบครัวลูกไม่ได้พบหน้าพ่อแม่ ผู้ปกครองเป็น เวลาหลาย ๆ วัน การอบรมบ่มนิสัยและปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องให้แก่ลูก เพื่อให้ลูกหรือบุตรหลาน เป็นผู้มี ความนึกคิดในทางที่ถูกที่ควร จึงไม่สามารถทำได้เต็มที่ พฤติกรรมที่แสดงออกมาของ เด็กได้ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น ปัญหาเยาวชนติดยาเสพติด ปัญหาขาดความ รับผิดชอบ ไม่เคารพบิดามารดา ครูอาจารย์ ไม่มีระเบียบวินัย ไม่เคารพและปฏิบัติตาม กฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับ นิยมความหรูหรา ฟุ่มเฟือย มีความเห็นแก่ตัวมากขึ้น นิยมการ มั่วสุมในแหล่งอบายมุข ดังจะเห็นได้จากรายงานสถิติคดีอาญาบางประเภทที่เกิดจากก่อกวนกระทำผิด ของเด็กและเยาวชน จากเอกสารของกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนกรมตำรวจ^๑ ได้รายงานไว้ว่า สาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีปัญหาทางความประพฤติ คือสาเหตุความบกพร่อง ของครอบครัว เช่น บิดามารดาหย่าร้าง แยกแยกไม่เอาใจใส่บุตร นอกจากนี้ยังมีสาเหตุจาก โรงเรียนและสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเด็ก เช่น สื่อมวลชน หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่อมวลชน เหล่านี้มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังค่านิยม วัฒนธรรม และความเป็นไปในสังคมให้แก่เด็ก^๒ เด็กจะรับเอาความคิดและตัวอย่างจากสื่อมวลชนได้เร็วโดยที่เด็กไม่รู้สึกรู้สีกตัว โดยเฉพาะใน ปัจจุบันนี้ สื่อมวลชนได้กระจายไปทั่วประเทศไทย เด็กส่วนใหญ่หาความเพลิดเพลินจากการดู โทรทัศน์บ้าง ฟังวิทยุ หรืออ่านหนังสือพิมพ์ ตลอดจนนิตยสารต่าง ๆ รายการต่าง ๆ ที่นำมทอด จากสื่อมวลชนไปยังเด็กจึงมีบทบาทสำคัญในการกล่อมเกล่าจิตใจและอารมณ์ของเด็กเป็นอย่างมาก อาทิภาพยนตร์โทรทัศน์ที่นำมาฉายในปัจจุบัน แสดงบทใช้ความรุนแรงเข้าหากัน แก่งัดกัน ข่าฟันกัน

^๑ กองบัญชาการตำรวจนครบาล, กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน "รายงานผลการจับกุมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด" (กรุงเทพมหานคร : กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน, ๒๕๒๔). (อัดสำเนา)

^๒ ศิริชัย ศิริกายะ, "การสื่อสาร" มนุษย์กับสังคม (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑), หน้า ๑๑๓ และ ๑๑๔.

โดยไม่มีเหตุผล โดยเฉพาะภาพยนตร์โทรทัศน์ประเภทบู๊และกำลังภายใน เด็ก ๆ มักติดรายการเหล่านี้ บทบาทจากจอโทรทัศน์จะฝังแน่นอยู่ในสมอง หนังสือพิมพ์ ตลอดจนนิตยสารต่าง ๆ ลงข่าวจีป๊อปปี้ ช่า พิมพ์ภาพเปลือย เพื่อดึงดูดใจผู้ซื้อ ลงภาพบุคคลในสังคมแต่งกายหูลู่หูลู่เพื่อขายงานเลี้ยงสังสรรค์ที่แสดงค่านิยมผิด ๆ ออกมาให้เด็กเห็น เด็กก็จะซึมซับรับเอาค่านิยมเหล่านี้เข้าไว้โดยไม่รู้ตัว^๑

นักจิตวิทยาพบว่าเด็กจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากผู้อื่นโดยที่ผู้อื่นจะตั้งใจสอนหรือไม่ก็ตาม สังคมและบุคคลที่อยู่แวดล้อมตัวเด็กจะมีอิทธิพลต่อการเลียนแบบอย่างของเด็กทางหนึ่ง โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา วัยนี้ทัศนคติและค่านิยมจะมีส่วนสำคัญในการเลือกและตัดสินใจประพฤติปฏิบัติตนของเด็กมาก เด็กจะสังเกต เรียนรู้และเลียนแบบจากสังคมแวดล้อม ฉะนั้นถ้าเด็กได้แบบอย่างที่ดี เด็กก็จะประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่เป็นที่ยอมรับของสังคม แต่เป็นที่น่าวิตกว่าสภาพสังคมปัจจุบัน แบบอย่างที่ดีก็มี แบบอย่างที่ไม่ดีก็มีมาก จึงเป็นการยากที่เด็กวัยรุ่นจะตัดสินใจเลือกยึดถือว่าตัวอย่างใดจึงจะเหมาะสม และเกิดประโยชน์แก่ตน เด็กจึงแสดงออกซึ่งความคับข้องใจ ความสับสนอันเนื่องมาจากเด็กไม่สามารถจะรู้ได้อย่างแน่ชัดถึงบทบาทของตัวเองหรือการกระทำอันเป็นที่ยอมรับในกลุ่มสังคมนั้น^๒

ฉะนั้น การปล่อยให้เด็กสะสมค่านิยมต่าง ๆ เองโดยอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่ผิด ๆ โดยไม่มีหลักเกณฑ์ เด็กก็จะได้รับค่านิยมที่ผิด ซึ่งนอกจากจะเป็นผลเสียต่อตัวเองแล้ว ยังเป็นผลเสียต่อสังคมด้วย^๓ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจลักษณะค่านิยมทางสังคมของเด็ก

^๑ บุญกร่าง เกิดตุลา, "บทบาทของสื่อมวลชนกับการพัฒนาเด็ก" อนาคตของชาติ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สวนหนังสือ, ๒๕๒๓), หน้า ๔๐ - ๔๘.

^๒ Harry M. Johnson; Sociology : A Systematic Introduction (New York: Harcourt, Brace & World, Inc., 1960), p. 120.

^๓ กิตติมา ประทีปผล, "ความสำคัญของค่านิยม" ปรัชญาการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ ๒ (กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, ๒๕๒๑), หน้า ๔๔ - ๔๕.

ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่อยู่ระหว่างระยะวัยรุ่นตอนต้น กับวัยรุ่นตอนปลาย เป็นระยะที่เริ่มจะเป็นผู้ใหญ่ จึงเป็นช่วงเวลาวิกฤตของบุคคลในแง่การเลือกการตัดสินใจ การวางแผนเป้าหมายและอุดมคติในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นการศึกษา อาชีพ ครอบครัว สังคมและการดำเนินชีวิต^๑ โดยที่ผู้วิจัยทำการศึกษาและสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม ๑๐ ด้าน ของเด็กในโรงเรียนมัธยมศึกษา ว่ามีค่านิยมทางสังคมเป็นเช่นไร ค่านิยมที่นักเรียนยึดถืออันเหมาะสมหรือไม่เพียงไร ผลของการวิจัยจะทำให้ทราบปัญหาและข้อบกพร่องต่าง ๆ และจะได้หาทางปรับปรุงแก้ไขเพื่อเสนอแนะแนวทางในการปลูกฝังค่านิยมทางสังคมที่เหมาะสมให้แก่นักเรียนมัธยมศึกษาเป็นหลักยึดในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม ๑๐ ด้านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครในเรื่อง การรักความอิสระเสรี ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย การเคารพอาวุโส การถือพรรคถือพวก การประหยัดมั่งมีย์ล้น การนิยมไทย การตรงต่อเวลา การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์และการพึ่งตนเอง
๒. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับตอนปลาย
๓. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็น ด้านค่านิยมทางสังคมของนักเรียนที่มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ ๗ ด้านคือ

---

^๑ ประมาญ ดิศศิริมลัน, "วัยรุ่น-วัยเร่ง" จิตวิทยาพัฒนาการ (กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, ๒๕๒๐), หน้า ๑๐๑.

- ๓.๑ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
- ๓.๒ พื้นฐานการศึกษาของบิดา-มารดา
- ๓.๓ ลักษณะอาชีพของบิดา-มารดา
- ๓.๔ สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของนักเรียน
- ๓.๕ การอบรมเลี้ยงดูของบิดา-มารดา
- ๓.๖ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน
- ๓.๗ ช่วงเวลาเฉพาะที่มีการสอนคำนิยมทางสังคมในโรงเรียน

สมมุติฐานในการวิจัย

ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับคำนิยมทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และพบว่านักเรียนที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจ การศึกษา อาชีพ ที่อยู่อาศัย และลักษณะการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคำนิยมทางจริยธรรมแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำองค์ประกอบทั้ง ๕ พร้อมกับได้เพิ่มองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและลักษณะการสอนคำนิยมของโรงเรียนเข้ามาเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการศึกษาคั้งนี้ด้วย โดยได้ตั้งสมมุติฐานของการวิจัยครั้งนี้ดังนี้

๑. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคำนิยมทางสังคมไม่แตกต่างจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
๒. นักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคำนิยมทางสังคมแตกต่างกันตามองค์ประกอบต่อไปนี้

- ๒.๑ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
- ๒.๒ พื้นฐานการศึกษาของบิดา-มารดา
- ๒.๓ อาชีพของบิดา-มารดา

- ๒.๔ สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย
- ๒.๕ ลักษณะการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนของบิดามารดา
- ๒.๖ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน
- ๒.๗ ช่วงเวลาเฉพาะที่มีการสอนค่านิยมทางสังคมในโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตดังนี้

๑. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่นำมาวิจัยครั้งนี้ คัดเลือกจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายจากโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ๔๐๐ คน นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ๔๐๐ คน
๒. การวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนในหัวข้อต่อไปนี้เท่านั้นคือ
  - ๒.๑ การรักความอิสระเสรี
  - ๒.๒ ความรับผิดชอบ
  - ๒.๓ ระเบียบวินัย
  - ๒.๔ การเคารพอาวุธ
  - ๒.๕ การถือพรตถือพราก
  - ๒.๖ การตรงต่อเวลา
  - ๒.๗ การประหยัดมัธยัสถ์
  - ๒.๘ การนิยมไทย
  - ๒.๙ การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์
  - ๒.๑๐ การพึ่งตนเอง
๓. การวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนที่มีองค์ประกอบ ๗ ด้านดังต่อไปนี้คือ
  - ๓.๑ พื้นฐานการศึกษาของบิดามารดา ซึ่งผู้วิจัยแบ่งระดับการศึกษาของบิดามารดาออกเป็น ๗ ระดับดังนี้

- ไม่ได้รับการศึกษา
- ป. ๑ - ม. ๖
- ป. ๗ - ม.ศ. ๓ (ม. ๖)
- เตรียมอุดมศึกษา (ม. ๘, ม.ศ. ๕)
- อาชีวศึกษาหรือประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญา
- ปริญญาตรี
- ปริญญาโทขึ้นไป

๓.๒ อาชีพของบิดามารดา จำแนก เป็น ๖ ระดับคือ

บิดามารดาไม่ประกอบอาชีพใด ๆ ในปัจจุบัน

บิดามารดามีอาชีพกรรมกร รับจ้างรายวัน หรืออาชีพอื่นที่เทียบเท่า
เช่นรับจ้างทำนา เป็นต้น

บิดามารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่นทำสวน ทำนา ทำไร่และ
รวมทั้งบิดามารดาที่ประกอบอาชีพการประมง

บิดามารดาเป็นข้าราชการ เจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานชั้นผู้น้อย

บิดามารดาประกอบอาชีพค้าขายโดยมีกิจการค้าของตนเองในระดับเล็ก
หรือระดับปานกลาง

บิดามารดาประกอบอาชีพเป็นข้าราชการระดับสูง นักธุรกิจ ผู้บริหารระดับ
สูง หรือเป็นเจ้าของกิจการค้าขนาดใหญ่

๓.๓ สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว จำแนกเป็น ๕ ระดับคือ

รายได้ต่ำกว่า ๑,๕๐๐ บาทต่อเดือน

รายได้ ๑,๕๐๑ - ๓,๐๐๐ บาทต่อเดือน

รายได้ ๑,๓๐๑ - ๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน

รายได้ ๕,๐๐๑ - ๘,๐๐๐ บาทต่อเดือน

รายได้ ๘,๐๐๐ บาทต่อเดือนขึ้นไป

- ๓.๔ การอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา จำแนกเป็น ๓ ประเภทคือ
- การเลี้ยงดูที่บิดามารดาเข้มงวดกวดขันมาก
  - การเลี้ยงดูที่บิดามารดาไม่เข้มงวดกวดขันมากนัก แต่ไม่ปล่อยอิสระเสรีมากนัก
  - การเลี้ยงดูที่บิดามารดาปล่อยอิสระเสรีมาก

มากนัก

- ๓.๕ สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของนักเรียน จำแนกเป็น ๓ ระดับคือ
- ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งหมายถึงที่อยู่อาศัยในเขตชุมชน เขตธุรกิจ การค้าของกรุงเทพมหานคร

การค้าของกรุงเทพมหานคร

ในเขตชานเมือง ซึ่งหมายถึงที่อยู่อาศัยซึ่งไม่อยู่ในเขตแออัดหรือเขตธุรกิจการค้าในกรุงเทพมหานคร

ในเขตชุมชนแออัด ซึ่งหมายถึงที่อยู่อาศัยซึ่งอยู่ในเขตแออัดแออัด เยียด ผู้คนปลูกบ้าน เรือนอยู่อย่างไม่มีระเบียบแบบแผน สภาพแวดล้อมยังไม่ถูกหลักอนามัย ซึ่งเราเรียกกันว่า เขตสลัมในกรุงเทพมหานคร

- ๓.๖ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน จำแนกเป็น ๓ ระดับคือ

โรงเรียนใกล้สถานเริงรมย์ แหล่งการพนัน

โรงเรียนอยู่ในเขตย่านการค้า ย่านธุรกิจอุตสาหกรรม

โรงเรียนอยู่ในเขตชุมชนแออัด

โรงเรียนอยู่ในเขตชานเมือง

- ๓.๗ ช่วงเวลาเฉพาะที่มีการสอนคำนิยมทางสังคมในโรงเรียน จำแนกเป็น
- ๖ ระดับคือ

สอนหรืออบรมในช่วงเช้าแถวตอนเช้า

สอนหรืออบรมในช่วงโฮมรูม

สอนหรืออบรมในช่วงชั่วโมงเรียนวิชาสังคมศึกษา

สอนหรืออบรมในช่วงพักกลางวัน

สอนหรืออบรมในช่วงชั่วโมงเรียนวิชาอื่น ๆ

โรงเรียนไม่มีการสอนหรืออบรมเกี่ยวกับคำนิยมทางสังคมเลย

ข้อตกลงเบื้องต้น

๑. ผู้วิจัยถือว่า แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองชุดนี้ครอบคลุมเนื้อหา สามารถใช้เป็นเครื่องมือวัดความคิดเห็น เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียน ได้ตรงตามวัตถุประสงค์
๒. กลุ่มประชากรที่สุ่มมาถือว่าเป็นตัวแทนประชากร คือนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ ในเขตกรุงเทพมหานคร
๓. ผู้วิจัยถือว่านักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรทุกคนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมในด้านต่าง ๆ ทั้ง ๑๐ ด้านมาแล้ว จากการศึกษาวิชาสังคมศึกษา และจากบุคคล และสังคมแวดล้อม

ข้อจำกัดของการวิจัย

๑. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้มีจำนวน ๔๐๐ คน ซึ่งค่อนข้างจะน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอนปลายในกรุงเทพมหานครแล้ว
๒. การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ควบคุมตัวแปรด้านเชื้อชาติ ภาษา ประสิทธิภาพ ความสนใจ และตัวการอื่น ๆ นอกเหนือจากองค์ประกอบทั้ง ๗ ด้านที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งอาจมีผลต่อความคิดเห็นของนักเรียน
๓. การตอบแบบสอบถามของนักเรียนอาจตอบไม่ตรงกับความคิดเห็นอันแท้จริงตามทัศนคติของตน ทั้งนี้ นักเรียนอาจคำนึงถึงผลได้ผลเสีย

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

๑. ผลการวิจัยจะทำให้รู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในสภาวะการณ์ปัจจุบัน
๒. เป็นแนวทางสำหรับครูในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในด้านค่านิยมทางสังคม
๓. เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนสังคมศึกษา และเป็นหัวข้อในการอบรมปลูกฝังค่านิยมทางสังคมให้แก่นักเรียนในโรงเรียน
๔. เป็นแนวทางสำหรับนักเรียนในการเลือกค่านิยมที่พึงประสงค์ เพื่อนำไปประพฤติปฏิบัติได้เหมาะสมกับความต้องการของสังคม
๕. เป็นแนวทางสำหรับผู้ปกครองในการอบรมและพัฒนาค่านิยมทางสังคมที่ถูกต้องให้แก่บุตรหลาน
๖. เป็นแนวทางสำหรับสถาบันผลิตครูในการเตรียมครูที่ต้องออกไปสอนวิชาสังคมศึกษา ตลอดจนเป็นแนวทางในการจัดการอบรมด้านการปลูกฝังค่านิยมทางสังคมที่เหมาะสมให้แก่ครูประจำการ

๗. เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่ จะทำการศึกษาค้นคว้าและวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้อง
ต่อ ๆ ไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อหรือความรู้สึกนึกคิดเฉพาะตัวของนักเรียนที่แสดง
ออกต่อคำถาม ซึ่งไม่เป็นการถูกหรือผิด แต่เป็นไปในทางเห็นด้วย ไม่แน่ใจ หรือไม่เห็นด้วย

ค่านิยม หมายถึงความรู้สึกนึกคิด การกระทำและสิ่งอื่น ๆ ที่คนในสังคมใดสังคมหนึ่ง
เห็นว่ามีความดีและยอมรับปฏิบัติตาม ถ้าบุคคลใดมีค่านิยมสูงในค่านิยมใด ก็จะแสดงออกในการ
ยอมรับยึดถือสิ่งนั้นในอันดับสูง

สังคม หมายถึง การที่คนมาอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก มีความสนใจร่วมกัน หรือ
คล้าย ๆ กัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน มีความสัมพันธ์ต่อกัน คนในสังคมได้รับการอบรมกล่อมเกลา
ทำให้เกิดความรู้สึก และมีหลักร่วมกันในการตัดสินใจว่าอะไรถูก อะไรผิด อะไรดี อะไรเลว
อะไรควรหรือไม่ควร

ค่านิยมทางสังคม หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด การกระทำและสิ่งอื่น ๆ ที่คนจำนวนมาก
ในสังคมเชื่อว่าเป็นสิ่งที่มีค่าควรแก่การนับถือ และควรแก่การปฏิบัติตามกว่าอย่างอื่น ค่านิยมทาง
สังคมในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาความรู้สึกนึกคิด ความสนใจ ความต้องการของนักเรียนมัธยมศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อ

๑. การรักความอิสระเสรี
๒. ความรับผิดชอบ
๓. ระเบียบวินัย
๔. การเคารพอาวุโส
๕. การถือพรคถือพวก
๖. การตรงต่อเวลา

- ๗. การประหยัดมัธยัสถ์
- ๘. การนิยมไทย
- ๙. การบำเพ็ญตน เป็นประโยชน์
- ๑๐. การพึ่งตนเอง

การรักความอิสระเสรี

การรักความอิสระเสรี หมายถึง การแสดงออกของบุคคลเป็นตัวของตัวเอง พัดฝันใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ไม่ชอบให้ใครมายุ่งเกี่ยว ไม่ต้องการยุ่งเกี่ยวกับคนอื่น

ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ด้วยความเพียร และละเอียดรอบคอบ ยอมรับความผิดหรือความชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ทั้งยังพยายามที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อบังคับของโรงเรียน กฎหมายบ้านเมือง และปฏิบัติได้ถูกต้องตามมารยาทของสังคม

การเคารพอาวุโส หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด และการปฏิบัติต่อบุคคลที่มีอาวุโสกว่าด้วยความเคารพ อ่อนน้อม มีความเกรงใจ

การถือพรรคถือพวก หมายถึง การถือเอาความสัมพันธ์ส่วนตัวมาใช้ในการประกอบ การ หรือในการมอบหมายความรับผิดชอบ และในตำแหน่งหน้าที่การงาน ผู้ที่รู้จักมักคุ้น เป็นญาติ เกี่ยวข้องกันจะได้รับการพิจารณาก่อน

การประหยัดมัธยัสถ์ หมายถึง การรู้จักใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง รู้จักแบ่งส่วนรายได้ และเก็บทรัพย์สินส่วนหนึ่งไว้ใช้ในเวลาจำเป็น หรือเป็นทุนสำรองต่อไป

การนิยมไทย หมายถึง การแสดงออกที่จะรักษาความเป็นไทยในด้านต่าง ๆ ไว้ ทั้งด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสังคม

การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ หมายถึง การแสดงออกใด ๆ ก็ตามที่แสดงให้เห็นถึงการละความเห็นแก่ตัว การให้ปันแก่คนที่ควรให้ รวมถึงการช่วยเหลือด้านกำลังแรง กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา เพื่อทำประโยชน์ให้แก่บุคคลอื่น โรงเรียน ชุมชน ตลอดจนประเทศไทยให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้น

การตรงต่อเวลา หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกใด ๆ ก็ตามที่แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบในเรื่องเวลา ไม่ว่าจะเป็นด้านภาระงาน หรือการติดต่อกับบุคคลอื่น

การพึ่งตนเอง หมายถึง ความรู้สึกริเริ่มคิด ตลอดจนการกระทำใด ๆ ของบุคคลที่แสดงให้เห็นว่ากระทำหรือปฏิบัติด้วยตนเอง ไม่ต้องพึ่งพา หรืออาศัยบุคคลอื่น

ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในสังคมมนุษย์นั้น เรามีความเชื่อว่า ค่านิยมมีความสำคัญเป็นอันดับแรกต่อพฤติกรรมของมนุษย์ เพราะค่านิยมจะเป็นเครื่องตัดสินใจ กำหนดหรือผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมโน้มน้าวไปยังไปทางใดทางหนึ่ง ค่านิยมจึงเป็นพลังที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้พฤติกรรมทางสังคมส่วนใหญ่ของมนุษย์ ค่านิยมจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในแง่ของความเจริญก้าวหน้าและการประกอบกิจการทุกแห่งทุกมุมไม่ว่าจะเป็นการศึกษา อาชีพ ชีวิตครอบครัว ศาสนา การปกครองและการเมือง หรือการตั้งเป้าหมายความสำเร็จในชีวิต ดังนั้น ถ้าสามารถปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามเหมาะสมกับความต้องการของสังคมได้ พฤติกรรม การประพฤติปฏิบัติของสมาชิกในสังคมก็จะ เป็นไปตามที่สังคมปรารถนา

มาสโลว์ (Maslow) มีความเห็นว่า ค่านิยมเป็นเสมือนแนวทางในการดำเนินชีวิตของมนุษย์^๑ (Philosophy of life) ส่วนสุนทรีย โคมินและสนิท สมัครการ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของค่านิยมไว้ว่า ค่านิยมเป็นมาตรฐานที่ชี้นำพฤติกรรม เป็นการแสดงออกซึ่งความต้องการของมนุษย์ในรูปของแรงจูงใจและความต้องการ นอกจากนั้น ระบบค่านิยมของบุคคลยังช่วยในการขจัดความขัดแย้ง ช่วยในการตัดสินใจและค่านิยมยังเป็นรากฐานของปัญหา

^๑ Abraham H. Maslow, Toward a Psychology of Being, (New York: Van Nostraud Reinhold Co., 1968), p. 206.

ทางสังคมอีกมากมาย^๑ พินัส หันนาคินท์ ก็มีความเห็นสอดคล้องว่า ค่านิยมเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่จะบ่งชี้ว่าจะประพฤติปฏิบัติอย่างไร ทั้งต่อตัวเองและต่อสังคม การเลือกกระทำของแต่ละคนขึ้นอยู่กับค่านิยมที่ยึดถือเป็นประการสำคัญ^๒ และพิชญ์ สมปอง กล่าวถึงอิทธิพลของค่านิยมต่อสังคมว่า ค่านิยมเป็นตัวแปรหนึ่งที่สำคัญในอันที่จะชักนำให้สังคมเปลี่ยนแปลงก้าวหน้า หรือเก็บงำถ่วงรั้งให้สังคมเปลี่ยนแปลงช้าหรืออาจขงกั้น^๓

จากแนวความคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า ค่านิยมเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคม ค่านิยมและสังคมมีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากค่านิยมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลแต่ละคนในสังคม ฉะนั้นสังคมจะมีลักษณะเช่นไร ก็ย่อมสะท้อนให้เห็นค่านิยมของบุคคลในสังคมนั้นด้วย

ความหมายของค่านิยม

Dictionary of the Social Science ได้ให้คำจำกัดความของค่านิยมไว้ว่า "ค่านิยมเป็นความเชื่อ ความคิดที่คนสนใจและยึดถือว่าเป็นมาตรฐาน (Standard) ในการประพฤติปฏิบัติ"^๔

^๑ สุนทรี โคมินและสนิท สมักรการ, ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย (กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัยสถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๒๒), หน้า ๑ - ๓.

^๒ พินัส หันนาคินท์, "แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย," การประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย, ๒๒-๒๗ มกราคม ๒๕๒๓, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๓), หน้า ๑๒๒.

^๓ พิชญ์ สมปอง, สังคมชาวบ้านนา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๒), หน้า ๘๘.

^๔ "Value", Dictionary of the Social Science, (New York: Macmillan Company, 1965), p. 744.

มิลตัน โรคิช (Milton Rokeach) ให้ความหมายของค่านิยมว่า "ค่านิยมเป็นความเชื่ออย่างหนึ่งที่มีลักษณะยืนยงถาวร ซึ่งเป็นแนวทางของความประพฤติ (mode of conduct) หรือเป็นเป้าหมายในการดำเนินชีวิต (end-state of existence) เป็นสิ่งที่ตนเองหรือสังคมเห็นดีเห็นชอบ สมควรที่จะยึดถือปฏิบัติมากกว่าวิธีปฏิบัติหรือเป้าหมายชีวิตอย่างอื่น"^๑

เดวิด เครทซ์และคณะ (David Kretch and others) ให้ความจำกัดความของค่านิยมไว้ว่า "ค่านิยมเป็นความเชื่อเกี่ยวกับว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา หรือสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา ค่านิยมจะสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมของสังคม และเป็นสิ่งที่สมาชิกในสังคมยึดถือร่วมกันอย่างกว้างขวาง บุคคลใดยอมรับค่านิยมใดเป็นของตน ค่านิยมนั้นก็จะเป็นเป้าหมายในชีวิตของบุคคลนั้น"^๒

ปราโมทย์ นาครทรรพ ให้นิยามของค่านิยมว่า "ค่านิยมคือแนวความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่พึงปรารถนา ซึ่งมีอิทธิพลในการเลือกประเพณีของมนุษย์"^๓

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ อธิบายว่า "ค่านิยมมาจากความหมายที่อยู่ในภาษาอังกฤษคือ "Value" คำนี้ มีความหมายหลายอย่าง ได้แก่ความรู้สึกลึกซึ้งหรือรังเกียจหรืออายหรือใคร่หวาดสิ่งหนึ่งสิ่งใด ความคิดหรือรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด คือค่านิยมของผู้คิดและผู้รู้สึก"^๔

^๑ Milton Rokeach, Beliefs, Attitude and Values, (San Francisco: Jossey Bass, 1968), p. 5.

^๒ David Kretch, Richard S. Crutchfield and Egerton L. Ballachy, Individual in Society (Tokyo: Kogakusha Company Ltd., 1962), p. 102.

^๓ ปราโมทย์ นาครทรรพ, "ค่านิยมของผู้นำกับการพัฒนาประเทศ," รัฐศาสตร์ : โครงการการศึกษาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔), หน้า ๗๔.

^๔ บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, "การอบรมศึกษากับค่านิยมที่พึงประสงค์" เอกลักษณ์ไทย ๑(๑) : ๓๑ - ๕๐, มกราคม ๒๕๒๐, หน้า ๓๑.

พริส หันนาคินท์ ให้คำจำกัดความของค่านิยมไว้ว่า "ค่านิยมหมายถึง ความโน้มเอียงหรือแนวทางที่คนจะประพฤติตนไปในแนวทางใด แนวทางหนึ่งที่ตัวเองได้พิจารณาไตร่ตรองแล้วว่า เป็นสิ่งที่ดีสำหรับคน หรือสังคมยอมรับนับถือ และปฏิบัติตามแนวความคิดนั้น ๆ อย่างสม่ำเสมอ"^๑

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมจากผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านี้ สรุปได้ว่าค่านิยมจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางสังคม และวิถีชีวิตต่าง ๆ ของบุคคลในสังคม ทั้งนี้เพราะค่านิยมเป็นสิ่งที่คนถือว่า เป็นสิ่งที่มีความควรแก่การปฏิบัติและยึดถือ ค่านิยมมิได้เป็นเพียงเรื่องของการถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี จริงหรือเท็จเท่านั้น แต่ยังรวมถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เป็นเครื่องนำพฤติกรรมในชีวิตของคนเรา

ความหมายของค่านิยมทางสังคม

เมอร์ริล (Merrill) กล่าวถึงค่านิยมทางสังคมไว้ว่า "ค่านิยมทางสังคม เป็นความเชื่อถือที่เป็นบรรทัดฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่สำคัญของสังคม ค่านิยมทางสังคมเกิดขึ้นจากการติดต่อกันทางสังคม และได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม จะศึกษาค่านิยมทางสังคมได้จากโครงสร้างของสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ค่านิยมทางสังคม มีรากฐานอยู่บนวิถีชีวิตอันที่ยอมรับปฏิบัติกันอย่างกว้างขวาง สังคมแต่ละแห่งจะสร้างแบบแผนของค่านิยมของตนเอง"^๒

^๑ พริส หันนาคินท์, การสอนค่านิยม พิมพ์ครั้งที่ ๒ (กษณุโลก : โครงการตำรา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๒๑), หน้า ๘.

^๒ Francis E. Merrill, Society and Culture, (N.J.: Prentice Hall & Engle Wood Cliffs, 1965), p. 364.

ไพฑูรย์ เครือแก้ว กล่าวถึงค่านิยมทางสังคมไว้ว่า หมายถึง "สิ่งที่คนสนใจ สิ่งที่คนปรารถนาจะได้ ปรารถนาจะเป็น เป็นสิ่งที่คนถือว่าเป็นสิ่งบังคับให้ต้องทำต้องปฏิบัติ เป็นสิ่งที่คนบูชายกย่อง และมีความสุขที่จะได้เห็น ได้ฟัง ได้เป็นเจ้าของ ค่านิยมทางสังคมจึงเป็นวิธีของการจัดรูปความประพฤติที่มีความหมายต่อบุคคล และเป็นแบบฉบับของความคิดที่ฝังแน่นสำหรับยึดถือในการปฏิบัติตนของคนในสังคม"^๑

ในทัศนะของผู้วิจัยเอง เห็นว่าค่านิยมทางสังคมเป็นตัวกำหนด หรือเป็นตัวกระตุ้น พฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์ ค่านิยมทางสังคมจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในแง่ของความเจริญก้าวหน้า และเป็นรากฐานของการปกครองประเทศ ถ้าบุคคลในประเทศมีค่านิยมทางสังคมที่พึงประสงค์แล้ว ย่อมจะทำให้สังคมมีความเจริญ และมีความสงบสุขอันเป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคม

ทฤษฎีค่านิยม

ทฤษฎีค่านิยมที่นักวิชาการมักจะอ้างถึงและใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค่านิยมของมนุษย์คือ ทฤษฎีค่านิยมของสแปรงเกอร์ (Spranger) และทฤษฎีค่านิยมของโรคิช (Rokeach)

ทฤษฎีค่านิยมของสแปรงเกอร์ (Spranger)

อี. สแปรงเกอร์ (E. Spranger) นักปรัชญาชาวเยอรมันได้อธิบายจำแนกลักษณะค่านิยมที่สำคัญของมนุษย์ว่ามี ๖ ประเภท โดยที่คนส่วนมากจะมีค่านิยมเหล่านี้หนึ่งหรือสองประเภทที่เด่นชัดเจนนกว่าประเภทอื่น ๆ

---

^๑ไพฑูรย์ เครือแก้ว, ลักษณะสังคมไทยและการพัฒนาชุมชน (กรุงเทพมหานคร : การพิมพ์เกื้อกูล, ๒๕๐๖), หน้า ๖.

๑. ค่านิยมทางทฤษฎีหรือวิชาการ (Theoretical Value) ได้แก่ความนิยมศึกษาหาความรู้ ความจริง เหตุผล และการรวบรวมจัดระบบความรู้
๒. ค่านิยมทางเศรษฐกิจ (Economic Value) เป็นค่านิยมที่ทำให้บุคคลแสวงหาประโยชน์ ทรัพย์สินและความมั่งคั่ง
๓. ค่านิยมทางสุนทรียภาพ (Aesthetic Value) เกี่ยวข้องกับความชื่นชม ฟังพอใจในความงาม รูปแบบและความเหมาะสมกลมกลืนในลักษณะต่าง ๆ
๔. ค่านิยมทางสังคม (Social Value) ได้แก่ความรักเพื่อนมนุษย์ ความต้องการช่วยเหลือ ทำประโยชน์ให้แก่เพื่อนมนุษย์
๕. ค่านิยมทางการเมือง (Political Value) คือความนิยมอำนาจ อิทธิพลและชื่อเสียง
๖. ค่านิยมทางศาสนา (Religious Value) ได้แก่ความเชื่อและความยึดถือในศาสนา สิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือจุดหมายอันสูงสุดในจักรวาล (Ultimate goal) ^๑

ทฤษฎีค่านิยมของโรคิช (Rokeach)

เอ็ม. โรคิช (M. Rokeach) เป็นนักจิตวิทยาผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการขยายขอบข่ายการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมออกไปอย่างกว้างขวาง เขาสนับสนุนให้ใช้ค่านิยมเป็นตัวแปรหลักในการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ เพราะค่านิยมเป็นแกนกลางในการก่อให้เกิดพฤติกรรมด้านแรงจูงใจ ทัศนคติ และความสนใจ

^๑ ประสาร มาลากุล ฌ. อยุธยา, ค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย

(กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓), หน้า ๑๓.

โรคิช ให้ความหมายของค่านิยมว่าเป็นความเชื่ออย่างหนึ่งที่มีลักษณะยั่งยืนถาวร ซึ่งเป็นแนวทางในการประพฤติ (mode of conduct) หรือเป็นเป้าหมายในการดำเนินชีวิต (end-state of existence) เป็นสิ่งที่ตนเองหรือสังคมเห็นดีเห็นชอบ สบควรถูกจะยึดถือปฏิบัติมากกว่าวิถีปฏิบัติหรือเป้าหมายชีวิตอย่างอื่น

โรคิช ได้จำแนกค่านิยมของมนุษย์ออกเป็น ๒ ประเภทคือ

๑. ค่านิยมที่เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ เรียกว่า "ค่านิยมวิถีปฏิบัติ"

(Instrumental Values) ได้แก่

- ทะเยอทะยาน (ambitious)
- ใจกว้าง (broad-minded)
- สามารถ (capable)
- สนุกสนานร่าเริง (cheerful)
- สะอาด (clean)
- กล้า (courageous)
- ให้อภัย (forgiving)
- เขื่อเพื่อ (helping)
- ซื่อสัตย์ (honest)
- สร้างสรรค์ (imaginative)
- อิสระเสรี (independent)
- มีสติปัญญา (intellectual)
- มีเหตุผล (logical)
- เป็นที่นิยม (loving)
- เชื่อฟัง (obedient)
- สุภาพ (polite)

- รับผิดชอบ (responsible)
- ควบคุมตนเองได้ (self-controlled)

๒. ค่านิยมที่เป็นเป้าหมายในการดำรงชีวิตเรียกว่า "ค่านิยมจุดหมายปลายทาง"

(Terminal Values) ได้แก่

- ชีวิตที่สะดวกสบาย (a comfortable life)
- ชีวิตที่ตื่นเต้น (an exciting life)
- ความรู้สึกว่าจะประสบความสำเร็จ (a sense of accomplishment)
- โลกที่ปลอดภัย (a world of peace)
- โลกแห่งความงาม (a world of beauty)
- ความเสมอภาค (equality)
- ความมั่นคงของครอบครัว (family security)
- ความรักอิสระเสรี (freedom)
- ความสุข (happiness)
- ความรู้สึกกลมเกลียว (inner harmony)
- มีความรัก (mature love)
- ความมั่นคงของชาติ (national security)
- ความสงบสุขทางใจ (pleasure)
- การช่วยเหลือผู้อื่น (salvation)
- ความภาคภูมิใจในตนเอง (self-respect)
- การได้รับความยกย่องในสังคม (social recognition)
- การมีมิตรที่ดี (true friendship)
- ความเป็นผู้รู้ (wisdom) ^๑

---

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓ - ๑๔.

ความแตกต่างระหว่างค่านิยมทั้ง ๒ ชนิด อยู่ที่กลุ่มหนึ่งเป็น "วิธีทาง" (means) และอีกกลุ่มหนึ่งเป็น "จุดหมายปลายทาง" (ends) ค่านิยมจุดหมายปลายทาง (Terminal values) มีศูนย์รวมอยู่ที่ตัวบุคคล (self-centered) และมีศูนย์รวมอยู่ที่สังคม (Society-centered) อีกศูนย์หนึ่ง ดังตัวอย่างเช่น "ความสงบสุขทางใจ" เป็นค่านิยมที่มีศูนย์รวมอยู่ในตัวบุคคล ส่วน "สันติสุขในโลก" หรือ "การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์" เป็นค่านิยมที่มีจุดรวมอยู่ที่สังคม

สำหรับค่านิยมวิธีปฏิบัติ (Instrumental Values) จำแนกออกเป็น ๒ จุดรวมเช่นกัน คือศูนย์รวมหนึ่งอยู่ที่ค่านิยมจริยธรรม (Moral Values) และอีกศูนย์หนึ่งเป็นด้านความสามารถ (Competence Values) ค่านิยมที่เป็นจริยธรรม หมายถึงค่านิยมจำพวกวิธีปฏิบัติที่มีจุดรวมอยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งหากค่านิยมเหล่านี้ถูกละเมิด บุคคลนั้นจะรู้สึกสำนึกผิด และไม่สบายใจด้วยเรื่องมโนธรรม (Conscience) ภายในใจว่าได้ทำผิด ส่วนค่านิยมที่เป็นความสามารถของบุคคลนั้น มีจุดรวมอยู่ที่ตัวเอง และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับควมมีหรือไม่มีจริยธรรม การละเมิดค่านิยมประเภทนี้จะทำให้เกิดความรู้สึกอับอายที่ตนเองขาดความสามารถ เป็นการส่วนตัว^๑

โรคิช ได้สร้างกรอบทฤษฎีจากฐานอคติ (assumption) เกี่ยวกับธรรมชาติของค่านิยมของมนุษย์ ๕ ประการดังต่อไปนี้

๑. จำนวนของ "ค่านิยม" ที่แต่ละคนมีนั้น จะมีอยู่ไม่มากนัก และอยู่ในข่ายที่จะนับและศึกษาได้
๒. ความแตกต่างของ "ค่านิยม" จะแสดงออกทางระดับ (Degree)
๓. ค่านิยมต่าง ๆ สามารถจะนำมาจัดรวมกันเข้าเป็นระบบค่านิยมได้ (Values system)
๔. ค่านิยมของมนุษย์สามารถจะสืบสาวไปถึงวัฒนธรรม สังคมและสถาบันสังคมต่าง ๆ ไปจนถึงบุคลิกภาพได้ สิ่งเหล่านี้อาจถือได้ว่าเป็นข้อเกิดของค่านิยม

^๑ Norman T. Feather, Values in Education and Society (Collier Macmillan Publisher, 1975), p. 4. (Citing Rokeach)

๕. ผลที่ตามมาก็คือ ค่านิยมของมนุษย์จะแสดงออกทางทัศนคติและพฤติกรรมของมนุษย์
เกือบจะทุกรูปแบบ^๑

ตามแนวทฤษฎีค่านิยมของโรคิช แสดงให้เห็นว่าค่านิยมของมนุษย์มี ๒ ลักษณะคือ ลักษณะ
ที่เป็นวิถีปฏิบัติ และลักษณะที่เป็นจุดหมายปลายทาง เมื่อเปรียบเทียบกับแนวคิดตามทฤษฎีค่านิยมของ
สแปรงเกอร์แล้ว อาจถือได้ว่าค่านิยมจุดหมายปลายทางเป็นค่านิยมทางสังคม ซึ่งมีศูนย์รวมอยู่ที่
สังคม เช่นค่านิยมการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และค่านิยมสันติสุขในโลก เป็นต้น

บทความเกี่ยวกับค่านิยม

พินิกซ์ (Phenix) พูดถึงค่านิยมว่า ค่านิยมจะเกี่ยวข้องกับความสุข ความสามารถ
แยกแยะความชอบอย่างหนึ่ง และต่อต้านอย่างหนึ่ง วิธีแสดงออกของค่านิยมที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ
ความสนใจและความปรารถนาของบุคคล เราจะวัดค่านิยมของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้น ดูได้จาก
ความสนใจและความปรารถนาในสิ่งนั้น ค่านิยมตามความหมายของพินิกซ์แบ่งได้เป็น ๖ ประเภทคือ

๑. ค่านิยมทางสังคม (Social Value) เป็นค่านิยมที่ช่วยให้เกิดความรัก ความ
เข้าใจ และความต้องการทางอารมณ์ของบุคคล
๒. ค่านิยมทางวัตถุ (Material Value) เป็นค่านิยมที่ช่วยให้ชีวิตร่างกายของคนเรา
สามารถดำรงอยู่รอดได้ต่อไป ได้แก่ปัจจัยสี่ คืออาหาร ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้าและยารักษาโรค
๓. ค่านิยมทางความจริง (Truth Value) เป็นค่านิยมเกี่ยวกับความจริง ซึ่งเป็น
ค่านิยมที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้ต้องการความรู้ และนักวิทยาศาสตร์ที่พยายามค้นหากฎแห่งธรรมชาติ
๔. ค่านิยมทางจริยธรรม (Moral Value) เป็นค่านิยมที่ทำให้เกิดความรับผิดชอบ
ชั่วดี

^๑ สุนทรী โคมินและสนธิ สมัครการ, ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย, หน้า ๑๒.

๕. ค่านิยมทางสุนทรียะ (Aesthetic Value) เป็นความซาบซึ้งในความดีและความงามของสิ่งต่าง ๆ

๖. ค่านิยมทางศาสนา (Religious Value) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับความปรารถนา ความสมบูรณ์ของชีวิต รวมทั้งความศรัทธาและการบูชาในทางศาสนาด้วย^๑

อานวย ทะพิงค์แก กล่าวว่า ค่านิยมของบุคคลหนึ่งย่อมแตกต่างไปจากค่านิยมของบุคคลอื่นไม่มากนักอ้อ ทั้งนี้เนื่องจากองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน เช่นการอบรมเลี้ยงดูทางบ้าน ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ประสบการณ์ที่ได้รับ สิ่งแวดล้อม การศึกษา ความต้องการและการเรียนรู้ เป็นต้น

ค่านิยมเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้บุคคลเป็นตัวของตัวเอง และมีบุคลิกภาพเป็นตัวของตัวเองแตกต่างไปจากผู้อื่น ดังนั้น ค่านิยมจึงเป็นรากฐานที่ทำให้บุคคลตีค่าสิ่งต่าง ๆ ตามค่านิยมของตัวเอง ในขณะที่เดียวกัน ตัวเองก็ถูกตีค่าจากผู้อื่นด้วย ค่านิยมจึงเป็นโครงสร้างที่ซับซ้อนที่บุคคลสร้างสมขึ้นมา ค่านิยมของคนเรามีหลายประเภท เช่นค่านิยมทางการศึกษา ทางการเมือง ทางอาชีพ เป็นต้น ค่านิยมเหล่านี้จะประกอบกันเป็นระบบค่านิยม (Value System) ซึ่งเป็นโครงสร้างของทัศนคติ ความรู้สึก และความต้องการที่สลับซับซ้อน อาจมีลักษณะถาวรเมื่อบุคคลมีวุฒิภาวะสูงขึ้น ค่านิยมบางอย่างก็เปลี่ยนแปลงได้หรือเสริมสร้างขึ้นมาใหม่ได้ ซึ่งอาจจะเกิดจากการเรียนรู้หรือประทับใจก็ได้ นอกจากนี้ค่านิยมของประชาชนย่อมแตกต่างกันตามสภาพของวัฒนธรรมด้วย และถ้ามีการกระทบกระเทือนหรือการเปลี่ยนแปลงทางการประมุขเกิดขึ้นในวัฒนธรรมนั้น ระบบของคุณค่าหรือค่านิยมก็จะกระทบกระเทือนและเปลี่ยนแปลง จึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่าค่านิยมและระบบค่านิยมของบุคคลนั้น มีความสัมพันธ์และความสำคัญต่อการดำรงอยู่

^๑ Philip H. Phenix, "Value" Philosophy of Education, (New York: Henry Holt Company, 1958), pp. 549 - 551.

และการแสดงออกของบุคคลทั้งความคิดเห็นและการกระทำ^๑

พัฒนาการของค่านิยม

คิมบอล ยัง (Kimball Young) และเรย์มอนด์ แมค (Raymond Mack) กล่าวว่า ค่านิยมเกิดจากการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานมาจากกระบวนการสังคมประภิต (Socialization) ในกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์นั้น มนุษย์ได้ถูกสั่งสอนมาตั้งแต่เด็กจากสถาบันครอบครัวและสถาบันทางสังคมอื่น ๆ ดังนั้น ค่านิยมของบุคคลจึงเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม การที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) กับคนอื่น ๆ ทำให้บุคคลสร้างสมค่านิยมของตนเองขึ้น^๒

มนุษย์ในระยะที่อยู่ในวัยเด็ก จะมีความสัมพันธ์ (interaction) กับบิดามารดาและญาติพี่น้อง เป็นอันดับแรก เมื่อเติบโตขึ้นก็เรียนรู้วิธีที่จะติดต่อทางสังคม ได้พบปะสมาคมกับบุคคลต่าง ๆ มากขึ้น เมื่อไปโรงเรียนก็ได้รู้จักครูและได้พบปะกับเพื่อนฝูง ซึ่งมีพฤติกรรมต่าง ๆ กัน ตลอดจนพบกับบุคคลที่อยู่ในชุมชนหลายประเภท ทำให้บุคคลสร้างสมค่านิยมของตนเองขึ้น โดยรับเอาค่านิยมจากบุคคลต่าง ๆ ในสังคมที่เขาใกล้ชิด เช่นกลุ่มเพื่อน ครูอาจารย์หรือสื่อมวลชน สิ่งแวดล้อม เหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ค่านิยมทางสังคมของเด็กเป็นอันมาก^๓

^๑ อำนวย ทะพิงค์แก, "ค่านิยม" เอกสารประกอบคำบรรยายในการอบรมครูใหญ่โรงเรียนปรับปรุงตามโครงการการศึกษาชนบท ๒๕๑๓, หน้า ๑ - ๒. (อัสสัมชัญ)

^๒ Kimball Young and Raymond W. Mack, Sociology and Social Life (New York: American Book Company, 1962), p. 16.

^๓ ก่อ สวัสดิพานิช, "กระบวนการของการเรียนค่านิยมและศีลธรรม," วัยรุ่นและการปรับปรุงบุคลิกภาพ, (กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๑๔), หน้า ๔๐.

เมื่อบุคคลโตขึ้นและมีประสบการณ์จากกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมมากขึ้น มีโอกาสพบเห็นว่าในแต่ละสถานที่ที่เขาประสบไม่ได้มีค่านิยมเพียงเท่าที่พ่อแม่ได้สั่งสอนไว้ แต่มีค่านิยมหลายรูปแบบที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน และเขาพบว่าคนจะให้ความสำคัญแก่ค่านิยมบางอย่างมากกว่าค่านิยมอีกอย่างหนึ่ง บุคคลก็ย่อมที่จะตัดสินใจเลือก เอาค่านิยมใหม่ให้สอดคล้องกับการกระทำที่เป็นบรรทัดฐานของบุคคลในสังคมของเขา

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าค่านิยมของบุคคลสามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการได้รับการปลูกฝังของแต่ละบุคคล

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับค่านิยม

การเรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยมเป็นการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งมีสถาบันทางสังคมหลายอย่างที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ในด้านนี้ คือ

ครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันสังคมอันดับแรก และสำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการสร้างค่านิยมให้แก่บุคคล ทั้งนี้เพราะครอบครัวเป็นหน่วยแรกที่อบรมสั่งสอนพฤติกรรมสังคมให้แก่คนตั้งแต่เกิด ถึงแม้เด็กจะเติบโตขึ้นก็ยังอาศัยอยู่กับครอบครัว และได้รับการอบรมจากครอบครัวเป็นประจำ แม้แต่จะโตเป็นผู้ใหญ่ และแยกตนไปสร้างครอบครัวใหม่แล้ว ก็ยังมีความผูกพันกับบิดามารดาและสมาชิกในครอบครัวเดิมอยู่ สิ่งใดที่ครอบครัวอบรมสั่งสอนไว้ หรือสิ่งใดที่ครอบครัวเรียกร้องย่อมมีผลต่อการปฏิบัติของคนอยู่ไม่มากนัก

โรงเรียน หน่วยงานของสังคมที่มีส่วนในการสร้างค่านิยมอันถูกต้องให้แก่เด็กเป็นอย่างมาก คือโรงเรียน สังคมทุกสังคมย่อมมอบหมายหน้าที่อันนี้ให้แก่โรงเรียน และโรงเรียนโดยทั่วไปก็รับมาปฏิบัติอย่างเต็มที่ แต่โรงเรียนก็ทำหน้าที่ไม่ได้ผลสมบูรณ์ เพราะเหตุผลหลายประการ เช่น ค่านิยมที่โรงเรียนนำมาสอนนั้นแตกต่างจากวิถีการปฏิบัติของคนทั้งหลาย สิ่งที่โรงเรียนสอนจึงนำไป

ปฏิบัติไม่ได้เสียเป็นส่วนใหญ่ และอีกประการหนึ่ง การอบรมปลูกฝังค่านิยมนั้น ครูจะต้องมีการติดตามอยู่ทุกกระยะ ถ้าเห็นข้อบกพร่องก็ต้องรีบแก้ไข แต่ครูก็ไม่มีเวลาที่จะติดตามนักเรียนทุกคนได้มากถึงขนาดนั้น ค่านิยมที่โรงเรียนสอนไม่สอดคล้องสัมพันธ์กับค่านิยมที่ครอบครัวและสังคมปฏิบัติอยู่ ความแตกต่างในเรื่องนี้ก็ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างโรงเรียนกับครอบครัวได้เหมือนกัน เมื่อมีความขัดแย้ง เด็กมักจะมีขบถเกิดความสับสนและเลือกไม่ถูกว่าควรจะทำอย่างไรดี การอบรมของโรงเรียนไม่ได้ผลดีอาจเกิดขึ้นเพราะเหตุนี้ก็ได้

สถาบันศาสนา บุคคลและหน่วยงานของศาสนาต่าง ๆ ก็มีส่วนช่วยในการปลูกฝังค่านิยม และหลักศีลธรรมอันถูกต้องให้แก่เด็ก เป็นอย่างมาก

สังคมวัยรุ่นและกลุ่มเพื่อน การคบหาสมาคมกับเพื่อนในรุ่นเดียวกันไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเพื่อนสนิท หรือการทำกิจกรรมอื่นๆ ในสังคมวัยรุ่น ผลที่เด็กได้รับอันหนึ่งก็คือ การเรียนรู้และการยอมรับค่านิยมจากกิจกรรมเหล่านั้น

สื่อมวลชน เด็กในสมัยปัจจุบันได้รับความรู้และความคิดจากสื่อมวลชนเป็นอันมาก ในบางกรณีเด็กก็ยอมรับเอาความรู้และความคิดเหล่านั้นไปยึดถือเป็นค่านิยมบางประการของตน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดที่สุดได้แก่ค่านิยมในการแต่งกายตามสมัยนิยม การไว้ผม เป็นต้น สื่อมวลชนมักนำความคิดเช่นนี้ออกไปเผยแพร่ คนในสังคมโดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นและหนุ่มสาวจะรับเอาความคิดนี้เข้าไว้โดยไม่รู้ตัว ในด้านความรู้และความคิดสื่อมวลชนย่อมมีบทบาทอันสำคัญในการเผยแพร่วิทยาการ ความคิดหลาย ๆ อย่าง ถ้าความคิดนั้นสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก เขาก็จะติดตามเรื่องนั้นมากขึ้น ไม่นานค่านิยมใหม่ก็เกิดขึ้นโดยอาศัยสื่อมวลชน

องค์การของรัฐบาล รัฐบาลมีส่วนในการปลูกฝังค่านิยมและศีลธรรมให้แก่สังคมตามปกติรัฐบาลมักจะควบคุมโรงเรียนและสนับสนุนสถาบันศาสนาให้ทำหน้าที่ในด้านนี้ นอกจากนี้ รัฐบาลยังตรากฎหมายให้สิทธิและอำนาจแก่ครอบครัวในการเลี้ยงดูและอบรมเด็ก การเผยแพร่ข่าวและ

ความคิดของสื่อมวลชน ก็มักอยู่ภายใต้การควบคุมหรือการสนับสนุนของรัฐ จึงกล่าวได้ว่ารัฐมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมให้แก่คนในสังคม ถ้าไม่ได้กระทำโดยตรงก็กระทำโดยทางอ้อม

องค์ประกอบต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ ย่อมมีส่วนที่จะปลูกฝังค่านิยมให้แก่เด็กในรูปใดรูปหนึ่ง ส่วนอิทธิพลขององค์ประกอบใดจะมีต่อเด็กคนใด มากน้อยเพียงใหนย่อมขึ้นอยู่กับการยอมรับของตัวเด็กเอง องค์ประกอบแต่ละอย่างมักทำหน้าที่ไม่ได้บริบูรณ์ แต่องค์ประกอบทั้งหมดย่อมช่วยกันทำหน้าที่คนละอย่างจน เกิดผลดีแก่สังคม^๑

งานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับค่านิยม

ในปี ๒๕๑๕ เคล็อม มุขย์แก้ว ได้ศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมของนักเรียนฝึกหัดครู นักเรียนเกษตรกรรม และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ ๑๕๐ คน รวมทั้งสิ้น ๔๕๐ คน ทำการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมด้านการเงิน ระบบอาวุโส อาชีพรับราชการ มนุษยสัมพันธ์ ความยุติธรรม การใช้ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์ ความรักในชีวิตครอบครัว ความเชื่อทางวิทยาศาสตร์ ความกตัญญูและการแต่งกาย ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง ๓ กลุ่มให้อันดับค่านิยมใกล้เคียงกัน คือจัดให้ค่านิยมด้านความรักในชีวิตครอบครัวเป็นอันดับแรก รองลงไปก็คือ ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู และบริการสังคม ส่วนอันดับสุดท้ายเป็นค่านิยมระบบอาวุโส เมื่อจำแนกตามลักษณะของเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพ การสมรสของผู้ปกครองและสภาพการเลี้ยงดูทางบ้านแล้ว ปรากฏว่าผลคล้ายคลึงกันมาก คือการ

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๔ - ๔๕.

เลือกค่านิยมของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เว้นแต่กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบคาดหวังเอาเก็บเด็ก การเลือกค่านิยมของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑^๑

ในปี ๒๕๑๘ ประเสริฐ ชูสิงห์ ทำการศึกษาค่านิยมทางสังคม เช่น ความมกตัญญู การศึกษาการใช้โอกาสชีวิต การบริการสังคม ความรักในชีวิตครอบครัว ฯลฯ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในเขตการศึกษา ๒ ปีการศึกษา ๒๕๑๗ จำนวน ๕๐๐ คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกค่านิยมด้านการศึกษาเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ค่านิยมด้านความรักในชีวิตครอบครัว ความมกตัญญูตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้ายคือ ค่านิยมการใช้โอกาสชีวิต เมื่อจำแนกตามเพศปรากฏว่านักเรียนชายและหญิงเลือกค่านิยมทางสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพแตกต่างกันเลือกค่านิยมทางสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ นักเรียนที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาล และในเขตสุขาภิบาล เลือกค่านิยมด้านการศึกษาเป็นอันดับแรก และเลือกค่านิยมการใช้โอกาสชีวิตเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเทศบาลและนอกเขตสุขาภิบาลเลือกค่านิยมด้านการศึกษาเป็นอันดับแรก และเลือกค่านิยมด้านความรักเป็นอันดับสุดท้าย^๒

ในปี ๒๕๑๘ สุรพล โพธิ์ศ ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมทางสังคมของนักเรียนไทยพุทธและนักศึกษาไทยมุสลิม ในวิทยาลัยครูยะลา ปีการศึกษา ๒๕๑๗ จำนวน ๖๕๒ คน เป็นนักศึกษาชาย ๓๔๖ คน นักศึกษาหญิง ๒๕๔ คน แยกตามศาสนาเป็นนักศึกษาไทยพุทธ ๔๔๐ คน ไทยอิสลาม ๑๕๔ คน ค่านิยมที่ทำการศึกษาคือ ค่านิยมทางการเงิน การศึกษา ศาสนา ชีวิตครอบครัว

^๑ เคลือม มุขย์แก้ว, "การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมของนักเรียนฝึกหัดครู นักเรียนเกษตรกรรม และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ," (ปริญญาานิพนธ์ กศม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, ๒๕๑๕), หน้า ๑๔๒ - ๑๔๖.

^๒ ประเสริฐ ชูสิงห์, "การศึกษาค่านิยมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในเขตการศึกษา ๒ ปีการศึกษา ๒๕๑๗," (ปริญญาานิพนธ์ กศม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๘), หน้า ๑๐๗ - ๑๑๓.

มนุษย์สัมพันธ์ สุนทรียภาพ ความยุติธรรม การเมืองและเชื้อชาติ ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มนักศึกษาไทยพุทธและไทยอิสลาม เลือกค่านิยมทางเชื้อชาติเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นค่านิยมทางศาสนา และค่านิยมทางชีวิตครอบครัวตามลำดับ ส่วนค่านิยมอันดับสุดท้ายเป็นค่านิยมทางสุนทรียภาพ เมื่อจำแนกตามเพศ ปรากฏว่านักศึกษาชายไทยพุทธ เลือกค่านิยมทางเชื้อชาติเป็นอันดับแรก รองลงไปเป็นค่านิยมทางชีวิตครอบครัว และอันดับสุดท้ายเป็นค่านิยมทางสุนทรียภาพ นักศึกษาชายไทยอิสลาม เลือกค่านิยมทางศาสนาเป็นอันดับแรก รองลงไปเป็นค่านิยมทางเชื้อชาติ และค่านิยมทางสุนทรียภาพเป็นอันดับสุดท้าย สำหรับนักศึกษาหญิงไทยพุทธ เลือกค่านิยมทางชีวิตครอบครัวเป็นอันดับแรก รองลงไปเป็นค่านิยมทางเชื้อชาติ และค่านิยมทางสุนทรียภาพเป็นอันดับสุดท้าย นักศึกษาหญิงไทยอิสลาม เลือกค่านิยมทางศาสนาเป็นอันดับแรก รองลงไปเป็นค่านิยมทางเชื้อชาติ และค่านิยมทางสุนทรียภาพเป็นอันดับสุดท้าย^๑

ในปี ๒๕๒๒ วีระวรรณ อามระดิษ ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ๑๐ ลักษณะคือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูต่เวที ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ความอดทน ความยุติธรรม ความอูสาหะ การประหยัดและการออมทรัพย์ การเคารพอาวุโส กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนสาธิตรวม ๖ โรงเรียน จำนวน ๔๔๕ คน เป็นชาย ๒๐๖ คน หญิง ๒๓๙ คน ผลการวิจัยปรากฏว่า

ระดับการศึกษาและอาชีพของบิดามารดาไม่ผลให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อจำแนกตามเพศ ปรากฏว่า

^๑ สุรพล โฟพิศ, "การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมทางสังคมของนักศึกษาไทยพุทธ และนักศึกษาไทยอิสลาม ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยครุยะลา," (ปริญาณิพนธ์ กศม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๘), หน้า ๔๘ - ๑๐๑.

นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเห็น เกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน และพบว่า นักเรียนที่บิดามารคามีรายได้ อาชีพ การศึกษา ให้การเลี้ยงดูบุตร ตลอดจนมีสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมแตกต่างกัน

สำหรับการวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมของคนไทย ซึ่งเป็นการวิจัยที่กว้างขวางคือ การวิจัยของ สุนทรีย์ โคมินและสนธิ สมัครการ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย" สุ่มตัวอย่าง ประชากรมีจำนวน ๒,๔๖๔ คน มีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไปถึง ๔๐ ปี เครื่องมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูล คือ เครื่องมือวัดค่านิยม และแบบสอบถาม ผลการวิจัยปรากฏว่า

๑. ค่านิยมกับถิ่นฐานที่อยู่อาศัย ชาวเมืองและชาวชนบทในเรื่องค่านิยม จุดหมายปลายทาง (Terminal Values) ๑๕ ด้าน ปรากฏว่าชาวเมืองและชาวชนบทเลือกค่านิยม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ค่านิยมที่แตกต่างกันมากที่สุดคือ "ค่านิยมการมีหลักธรรมศาสนาเป็นที่สูง" ซึ่งชาวชนบทให้ความสำคัญเป็นอันดับ ๒ ในขณะที่ชาวกรุงให้ความสำคัญเป็นอันดับ ๓ ส่วนค่านิยมวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ "การมีความสามารถสูง" ซึ่งชาวกรุงให้ความสำคัญ เป็นอันดับ ๗ และชาวชนบทให้ความสำคัญเป็นอันดับ ๑๗

กลุ่มตัวอย่างในชนบทที่ให้ความสำคัญด้านความมั่นคงปลอดภัยของชาติ ความรัก ความเห็นใจเพื่อนบ้าน การช่วยเหลือผู้อื่น ส่วนกลุ่มตัวอย่างในเมืองให้ความสำคัญด้านความมั่นคงในครอบครัวและความสุขความสำเร็จส่วนบุคคล ความภูมิใจในตนเอง ความแตกต่างด้านค่านิยมทางสังคมที่เด่นชัดคือ กลุ่มตัวอย่างในเมืองต้องการ เป็นฝ่ายรับจากสังคมมากกว่าเป็นฝ่ายให้ เช่น มิตรภาพและความรัก

ธีระวรารณ อามระดิษ, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย," (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒),

๒. ค่านิยมกับระดับการศึกษา ในด้านค่านิยมวิถีปฏิบัติ พบว่าผู้มีการศึกษาระดับต่างๆ กัน มีความแตกต่างกันทางค่านิยมวิถีปฏิบัติในสังคม กล่าวคือ มีค่านิยมแตกต่างกัน ๒๐ ด้าน จากค่านิยมทั้งหมด ๒๓ ด้าน ค่านิยมที่ผู้มีการศึกษาทำให้ความสำคัญสูงกว่าผู้มีการศึกษาสูง ก็คือความกตัญญู การรักษาน้ำใจกัน การให้อภัย การพึ่งพาอาศัยกัน และความอ่อนน้อมเชื่อฟัง ส่วนค่านิยมที่ผู้มีการศึกษาสูง ให้ความสำคัญสูงกว่าผู้มีการศึกษาต่ำ ก็คือ การเป็นตัวของตัวเอง ความรับผิดชอบ การมีความสามารถสูง การศึกษาสูง ความคิดสร้างสรรค์ และการมีแนวคิดกว้าง

๓. ค่านิยมกับอาชีพ พบความแตกต่างกันอย่างมากในระหว่างกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เกือบจะทุกค่านิยม ค่านิยมจุดหมายปลายทางที่ไม่แตกต่างกันคือ ความกว้างขวางในสังคม และความมั่งมีเงินทอง วัตถุ ส่วนค่านิยมวิถีปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกันตามอาชีพ คือค่านิยมในการปรับตัวเข้ากับโอกาส จังหวะและสิ่งแวดล้อม ความกล้าและความสะอาด

๔. ค่านิยมกับเพศ ผลการวิจัยพบว่า เพศชายและเพศหญิงมีค่านิยมจุดหมายปลายทาง ๑๒ ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ค่านิยมจุดหมายปลายทางที่แตกต่างกันมากคือ "ความเสมอภาค" ซึ่งเพศชายให้เป็นอันดับที่ ๒ ส่วนเพศหญิงให้เป็นอันดับ ๔ ด้านค่านิยมวิถีปฏิบัติซึ่งแตกต่างกันมากที่สุดคือ "ความสนุกสนานร่าเริง" เพศหญิงให้เป็นอันดับ ๑๕ เพศชายให้เป็นอันดับที่ ๒๒^๑

ในปี ๒๕๒๓ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา ได้ศึกษาค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทยที่แสดงออกในเรื่องของการศึกษา อาชีพ ครอบครัว ศาสนา สังคมและชีวิต การเก็บข้อมูลใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓,๐๐๐ คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มัธยมศึกษาปีที่ ๕ และนิสิตนักศึกษาจากทุกภาคของประเทศไทย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบประเมินค่าตนเองและ

^๑ สุนทรีย์ โคมินและสนธิ สมัครการ, ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย, หน้า ๘๒-๘๓, ๘๑ - ๘๒, ๑๐๗, ๑๑๓.

แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีวิเคราะห์ตัวประกอบ การวิเคราะห์ความแปรปรวน การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่ปรับค่าแล้ว ค่าร้อยละและไคสแคว์ ผลการวิจัยปรากฏว่า

ค่านิยมของเยาวชนไทย ค่านิยมที่ได้รับความสำคัญสูงสุดคือ ความมั่นคงปลอดภัย เป็นระเบียบและอนุรักษ์นิยม ค่านิยมที่ได้รับความสำคัญสูงมากรองลงไปคือ การช่วยเหลือผู้อื่นและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ความสามารถและความเป็นอิสระแก่ตัว ความสัมพันธ์ทางจิตใจและครอบครัว ส่วนค่านิยมที่ได้รับความสำคัญในระดับค่อนข้างสูง คือคุณธรรมและศาสนา รางวัลและสิ่งตอบแทน เชิงวัตถุ ความใจกว้าง ก้าวหน้าและทันสมัย ค่านิยมด้านการยอมรับ การยกย่องอำนาจในสังคม ได้รับความสำคัญปานกลางและค่านิยมเกี่ยวกับความสันโดษ มีชัยสถิตได้รับความสำคัญน้อยที่สุด

โดยทั่วไป เยาวชนมีความพอใจในระดับปานกลางค่อนข้างสูงต่อสภาพการศึกษา สภาพครอบครัวและชีวิตของตนเองในปัจจุบัน แต่มีความพอใจน้อยในสภาพของสังคมไทยและศาสนา ซึ่งเห็นว่ามีปัญหาสำคัญอยู่หลายประการ อย่างไรก็ตาม เยาวชนส่วนใหญ่มีความนิยมยึดมั่นและคาดหวังสูงต่อคุณค่าและความสำคัญของศาสนาในอนาคต มีความคาดหวังทางด้านดีต่อการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและสภาพการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน พร้อมทั้งคาดหวังสูงที่จะประสบความสำเร็จ และได้มีบทบาทในกิจการทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สวัสดิการประชาชนและการป้องกันรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ นอกจากนี้ ตัวแปรอิสระทั้ง ๗ ตัวแปร มีผลต่อค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนในระดับมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$ ขึ้นไป) ^๑

ในปี ๒๕๒๓ สมาน ขาสีเครือ ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์ ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ปีการศึกษา ๒๕๒๓

^๑ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, ค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย,

จำนวน ๗๑๔ คน แบ่งเป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร ๔๒๙ คน นักเรียนในจังหวัดชัยภูมิ ๑๘๕ คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามค่านิยมเชิงสังคมและความซื่อสัตย์ จำนวน ๓๐ ข้อ ผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมเชิงสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความซื่อสัตย์ เมื่อจำแนกในเรื่องเพศพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีค่านิยมเชิงสังคมและความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีค่านิยมเชิงสังคมและความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน มีค่านิยมเชิงสังคมและความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีค่านิยมเชิงสังคมและความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ นักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและนักเรียนที่อยู่ในจังหวัดชัยภูมิ มีค่านิยมเชิงสังคมและความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑^๑

และในปีเดียวกันนี้เอง สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมเพื่อชีวิตและสังคมไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาค่านิยมที่สำคัญและจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังและส่งเสริมให้แก่คนไทย กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่เยาวชน ประชาชนในจังหวัดต่าง ๆ ที่เป็นที่ตั้งของศูนย์ส่งเสริม และพัฒนาวัฒนธรรมใน ๑๐ จังหวัดคือ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ อุบลราชธานี จันทบุรี สงขลา พระนครศรีอยุธยา อุตรดิตถ์ สกลนคร เพชรบุรีและยะลา ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน ๑๒,๓๖๓ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามค่านิยม ผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมที่สำคัญและจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังให้เป็นค่านิยมเพื่อชีวิตและสังคมไทยคือ

^๑ สมาน ขาสีเครือ, "ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์", (ปริญาณานิพนธ์ กทม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๑), หน้า ๗๕.

๑. การประหยัดและประมาณตนเพื่อการดำรงชีวิตเรียบง่าย
๒. การรักความจริงและกล้ากระทำ เพื่อความเป็นจริง
๓. ความมุ่งมั่นทำงานเพื่องาน โดยตระหนักว่างานคือชีวิต
๔. การเคารพตนเอง ฟังตนเองและไม่ย่อท้อต่อปัญหาชีวิต
๕. การใฝ่หาความรู้และใช้สติปัญญา เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต
๖. การตระหนักในคุณค่าของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำรงชีวิตที่

สงบสุข

๗. ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน เคารพสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น
๘. ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนที่มีต่อสังคม โดยกระทำตนให้เป็นประโยชน์กับ

หมั่นคิด และ ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

๙. การตระหนักในความสำคัญของการทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคี รู้แพ้ รู้ชนะ

รู้ภัย

๑๐. การเห็นความสำคัญของครอบครัว ในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาเยาวชน

และสังคม

๑๑. ความมุ่งมั่นที่จะช่วยกัน รักษาและ เสริมสร้างความเป็นธรรม เสรีภาพและภราดรภาพ

ในสังคม

๑๒. การตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาชีวิตและสังคมที่เกี่ยวกับจิตใจ คุณธรรม

ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม

๑๓. การรักษาความเป็นเอกราชของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย รักไทย นิยมไทย

ยินดีเสียสละเพื่อชาติแม้ด้วยชีวิต

๑๔. การยึดมั่นในศาสนาธรรม เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิต
๑๕. การยึดมั่นในหลักการประชาธิปไตย
๑๖. การเทอดทูนองค์พระมหากษัตริย์ เป็นองค์พระประมุข เป็นมิ่งขวัญและเป็นศูนย์รวม

น้ำใจของคนในชาติ

๑๗. การเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ กฎ เกณฑ์และระเบียบแบบแผน โดยเคร่งครัด เพื่อความสงบสุขของสังคม

๑๘. การช่วยรักษา หวงแหนสาธารณสมบัติและมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

๑๙. การปลูกฝังนิสัยและรักษาส่งเสริมสุขภาพพลานามัยของตน ของครอบครัว และชุมชน

๒๐. การยกย่อง สรรเสริญผู้กระทำความดี ต่อต้านการกระทำความชั่ว^๑

จะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันวิถีการศึกษา นักจิตวิทยาและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ตื่นตัวดำเนินการศึกษาค้นคว้าวิจัยทางด้านค่านิยมกันมากขึ้น ได้ศึกษาวิจัยในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งก่อให้เกิดผลดีทำให้ทราบค่านิยมด้านต่าง ๆ ของคนไทย บางหน่วยงานก็ได้ทำการศึกษาเพื่อหาค่านิยมที่พึงประสงค์ที่จะนำมาใช้ในการปลูกฝังค่านิยมให้แก่พลเมือง เช่นสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ทางสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติยังขาดการดำเนินงานขึ้นต่อไปในการปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ให้แก่คนไทย ข้าพเจ้าได้พิจารณาเห็นว่าน่าจะได้มีการศึกษาและปลูกฝังกันอย่างจริงจัง เกี่ยวกับค่านิยมที่เหมาะสม การประพฤติปฏิบัติของเด็กวัยรุ่นในสังคมปัจจุบัน เป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้ข้าพเจ้าตื่นตัวที่จะศึกษาค่านิยมทางสังคมของเด็กวัยรุ่น ข้าพเจ้าจึงทำการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของเด็กวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งมัธยมต้นและมัธยมปลายเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพราะเวลาและโอกาสไม่เอื้ออำนวยต่อการที่จะทำการศึกษาให้ทั่วถึงทั้งประเทศ

^๑ กองวิจัยและวางแผน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ค่านิยมเพื่อชีวิตและสังคมไทย. (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๒๓), หน้า ๒, ๙ - ๑๐, ๓๓ - ๓๔. (อัดสำเนา)

ผลจากการศึกษาริวิจัยค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จะช่วยให้การประมวลผลความรู้ความคิดเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมให้เป็นระบบระเบียบที่ชัดเจน สะดวกต่อการนำไปใช้พัฒนาเยาวชนและสังคมได้อย่างเหมาะสมต่อไป

งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวกับค่านิยม

ในปี ๑๙๖๓ เคลซี (Kelsey) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Comparative Study of Students Attending The University of British Columbia in 1963 as Measured by The Allport-Vernon-Test for Personal Values" เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมของนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ - ๔ สาขาวิทยาศาสตร์ พหุวิทยาการ ศิลปศาสตร์และการศึกษ จำนวน ๑,๖๒๕ คน ของมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย เกี่ยวกับค่านิยม ๖ ประเภท คือค่านิยมทางวิชาการ ทางการเงิน ทางสังคม ทางการเมือง ทางศาสนา และทางสุนทรียภาพ ผลการศึกษพบว่า นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์มีค่านิยมทางการเมืองสูง นักศึกษาสาขาศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์มีค่านิยมทางศาสนาและวิชาการสูง นักศึกษาสาขาพหุวิทยาการ มีค่านิยมสูงทางการเมืองและทางการเงิน ส่วนนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษามีค่านิยมสูงทางศาสนาและทางสังคม เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศ ปรากฏว่า นักศึกษาชายมีค่านิยมสูงทางวิชาการ ทางการเงินและทางการเมือง นักศึกษาหญิงมีค่านิยมสูงทางศาสนา ทางสุนทรียภาพ และทางสังคม^๑

^๑ Bruce Ian Kelsey, "A Comparative Study of Values of Students Attending The University of British Columbia in 1963 as Measured by The Allport-Vernon-Test for Personal Values" Dissertation Abstracts, 7(24): 2813, January, 1964.

ในปี ๑๙๖๕ เซตนา (Sethna) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Cross-National Comparison of Certain Values among Graduate Students from the United States, Pakistan, India and Thailand." มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค่านิยมของบุคคลที่ต่างเชื้อชาติกัน โดยทำการศึกษาค่านิยมของนักศึกษาปริญญาโทจากสหรัฐอเมริกา ปากีสถาน อินเดีย และไทย จำนวน ๒๒๐ คน โดยศึกษาค่านิยม ๑๒ ประเภท คือค่านิยมทางครอบครัว การแต่งงาน มิตรภาพ ทัศนคติในการแต่งกาย การเมือง การนัด ศิลปกรรม ศาสนา การพนัน-การดื่ม การให้ยืม-การยืม และความเป็นผู้มีใจเมตตา ผลการศึกษาพบว่านักศึกษอเมริกันเน้นค่านิยมทางศาสนามากที่สุด แต่กลับมีค่านิยมทางการแต่งกาย การนัด การพนัน-การดื่มและเพศอยู่ในระดับต่ำ ส่วนนักศึกษาอินเดียและปากีสถานเน้นค่านิยมทางศาสนาสูง และนักศึกษายากีสถานยังเน้นค่านิยมทางด้าน การแต่งกาย การพนัน-การดื่มอีกด้วย สำหรับนักศึกษาไทยเน้นค่านิยมทางด้าน การแต่งกายมาก ส่วนเรื่องศาสนาขึ้นอยู่กับเรื่องศิลปกรรมและจรรยา และยังพบว่านักศึกษาจาก ทั้ง ๔ ประเทศ เน้นค่านิยมทางด้านมิตรภาพมาก ^๑

ในปี ๑๙๗๔ มีผู้ทำการวิจัยเรื่องค่านิยมรวม ๔ ท่านคือ

โมสเซอร์ (Moser) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Towards a Values-Based Model for Evaluating Multiple-Purpose Organizations: Values-Satisfaction and Community Development Corporations" เพื่อศึกษาค่านิยมของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรต่าง ๆ โดยเน้นองค์กรเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน (Community Development Corporation) เป็นหลัก

---

^๑ Rustan Jehanbux Sethna, "A Cross-National Comparison of Certain Values among Graduate Students from the United States, Pakistan, India and Thailand" Dissertation Abstracts, 10(25): 2751, April, 1965.

และองค์กรเอกชนประสงค้อื่น ๆ เป็นพื้น ผลการวิจัยพบว่า องค์กรเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนทำงานโดยมีพื้นฐานทางค่านิยมแตกต่างจากองค์กรอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรเอกชน ผู้ปฏิบัติงานแต่ละระดับขององค์กรเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน มองเห็นความสำคัญของค่านิยมทางเศรษฐกิจ ค่านิยมทางการเมือง และค่านิยมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาชุมชนใกล้เคียงกัน ผู้ปฏิบัติงานระดับต่าง ๆ ขององค์กรพัฒนาชุมชน เช่นคณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ สมาชิก มองค่านิยมแต่ละอย่างคล้ายคลึงกัน และปรากฏว่ากิจกรรมต่าง ๆ (Activities) ขององค์กร ที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนสอดคล้องกับค่านิยมของผู้ปฏิบัติงานถึงระดับที่ยอมรับได้^๑

เทมเปิล (Temple) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Effects of a Values Classification Process on Students Views of Their Own and Peer Values" เพื่อทดสอบผลการใช้ VCE (Values Classification Exercise) ตามแบบของ Rath และ Simon ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนระดับเกรด ๘ และ ๙ เป็นชาย ๔๔ คน หญิง ๖๖ คน รวม ๑๑๐ คน โดยให้นักเรียนทำ VCE ทุกวัน เป็นเวลา ๕ สัปดาห์ ก่อนทำ VCE ให้นักเรียนทำ PVI (Perception of Values Inventory ซึ่งเป็นแบบวัดค่านิยมความเคารพยกย่อง ทักษะ ความรอบรู้ อำนาจ ความมั่งคั่ง ความสุขกายสบายใจและความซื่อตรง) และหลังจากทำ VCE แล้ว ก็ทำ PVI อีกครั้ง ต่อจากนั้นนำผล PVI ทั้ง ๒ ครั้งมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ผลการวิจัย ปรากฏว่า หลังผ่าน VCE นักเรียนได้มองเห็นคุณค่าของตนเองดีขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญ นักเรียนเห็นคุณค่าของเพื่อนร่วมชั้นในทางบวกเพิ่มขึ้นเล็กน้อย คุณค่าในทางบวก

^๑ Robert John Moser, "Towards a Values-Based Model for Evaluating Multiple-Purpose Organizations: Values-Satisfaction and Community Development Corporations," Dissertation Abstracts 40(1): 503, July, 1979.

ที่มองเพื่อนนั้นยังน้อยกว่าที่มองตัวเอง นอกจากนี้ VCE ไม่ทำให้นักเรียนต้องการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของตนเอง VCE ไม่สามารถชักนำให้นักเรียนดำเนินไปตามขั้นตอนการประเมินค่านิยม ๗ ชั้นที่ Raths และ Simon ได้แสดงไว้ สรุปว่าถ้านักเรียนมีโอกาสได้ยิน ได้ฟังและแสดงออกซึ่งคุณค่าของตนเองในบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมสนับสนุนแล้ว นักเรียนจะมองค่านิยมของตนในแง่ดี และมองคนอื่นในแง่ที่ด้วย^๑

เกรดดี (Grady) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Comparison of Selected Social Values in Students Attending Catholic Schools with those of Students Attending Public School" เพื่อศึกษาว่าการสอนในโรงเรียนคาทอลิกจะมีผลต่อทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อค่านิยมต่าง ๆ ในแง่ การเห็นประโยชน์ของผู้อื่น (altruism) ความเป็นอิสระ (independence) ความน่าไว้วางใจ (trust-worthiness) มากน้อยเพียงใด ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนมัธยมระดับปานกลาง ซึ่งเป็นโรงเรียนรัฐบาล กับโรงเรียนคาทอลิก ในภาคตะวันตกกลาง (Mid-West) ของสหรัฐอเมริกา มีทั้งโรงเรียนที่อยู่ในเมืองใหญ่ เมืองเล็ก ชานเมืองและในชนบท รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น จำนวน ๓๐๐ คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ๔๒ ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ Analysis of Variance ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนหญิงมีแนวโน้มที่จะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่านักเรียนชาย นอกจากนี้ พบว่ากลุ่มที่มีทัศนคติด้านบวกต่อค่านิยมดังกล่าว มักเป็นเด็กนักเรียนที่มาจากครอบครัวชนชั้นกลาง และพบว่าอันดับของการเป็นสมาชิกในครอบครัว (เป็นลูกคนที่เท่าไร) ไม่มีผลต่อค่านิยมเหล่านี้ ทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายคล้ายกับของนักศึกษามหาวิทยาลัยปีที่ ๑ (ได้มีผู้ศึกษาไว้เมื่อปี ๑๙๖๒ - ๑๙๖๓) แสดงว่าประสบการณ์ใน

^๑ Annette Kendrick Temple, "The Effects of a Values Classification Process on Students' Views of Their Own and Peer Values," Dissertation Abstracts 40(11): 5816, May, 1980.

มหาวิทยาลัย หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะของนักเรียนไม่มีผลต่อทัศนคติด้านค่านิยมมากนัก พบว่า ไม่ว่าโรงเรียนรัฐบาลหรือโรงเรียนคาทอลิกไม่มีผลต่อค่านิยมดังกล่าวของนักเรียน ลักษณะทางสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนที่อยู่ในเมือง ชานเมือง ชนบท ไม่เป็นตัวแปรสำคัญต่อทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อค่านิยมดังกล่าว^๑

และเฉลิมศักดิ์ ระเบิดวงษ์ (Chalermsak Rabilwongse) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Thailand College Student Values: a Normative Study" เพื่อศึกษาค่านิยมของนักศึกษามหาวิทยาลัย และวิทยาลัยในประเทศไทย และหาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมกับตัวแปรด้านเพศ ประเภทของสถาบันการศึกษาและระดับผลการเรียน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาชั้นนำ ๘ สถาบัน จำนวน ๑,๑๐๘ คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาไทยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าประชาชนทุกคนที่รู้จักสิทธิและหน้าที่พลเมือง ควรมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง นักศึกษามีความรู้สึกรุนแรงว่า กำลังทหารควรใช้สำหรับการป้องกันประเทศจากการรุกรานเท่านั้น ด้านการต่างประเทศ นักศึกษาเห็นด้วยกับการดำเนินนโยบายเพื่อมนุษยธรรม โดยไม่คำนึงถึงสัญชาติและรูปแบบของรัฐบาลมากกว่าที่จะยึดแต่ผลประโยชน์ของชาติเพียงอย่างเดียว นักศึกษามีความเห็นว่าการจ้างภาคเอกชนควรได้รับการสนับสนุน แต่ขณะเดียวกัน รัฐบาลต้องมีขั้นตอนที่จะประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการกินดีอยู่ดีของพลเมืองด้วย นักศึกษาไทยยังมีความเห็นว่า ครู อาจารย์ควรเป็นผู้ชี้นำประสบการณ์การเรียนรู้อันดีของเด็ก กระตุ้นความสนใจของเด็ก เพื่อมุ่งไปสู่การเป็นพลเมืองที่ดี ด้านการศึกษานักศึกษาไทยเชื่อในการศึกษาที่อาศัยปัญหาสังคมเป็นแกน โรงเรียนควรเป็นแหล่งริเริ่ม

^๑ Laura Ann Grady, "A Comparison of Selected Social Values in Students Attending Catholic Schools with those of Students Attending Public School," Dissertation Abstracts, 40(7): 3721, January, 1980.

และชี้ว่าการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น นักศึกษาไทยมีความคิดค่อนข้างสมัยใหม่ในเรื่องคุณภาพของคน และมีความเห็นเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศในระดับปานกลาง^๑

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศ พบว่าในต่างประเทศ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา เห็นความสำคัญของการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมของเยาวชน และการเปลี่ยนแปลงค่านิยมในตัวของเยาวชนและต่อผู้อื่น รวมทั้งศึกษาแหล่งการศึกษาที่จะมีผลต่อการปลูกฝังค่านิยมให้แก่เยาวชน อีกทั้งสนใจที่จะศึกษาดูความแตกต่างของค่านิยมในกลุ่มชนที่มีความแตกต่างกันทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม จะเห็นได้ว่าในต่างประเทศได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมกันอย่างกว้างขวาง แต่สำหรับในประเทศไทย เราเพิ่งจะตื่นตัวในการศึกษาริชัยด้านค่านิยมกันอย่างจริงจังเมื่อไม่นานมานี้เอง ทั้งนี้เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตก ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผลที่ตามมาคือ เกิดความขัดแย้งระหว่างเยาวชนกับสังคมขึ้นมา นักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงปัญหานี้ และตื่นตัวที่จะทำการศึกษาเพื่อแสวงหาค่านิยมที่เหมาะสมกับสังคมไทย

ผู้วิจัย เป็นผู้ที่หนึ่งที่ตระหนักถึงปัญหานี้ จึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของเด็กนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ซึ่งยังไม่มีผู้ใดได้ทำการศึกษามาก่อน

---

^๑ Chalerm Sak Rabilwongse, "Thailand College Student Values: a Normative Study," *Dissertation Abstracts*, 40(8): 4547, February, 1980.

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างประชากร การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ

การสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ๑ ชุด โดยได้ศึกษาทฤษฎีและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทางสังคมจากเอกสาร วารสาร ตำราและงานวิจัยต่าง ๆ แล้วจึงสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น ๒ ตอนคือ

ตอนที่ ๑ ประกอบด้วย

๑.๑ แบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามชนิดเลือกตอบในเรื่องต่อไปนี้คือ เพศ อายุ และผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย

๑.๒ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับบิดามารดา ถามเกี่ยวกับสถานภาพการสมรส รายได้ของครอบครัว การศึกษา อาชีพ สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย และการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีต่อนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะคือ การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนที่เข้มงวดกวดขัน การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนที่ไม่เข้มงวดกวดขันนัก และการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนที่บิดามารดาปล่อยอิสระเสรีมาก

๑.๓ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนที่ผู้ตอบแบบสอบถามกำลังเรียนอยู่ถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และลักษณะการสอนค่านิยมของโรงเรียน

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามประเภทความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม ๑๐ ด้าน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองชนิดมาตราส่วนประเมินค่าตามแบบลิเคิร์ท (Likert Scale) ชนิด ๕ คำตอบ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ในแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมทั้ง ๑๐ ด้านนี้ แต่ละด้านของค่านิยมจะประกอบด้วยข้อความที่ครอบคลุมช่วงทัศนคติทั้งหมด ฉะนั้น การตอบแต่ละข้อความจะบอกถึงความคิดเห็นหรือทัศนคติที่มีอยู่เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมนั้น ๆ ดังนั้น ในแบบสอบถามเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม ๑๐ ด้าน จึงประกอบด้วยข้อความย่อย ๔๔ ข้อดังนี้

๑. ความรักอิสระเสรี มีจำนวนข้อความ ๔ ข้อ
๒. ความรับผิดชอบ มีจำนวนข้อความ ๔ ข้อ
๓. ระเบียบวินัยมีจำนวนข้อความ ๔ ข้อ
๔. การเคารพระบบอาวุโส มีจำนวน ๔ ข้อ
๕. การถือพรรถถือพวก มีจำนวนข้อความ ๔ ข้อ
๖. การประหยัคนิยมมีจำนวนข้อความ ๔ ข้อ
๗. การนิยมไทย มีจำนวนข้อความ ๔ ข้อ
๘. การตรงต่อเวลา มีจำนวนข้อความ ๔ ข้อ
๙. การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ มีจำนวนข้อความ ๔ ข้อ
๑๐. การพึ่งตนเอง มีจำนวนข้อความ ๔ ข้อ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาปรับปรุงดังนี้

๑. ได้นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ๕ ท่าน (ดูรายละเอียดจากภาคผนวก ก.) ตรวจสอบพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหาค่านิยมทางสังคม ภาษาที่ใช้และการจัดรูปแบบของแบบสอบถาม เพื่อหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

๒. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขใหม่ โดยใช้เกณฑ์พิจารณาปรับปรุงแก้ไขตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ข้อความใดที่ผู้ทรงคุณวุฒิตั้งแต่ ๓ ท่านขึ้นไป มีความเห็นตรงกันว่าใช้ได้

ผู้วิจัยก็คงไว้ แต่ถ้าข้อความใดที่ผู้ทรงคุณวุฒิตั้งแต่ ๓ ท่านขึ้นไป มีความเห็นตรงกันว่าควรปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยก็จะนำมาปรับปรุงแก้ไข เมื่อแก้ไขเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาก่อนที่จะนำไปทดลองใช้

๓. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายที่อยู่ในแฟลตกองทัพบก ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรจริง จำนวน ๑๐ คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อความที่เข้าใจยาก และใช้ภาษาที่ไม่ชัดเจน

๔. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงอีกครั้งไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ในโรงเรียนวัดประสาธ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรจริง จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) คือ

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right)$$

n = จำนวนข้อสอบ

$\sum S_i^2$ = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 = กำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

พบว่าแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม มีค่าความเที่ยง ๐.๗๔ ซึ่งนับว่าแบบสอบถามชุดนี้อยู่ในเกณฑ์ที่น่าไปใช้ได้

๑ ประคอง วรรณสุด, "การวัดความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ α " สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔, หน้า ๖๑ - ๖๒.

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๒๔ ของโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ ในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทละ ๔๐๐ คน รวมจำนวนนักเรียนที่ใช้เป็นตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น ๘๐๐ คน โดยลุ่มตัวอย่างดังนี้

๑. กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนรัฐบาล ลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนรัฐบาลที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร และมีการเรียนการสอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นพวก (Stratified random sampling)^๑ โดยแบ่งโรงเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ เป็นกลุ่มโรงเรียนที่อยู่ในเขตชานเมือง กลุ่มโรงเรียนที่อยู่ในเขตแหล่งเสื่อมโทรม กลุ่มโรงเรียนที่อยู่ในเขตชุมชนแออัด หลังจากนั้นจึงทำการลุ่มตัวอย่างโรงเรียนอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับสลากในแต่ละกลุ่มโรงเรียน ลุ่มตัวอย่างโรงเรียนได้โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ โรงเรียนทริธาภิเชก โรงเรียนสตรีวิทยา โรงเรียนนทรพรพาราม จากโรงเรียนรัฐบาลที่ลุ่มได้แต่ละโรงเรียนจะทำการลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ตั้งแต่ระดับ ม. ๑ - ม. ๓ โรงเรียนละ ๕๐ คน และมัธยมศึกษาตอนปลาย ตั้งแต่ระดับ ม. ๔, มศ. ๔ และ มศ. ๕ โรงเรียนละ ๕๐ คน รวม ๔ โรงเรียน จะได้ตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ๒๐๐ คน ตอนปลาย ๒๐๐ คน รวม ๔๐๐ คน

๒. กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนราษฎร์ ลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนราษฎร์ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร และมีการเรียนการสอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นพวก (Stratified random sampling) โดยแบ่งโรงเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ เป็นกลุ่มโรงเรียนราษฎร์ที่อยู่ในเขตชานเมือง

^๑ ประคอง วรรณสุด, "การลุ่มตัวอย่าง," สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๐), หน้า ๘๑.

ที่อยู่ในเขตแหล่งเสื่อมโทรม กลุ่มโรงเรียนที่อยู่ในเขตชุมชนแออัด หลังจากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลากในแต่ละกลุ่มโรงเรียน สุ่มตัวอย่างได้โรงเรียนอำนวยการศิลป์ โรงเรียนเซนต์คาเบรียล โรงเรียนเทเวศร์วิทยาลัย โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์ คอนเวนต์ จากโรงเรียนราษฎร์ที่สุ่มได้แต่ละโรงเรียน จะทำการสุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นตั้งแต่ระดับ ม. ๑ - ม. ๓ โรงเรียนละ ๕๐ คน และนักเรียนมัธยมปลายตั้งแต่ระดับ ม. ๔, ม.ศ. ๕ และ ม.ศ. ๕ โรงเรียนละ ๕๐ คน รวม ๔ โรงเรียน จะได้ตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ๒๐๐ คน ตอนปลาย ๒๐๐ คน รวม ๔๐๐ คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก่อนที่ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เตรียมการดังนี้

๑. จัดตารางเวลาการออกไปเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนทั้ง ๘ โรงเรียน ดังนี้

วัน	เดือน	ปี	โรงเรียนที่เก็บรวบรวมข้อมูล
๓	ก.พ.	๒๕๒๕	โรงเรียนมหารมพาราม
๔	ก.พ.	๒๕๒๕	โรงเรียนสตรีวิทยา
๑๐	ก.พ.	๒๕๒๕	โรงเรียนเทเวศร์วิทยาลัย
๑๑	ก.พ.	๒๕๒๕	โรงเรียนอำนวยการศิลป์
๑๗	ก.พ.	๒๕๒๕	โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ
๑๘	ก.พ.	๒๕๒๕	โรงเรียนทริธาภิเชก
๒๓	ก.พ.	๒๕๒๕	โรงเรียนเซนต์คาเบรียล
๒๔	ก.พ.	๒๕๒๕	โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์ คอนเวนต์

๒. ส่งหนังสือติดต่ออาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ อธิการของแต่ละโรงเรียน โดยแจ้ง วัน เวลาที่จะขอพบนักเรียนล่วงหน้า ๑ สัปดาห์

เมื่อเตรียมการเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้ง ๔ โรงเรียน ผู้วิจัยมีเหตุผลที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง คือการที่ไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองทำให้มีเวลาพบเด็ก ได้ชี้แจงอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม และขอร้องให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบทุกข้อความ ซึ่งผลที่ผู้วิจัยได้รับคือ ผู้ตอบแบบสอบถามตอบทุกข้อความ และผู้วิจัยสามารถเก็บแบบสอบถามได้ครบทั้ง ๔๐๐ ชุด ผู้วิจัยยอมรับว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมดนั้น ต้องใช้เวลาและแรงกายมากกว่าการให้ผู้อื่นช่วย แต่ผลที่ได้รับนั้นคุ้มค่างับเวลาที่เสียไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ เพื่อนำไปใช้ในการแปลผล โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

๑. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
๒. ตรวจสอบให้คะแนน แบบสอบถามที่มีลักษณะ เป็นมาตราส่วนประเมินค่าได้กำหนดค่าคะแนนเป็น ๕ ระดับตามประเภทของคำถาม คือ

๒.๑ แนวคำถามประเภทลบกลับ

เมื่อตอบว่า	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ค่าคะแนน	๕
เมื่อตอบว่า	เห็นด้วย	ให้ค่าคะแนน	๔
เมื่อตอบว่า	ไม่แน่ใจ	ให้ค่าคะแนน	๓
เมื่อตอบว่า	ไม่เห็นด้วย	ให้ค่าคะแนน	๒
เมื่อตอบว่า	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ค่าคะแนน	๑

๒.๒ แนวคำถามประเภทคัดค้าน

เมื่อตอบว่า	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ค่าคะแนน	๑
เมื่อตอบว่า	เห็นด้วย	ให้ค่าคะแนน	๒
เมื่อตอบว่า	ไม่แน่ใจ	ให้ค่าคะแนน	๓
เมื่อตอบว่า	ไม่เห็นด้วย	ให้ค่าคะแนน	๔
เมื่อตอบว่า	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ค่าคะแนน	๕

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้วิธีการทางสถิติ คือ

๑. การหาค่าร้อยละ ใช้ในการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครในด้านการรักอิสระ ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย การเคารพอาวุโส การถือพรรคถือพวก การประหยัด มีอัธยาศัย การนิยมไทย การตรงต่อเวลา การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ การพึ่งตนเอง โดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดของคุณหนึ่งร้อย}}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}}$$

การวิเคราะห์หาค่าร้อยละ จะใช้การคำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

๒. การทดสอบค่าที (t-test) ใช้ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านค่านิยมทางสังคมแต่ละด้านทั้ง ๑๐ ด้านของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

สูตรที่ใช้ในการทดสอบค่าที (t-test) คือ

$$t_i = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_{x_1}} + \frac{1}{n_{x_2}} \right)}}$$

เมื่อ $\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยในแต่ละข้อของกลุ่มนักเรียนมัธยมต้น

$\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยในแต่ละข้อของกลุ่มนักเรียนมัธยมปลาย

$n_{x_1} = n_{x_2}$ = จำนวนข้อคำถาม

S_{x_1} = ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนจากกลุ่มนักเรียนมัธยมต้น

S_{x_2} = ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนจากกลุ่มนักเรียนมัธยมปลาย

ในการวิเคราะห์ ใช้การคำนวณผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม

สำเร็จรูป SPSS (STATISTICAL PACKAGE FOR THE SOCIAL SCIENCES) วิเคราะห์

ข้อมูล และประเมินผล และใช้โปรแกรมย่อย SUBPROGRAM T-TEST เพื่อทดสอบความแตกต่าง
ของความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กับนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนปลาย

๓. การทดสอบค่าไคสแควร์ (χ^2 - test) ใช้เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น
ด้านค่านิยมทางสังคมของนักเรียนกับองค์ประกอบ ๗ ด้านคือ

๑. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

๒. พื้นฐานการศึกษาของบิดา-มารดา

๓. ลักษณะอาชีพของบิดา-มารดา
๔. สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของนักเรียน
๕. การอบรมเลี้ยงดูของบิดา-มารดา
๖. สภาพแวดล้อมของโรงเรียน
๗. ลักษณะการสอนค่านิยมของโรงเรียน

สูตรที่ใช้

$$\chi^2 (df) = \sum \left[\frac{(fo-fe)^2}{fe} \right]^{\circ}$$

เมื่อ fo = ความถี่ที่ได้จากการตอบ

fe = ความถี่ตามสมมุติฐาน

df = ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้จะใช้การคำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (STATISTICAL PACKAGE FOR THE SOCIAL SCIENCES) และใช้โปรแกรมย่อย SUBPROGRAM CROSSTABS คำนวณและตรวจสอบค่าไคสแควร์ (Chi-Square) นอกจากนี้ได้ใช้ SUBPROGRAM FREQUENCIES ในการหาความถี่ตาม (code) ที่ลงไว้ในแบบสอบถาม และใช้โปรแกรมย่อยนี้ในการตรวจสอบรหัสความถูกต้องของข้อมูล

หลังจากที่เครื่องคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผลออกมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำค่าที่ได้มาสรุป แปลผล และอภิปรายผลตามลำดับ

^๑ ประคอง ภิรมย์จตุต, สถิติประยุกต์สำหรับครู, หน้า ๑๒๐.

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเนินตามลำดับดังนี้

๑. การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ในเรื่องการรักษาความอิสระ ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย การเคารพ ยกย่องระบบอาวุโส การถือพรครือพวก การตรงต่อเวลา การประหยัดมัธยัสถ์ การนิยมไทย การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ และการพึ่งตนเอง ผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามมา วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตารางที่ ๑ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่มี ความเห็น (ร้อยละ)	เห็นด้วย (ร้อยละ)	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)
๑. การรักษาความอิสระ	-	๔.๒๕	๔๒.๖๒	๔๖	๗.๑๓
๒. ความรับผิดชอบ	-	๐.๒๕	๕.๒๕	๔๗.๒๕	๔๕.๒๕
๓. ระเบียบวินัย	-	๐.๒๕	๑๔.๓๗	๔๕.๗๕	๔๐.๖๓
๔. การเคารพยกย่องระบบอาวุโส	๐.๑๒	๒.๒๕	๓๕.๗๕	๕๕.๕	๗.๓๘
๕. การถือพรครือพวก	๔.๒๕	๒๒.๒๕	๕๕.๖๒	๑๖.๘๘	๑.๐
๖. การตรงต่อเวลา	-	๐.๘๗	๑๑.๗๕	๖๓.๒๕	๒๔.๑๓
๗. การประหยัดมัธยัสถ์	๑.๑๒	๖.๒๕	๒๕.๓๗	๕๐.๓๗	๑๖.๘๗
๘. การนิยมไทย	๐.๑๒	๓.๖๒	๓๔.๘๗	๕๘.๓๗	๑๓.๐
๙. การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์	๐.๑๒	๑.๐	๙.๗๕	๕๕	๓๔.๑๓
๑๐. การพึ่งตนเอง	๐.๑๒	๒.๘๘	๔๑.๗๕	๔๕.๖๓	๑๐.๖๒

จากตารางที่ ๑. จะเห็นว่านักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยกับค่านิยมทางสังคมทั้ง ๑๐ ด้าน โดยเฉพาะค่านิยมทางสังคมในเรื่องการตรงต่อเวลา นักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครมีค่าร้อยละสูงสุด คือ ๖๓.๒๕ มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย นอกจากนี้ค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพฯมากกว่าร้อยละ ๕๐ ที่มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย คือ ค่านิยมในเรื่องการเคารพยกย่องระบบอาวุโส การถือพรตถือพวก การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ และการประหยัดมัธยัสถ์ ส่วนค่านิยมทางสังคมในเรื่องการนิยมไทย ความรับผิดชอบ การรักความอิสระ ระเบียบวินัย และการพึ่งตนเอง นักเรียนที่มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์ เห็นด้วย มีไม่ถึงร้อยละ ๕๐

๒. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กับตอนปลาย ผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้การทดสอบค่าที (t-test) ในการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กับตอนปลาย ได้ผลดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒. เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านค่านิยมทางสังคม ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับตอนปลาย

ค่านิยมทางสังคม	นักเรียนมัธยมต้น		นักเรียนมัธยมปลาย		t
	$\bar{X}_1$	S.D	$\bar{X}_2$	S.D	
๑. การรักความอิสระ	๓.๒๙๕๑	๐.๕๐๘	๓.๕๐๗๕	๐.๕๔๖	-๕.๖๙ ***
๒. ความรับผิดชอบ	๔.๐๗๘๓	๐.๕๕๖	๔.๑๗๓๓	๐.๕๑๗	-๓.๐๘ **
๓. ระเบียบวินัย	๔.๐๓๖๔	๐.๕๓๗	๓.๙๖๓๑	๐.๕๒๑	๑.๙๖ *
๔. การเคารพยกย่องระบบอาวุโส	๓.๙๗๔๔	๐.๕๙๗	๓.๙๐๙๑	๐.๕๔๙	๑.๗๖
๕. การถือพรศือกถือพวก	๓.๒๓๕๓	๐.๖๔๖	๓.๑๗๑๖	๐.๗๐๖	๑.๓๓
๖. การตรงต่อเวลา	๓.๘๘๑๗	๐.๕๖๖	๓.๘๕๗๖	๐.๕๓๙	๑.๐๗
๗. การประหยัดมีรยัสน์	๓.๕๗๐๐	๐.๖๕๘	๓.๕๗๖๖	๐.๖๗๓	-๐.๑๔
๘. การนิยมไทย	๓.๕๐๑๙	๐.๕๔๙	๓.๕๔๕๗	๐.๕๖๒	-๑.๓๗
๙. การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์	๓.๙๐๗๖	๐.๕๐๒	๔.๐๐๘๓	๐.๕๑๐	-๒.๘๑ **
๑๐. การพึ่งตนเอง	๓.๔๑๑๓	๐.๕๒๖	๓.๕๗๓๔	๐.๕๒๕	-๔.๓๖ ***

$$* p < .๐๕$$

$$** p < .๐๑$$

$$*** p < .๐๐๑$$

ความหมายขอบเขตของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

$$๑.๐ - ๑.๕ = \text{ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง}$$

$$๑.๕ - ๒.๕ = \text{ไม่เห็นด้วย}$$

$$๒.๕ - ๓.๕ = \text{ไม่มีความเห็น}$$

$$๓.๕ - ๔.๕ = \text{เห็นด้วย}$$

$$๔.๕ - ๕.๐ = \text{เห็นด้วยอย่างยิ่ง}$$

จากตารางที่ ๒ จะเห็นว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม ทั้งสิบด้านของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายอยู่ระหว่าง ๓.๑๗๑๖ ถึง ๔.๑๗๓๓ นั่นคือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายส่วนมากมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนทั้งสองกลุ่มอยู่ระหว่าง ๐.๔๑๗ ถึง ๐.๗๐๖ แสดงว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมทั้งสิบด้านของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายเกาะกลุ่มกัน และจากการทดสอบค่าที่ (t-test) จะเห็นว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ในเรื่อง การเคารพระบบอาวุโส การถือพรตถือพวก การตรงต่อเวลา การประหยัดมัธยัสถ์ และการนิยมไทย สำหรับค่านิยมทางสังคมที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ คือ เรื่องการรักความอิสระ ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ และการพึ่งตนเอง

๓. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนกับองค์ประกอบทั้ง ๗ ด้าน คือ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พื้นฐานการศึกษาของบิดามารดา ลักษณะอาชีพของบิดามารดา สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของนักเรียน ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา สภาพแวดล้อมของโรงเรียนและลักษณะการสอนค่านิยมของโรงเรียน ผู้วิจัยได้นำจำนวนนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามโดยการแสดงความคิดเห็นในมาตราส่วนประเมินค่า ๕ ระดับ คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่มีความเห็น เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง จากคำถามแต่ละข้อ มาทำการทดสอบค่าไคสแควร์ (X^2) ชนิดตารางการถ่วงตารางที่ ๓ ถึงตารางที่ ๔ ได้ผลดังนี้

๓.๑ จากการสอบถามความคิดเห็นเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ที่มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียน โดยที่ผู้วิจัยได้จัดระดับเศรษฐกิจของครอบครัวโดยแบ่งรายได้ออกเป็น ๓ ระดับคือ เดือนละต่ำกว่า ๓,๐๐๐ บาท เดือนละ ๓,๐๐๑ - ๕,๐๐๐ บาท และเดือนละ ๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป แล้วถามความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมโดยวิธีประเมินค่า ๕ ระดับ ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ ค่าไคสแควร์แสดงลักษณะการกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ฐานะทางเศรษฐกิจของ ครอบครัว/เดือน	ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม										χ^2
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		ไม่มีความเห็น		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	
ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ บาท	-	-	-	-	๒๗	๑๑.๗	๑๔๐	๘๒.๖	๑๓	๕.๗	χ^2 (8) = 16.05 χ^2 (8) = 15.05
๓,๐๐๑ - ๕,๐๐๐ บาท	-	-	-	-	๑๕	๘.๑	๑๕๕	๘๓.๓	๑๖	๘.๖	
๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป	-	-	-	-	๓๗	๙.๖	๓๓๐	๘๕.๘	๑๗	๔.๕	
					๗๙		๖๗๕		๔๖	รวม ๘๐๐ คน	

*
 $P < 0.05$

จากตารางที่ ๓ คำนวณค่า χ^2 ได้ = ๑๖.๖๘ หมายความว่า การกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของ
นักศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครที่บิดามารดา มีรายได้ของครอบครัวระดับต่าง ๆ กัน แตกต่างกัน

๓.๒ จากการสอบถามความคิดเห็น เรื่องพื้นฐานการศึกษาของบิดามารดา
ที่มีต่อการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียน โดยที่ผู้วิจัยได้จัดระดับ
การศึกษาของบิดามารดาออกเป็น ๓ ระดับคือ บิดามารดาที่มีการศึกษาดำกว่า มศ. ๓ บิดา
มารดาที่มีการศึกษาดังแต่ระดับ มศ. ๔ - อนุปริญญา และบิดามารดาที่มีการศึกษาดังแต่ระดับ
ปริญญาตรีขึ้นไป แล้วถามความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม โดยวิธีประเมินค่า ๕ ระดับ
ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ ๕

สถาบันวิจัยสังคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔ ค่าไคสแควร์แสดงลักษณะการกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม ของนัก เรียนกับพื้นฐานการศึกษา ของปิตามารดา

พื้นฐานการศึกษาของปิตามารดา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม										χ^2
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		ไม่มีความเห็น		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	
ต่ำกว่า ม.ศ.๓	-	-	-	-	๕๔	๕.๘	๕๒๓	๘๔.๓	๓๐	๖	$\chi^2_{(16)} = ๑๒.๖๗$ $.05\chi^2_{(16)} = ๒๖.๓๐$
ม.ศ.๔-อนุปริญญา	-	-	-	-	๒๒	๑๐.๕	๑๗๕	๘๓.๓	๑๓	๖.๒	
ปริญญาตรีขึ้นไป	-	-	-	-	๘	๕.๑	๗๗	๘๗.๕	๓	๓.๔	
					๗๔		๖๗๕		๔๖		รวม = ๘๐๐ คน

จากตารางที่ ๔ คำนวณค่า χ^2 ได้ = ๑๒.๖๗ หมายความว่า การกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม ของนัก เรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานครที่ปิตามารดา มีพื้นฐานการศึกษาระดับต่าง ๆ กัน ไม่แตกต่างกัน

๓.๓ จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพของบิดามารดา ที่มีต่อการแสดงความคิดเห็นด้านค่านิยมทางสังคมของนักเรียน โดยที่ผู้วิจัยได้จัดระดับอาชีพของบิดามารดา ออกเป็น ๕ ระดับ คือ ไม่ประกอบอาชีพ-รับจ้างรายวัน อาชีพเกษตรกรรม ประมง อาชีพรับราชการ และอาชีพค้าขาย ลูกจ้างทำงานบริษัทเอกชน แล้วถามความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม โดยวิธีประเมินค่า ๕ ระดับ ดังแสดงไว้ในตารางที่ ๕

สถาบันวิจัยประชากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕ ค่าไคสแควร์แสดงลักษณะการกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม กับลักษณะอาชีพของบิดามารดา

ลักษณะอาชีพของบิดามารดา	ความคิดเห็น เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม										X ²
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		ไม่มีความเห็น		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	
ไม่ประกอบอาชีพ-รับจ้างรายวัน	-	-	-	-	๑๑	๑๒.๕	๗๖	๘๕.๕	๒	๒.๒	$X^2_{(12)} = ๙.๖๖$ $.05X^2_{(12)} = ๒๑.๐๓$
เกษตรกรกรรม	-	-	-	-	๙	๑๗.๐	๔๐	๗๕.๕	๔	๗.๕	
รับราชการ	-	-	-	-	๒๖	๙.๙	๒๒๐	๘๔	๑๖	๖.๑	
ธุรกิจ ค้าขาย ลูกจ้างบริษัทเอกชน	-	-	-	-	๓๓	๘.๗	๓๓๙	๘๕.๖	๒๔	๖.๑	
					๗๙		๖๗๕		๕๖		รวม = ๙๐๐ คน

จากตารางที่ ๕ คำนวณค่า X^2 ได้ = ๙.๖๖ หมายความว่า การกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม ของนักเรียนมัธยม

ศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่บิดามารดามีอาชีพต่าง ๆ กัน ไม่แตกต่างกัน

๓.๔ จากการสอบถามความคิดเห็น เรื่องสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของนักเรียน ที่มีต่อการแสดงความคิดเห็นด้านค่านิยมทางสังคมของนักเรียน โดยที่ผู้วิจัยได้จัดระดับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของนักเรียนออกเป็น ๓ เขต คือ ที่อยู่อาศัยซึ่งอยู่ในเขตชุมชน ย่านธุรกิจ การค้า ในตัวเมืองของกรุงเทพมหานคร ที่อยู่อาศัยที่อยู่ในเขตชานเมืองของกรุงเทพมหานคร และที่อยู่อาศัยที่อยู่ในเขตชุมชนแออัด (สลัม) ในกรุงเทพมหานคร แล้วถามความคิดเห็น เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม โดยวิธีประเมินค่า ๕ ระดับ ดังแสดงไว้ในตารางที่ ๖

ตารางที่ ๖ ค่าไคสแควร์แสดงลักษณะการกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม ของนักเรียนกับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย	ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม										X ²
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		ไม่มีความเห็น		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	
ย่านธุรกิจการค้า ชุมชนหนาแน่นใน กทม.	-	-	-	-	๕๐	๘.๕	๕๐๘	๘๕.๕	๓๐	๖.๓	X ² ₍₄₎ = ๕.๑๘
เขตชานเมืองกรุงเทพมหานคร	-	-	-	-	๓๖	๑๒.๖	๒๓๕	๘๒.๕	๑๕	๕.๙	.05X ² ₍₄₎ = ๙.๔๙
เขตชุมชนแออัดในกรุงเทพฯ	-	-	-	-	๓	๘.๑	๒๒	๘๖.๕	๒	๕.๔	
					๓๙		๖๗๕		๔๖		รวม ๘๐๐ คน

จากตารางที่ ๖ คำนวณค่า X² ได้ = ๕.๑๘ หมายความว่า การกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม ของนักเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่มีสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

๓.๕ จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรม เลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา ที่มีต่อความคิดเห็นด้านค่านิยมทางสังคมของนักเรียน โดยที่ผู้วิจัยได้จัดลักษณะการอบรม เลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา ออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบ เข้มงวดกวดขันมาก การอบรมเลี้ยงดูแบบไม่เข้มงวด และไม่ปล่อยอิสระ เสรีเกินไป และการอบรมเลี้ยงดูแบบ ปล่อยอิสระ เสรี แล้วถามความเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม โดยวิธีประเมินค่า ๕ ระดับ ดังแสดงไว้ในตารางที่ ๗

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๗ ค่าไคสแควร์แสดงลักษณะการกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม ของนักเรียนกับลักษณะการอบรมเลี้ยงดูบุตร
ของบิดามารดา

การอบรมเลี้ยงดูบุตรของ บิดามารดา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม										X ²
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		ไม่มีความเห็น		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	
การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด	-	-	-	-	๑๖	๑๐.๒	๑๓๖	๘๖.๖	๕	๓.๒	X ² ₍₄₎ = ๗.๙๐
การอบรมเลี้ยงดูแบบไม่เข้มงวดนัก	-	-	-	-	๕๖	๘.๙	๔๘๘	๘๔.๗	๓๗	๖.๔	.05X ² ₍₄₎ = ๙.๔๙
การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยอิสระ	-	-	-	-	๑๒	๑๗.๙	๕๑	๗๖.๑	๔	๖.๐	
					๗๙		๖๗๕		๔๖		รวม = ๘๐๐ คน

จากตารางที่ ๗ คำนวณค่า X² ได้ = ๗.๙๐ หมายความว่า การกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม ของนักเรียนมัธยมศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการเลี้ยงดูต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

๓.๖ จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ที่มีต่อการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียน โดยที่ผู้วิจัยได้จัดลักษณะสภาพแวดล้อมของโรงเรียนออกเป็น ๔ เขต คือ โรงเรียนที่อยู่ใกล้สถานเริงรมย์ แหล่งการพนัน โรงเรียนที่อยู่ในเขตย่านธุรกิจการค้า ย่านชุมชนแออัดในกรุงเทพฯ โรงเรียนที่อยู่ใกล้แหล่งเสื่อมโทรม (สลัม) ในกรุงเทพฯ และโรงเรียนที่อยู่ชานเมืองของกรุงเทพมหานคร แล้วถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม โดยวิธีประเมินค่า ๔ ระดับ ดังแสดงไว้ในตารางที่ ๔

ตารางที่ ๘ ค่าไคสแควร์แสดงลักษณะการกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม กับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

สภาพแวดล้อมของโรงเรียน	ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม										x ²
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		ไม่มีความเห็น		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	
ใกล้สถานเริงรมย์ แหล่งการพนัน	-	-	-	-	๑๒	๑๐.๗	๙๒	๘๒.๑	๘	๗.๑	$X^2_{(6)} = ๑๐.๐๒$
ในเขตชุมชน ย่านธุรกิจการค้า	-	-	-	-	๓๔	๗.๘	๓๘๓	๘๗.๔	๒๑	๔.๘	$.05X^2_{(6)} = ๑๒.๕๙$
ใกล้เขตชุมชนแออัด (สลัม)	-	-	-	-	๓	๑๒.๐	๒๒	๘๘.๐	-	-	
ในเขตชานเมือง	-	-	-	-	๓๐	๑๓.๓	๑๗๘	๗๙.๑	๑๗	๗.๖	
					๗๙		๖๗๕		๔๖		รวม = ๘๐๐ คน

จากตารางที่ ๘ คำนวณค่า X^2 ได้ = ๑๐.๐๒ หมายความว่า การกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม ของนักเรียนมัธยมศึกษา

ในกรุงเทพมหานคร ที่สภาพแวดล้อมของโรงเรียนต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

๓.๗ จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับช่วงเวลาเฉพาะที่มีการสอนคำนิยามทางสังคมในโรงเรียนที่มีต่อการแสดงความคิดเห็น เรื่อง คำนิยามทางสังคมของนักเรียน โดยผู้วิจัยได้จัดช่วงเวลาที่มีการสอนหรืออบรมเกี่ยวกับคำนิยามของโรงเรียนออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ โรงเรียนที่มีการสอนอบรมเกี่ยวกับคำนิยามทางสังคม กับโรงเรียนที่ไม่มีการสอนหรืออบรมเกี่ยวกับคำนิยามทางสังคมเลย แล้วตามความเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคำนิยามทางสังคม โดยวิธีประเมินค่า ๕ ระดับ ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ ค่าไคสแควร์แสดงลักษณะการกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม ของนักเรียนกับช่วงเวลาเฉพาะที่มีการสอน
ค่านิยมทางสังคมในโรงเรียน

ช่วงเวลาเฉพาะที่มีการสอนค่านิยมในโรงเรียน	ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม										χ^2
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		ไม่มีความเห็น		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)	
มีการสอนค่านิยมในโรงเรียน	-	-	-	-	๗๘	๘.๘	๖๗๓	๘๘.๓	๔๖	๕.๘	$\chi^2_{(10)} = ๘.๑๔$
ไม่มีการสอนค่านิยมในโรงเรียน	-	-	-	-	-	-	๒	๑๐๐	-	-	$.05\chi^2_{(10)} = ๑๘$
					๗๘		๖๗๕		๔๖		รวม ๘๐๐ คน

จากตารางที่ ๔. คำนวณค่า χ^2 ได้ = ๘.๑๔ หมายความว่า การกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม ของนักเรียนมัธยมศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร ที่โรงเรียนมีการสอนค่านิยม กับไม่มีการสอน ไม่แตกต่างกัน

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาความคิดเห็น เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ในกรุงเทพมหานคร ในเรื่อง

- ๑.๑ การรักความอิสระเสรี
- ๑.๒ ความรับผิดชอบ
- ๑.๓ ระเบียบวินัย
- ๑.๔ การเคารพอาวุโส
- ๑.๕ การถือพรรคถือพวก
- ๑.๖ การตรงต่อเวลา
- ๑.๗ การประหยัดมีธยัสถ์
- ๑.๘ การนิยมไทย
- ๑.๙ การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์
- ๑.๑๐ การพึ่งตนเอง

๒. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษา

ตอนต้นกับตอนปลาย

๓. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านค่านิยมทางสังคมของนักเรียนกับองค์ประกอบ

๗ ด้านคือ

- ๓.๑ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
- ๓.๒ พื้นฐานการศึกษาของบิดามารดา
- ๓.๓ ลักษณะอาชีพของบิดามารดา
- ๓.๔ สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของนักเรียน
- ๓.๕ การอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา
- ๓.๖ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน
- ๓.๗ ช่วงเวลาเฉพาะที่มีการสอนคำนิยามทางสังคมในโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป จำนวน ๑๔ ข้อ เป็นแบบให้เลือกตอบ (Multiple Choice) แบบสอบถามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดาเป็นแบบให้เลือกตอบ ๓ ลักษณะ และได้สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคำนิยามทางสังคม เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบบลิเคิร์ต (Likert) จำนวน ๘๘ ข้อ

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย สุ่มตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทละ ๖ โรงเรียนและโรงเรียนราษฎร์ ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ตัวแทนโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทละ ๔ โรงเรียน รวม ๘ โรงเรียน สุ่มตัวอย่างประชากรจากโรงเรียนทั้ง ๘ โรงเรียนละ ๑๐๐ คน รวมตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษา ๘๐๐ คน แบ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ๓๕๐ คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ๔๕๐ คน

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละในการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคำนิยามทางสังคมทั้ง ๑๐ ด้านของนักเรียน หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคำนิยามทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับตอนปลาย และหาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับคำนิยามทางสังคมของนักเรียนกับองค์ประกอบต่าง ๆ โดยการทดสอบค่าไคสแควร์ (χ^2) แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ในเรื่องการรักษาความอิสระ ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย การเคารพอาวุโส การถือพรรคถือพวก การตรงต่อเวลา การประหยัดมีธยัสถ์ การนิยมไทย การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ และการพึ่งตนเอง ปรากฏผลดังนี้

นักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยกับค่านิยมทางสังคมทั้ง ๑๐ ด้าน โดยเฉพาะค่านิยมทางสังคมในเรื่องการตรงต่อเวลา นักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครมีค่าร้อยละสูงสุดคือ ร้อยละ ๖๓.๒๔ มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย นอกจากนี้ค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพฯมากกว่าร้อยละ ๕๐ ที่มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์ เห็นด้วย คือค่านิยมในเรื่อง การเคารพอาวุโส การถือพรรคถือพวก การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ และการประหยัดมีธยัสถ์ ส่วนค่านิยมทางสังคมในเรื่องการนิยมไทย ความรับผิดชอบต่อรักษาความอิสระ ระเบียบวินัย และการพึ่งตนเอง นักเรียนที่มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยมีไม่ถึงร้อยละ ๕๐

๒. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับตอนปลาย ปรากฏผลดังนี้

๒.๑ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ และมีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยในเรื่องการเคารพพระบออาวุโส การตรงต่อเวลา การประหยัดมีธยัสถ์ การนิยมไทย สำหรับค่านิยมทางสังคมด้านการถือพรรคถือพวก นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีความเห็นไม่แตกต่างกัน คืออยู่ในเกณฑ์ไม่มีความเห็น

๒.๒ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมแตกต่างกัน ในเรื่องการรักษาความอิสระ ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ และการพึ่งตนเอง

๓. การศึกษาเปรียบเทียบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบต่างกัน ๗ ด้าน ปรากฏผลดังนี้คือ

๓.๑ ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนที่ติดตามมารดามีรายได้เฉลี่ยเดือนละต่ำกว่า ๔,๐๐๐ บาท แตกต่างกับความคิดเห็นของนักเรียนที่ติดตามมารดามีรายได้สูงกว่า ๔,๐๐๐ บาท อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

๓.๒ นักเรียนที่ติดตามมารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

๓.๓ นักเรียนที่ติดตามมารดามีอาชีพต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

๓.๔ นักเรียนที่สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

๓.๕ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

๓.๖ นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

๓.๗ นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีการสอนหรืออบรมเกี่ยวกับค่านิยมกับโรงเรียนที่ไม่มีการสอนหรืออบรมค่านิยมความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลของการวิจัย

๑. การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมทั้ง ๑๐ ด้านของนักเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนในระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีแนวความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมทั้ง ๑๐ ด้าน ทั้งในระดับที่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นความเห็น แต่ส่วนใหญ่ความคิดเห็นโดยเฉลี่ยในเรื่องค่านิยมทางสังคมของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย ผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่างไปมีจำนวนน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่นการวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาณนักเรียนที่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ซึ่งมีอายุโดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๑๓ - ๑๕ ปี ผู้ตอบ

แบบสอบถามอยู่ในวัยที่ใกล้เคียงกัน ประกอบกับนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามก็ล้วนแต่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร นับได้ว่ามีสภาพแวดล้อมทางสังคมไม่แตกต่างกันมากนัก ดังนั้น จึงอาจเป็นไปได้ที่นักเรียนเหล่านี้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมไปในทางเดียวกัน ดังนี้

๑.๑ ในเรื่องการรักความอิสระเสรี พบว่านักเรียนร้อยละ ๔๖ เห็นด้วยกับค่านิยมด้านความรักอิสระเสรี ดังจะเห็นได้จากคำตอบแบบสอบถามของนักเรียนที่ตอบว่าเห็นด้วยกับการทำงานเดี่ยวมากกว่าการทำงานกลุ่ม นักเรียนชอบที่จะทำงานที่ไม่มีกฎเกณฑ์หรือเจ้านาย นักเรียนไม่ต้องการให้มีคนคอยบอกให้ทำสิ่งโน้นสิ่งนี้ มีนักเรียนเพียงร้อยละ ๔.๒๕ ที่ไม่เห็นด้วยกับค่านิยมด้านนี้ และร้อยละ ๔๙.๖๒ ไม่มีความเห็นเกี่ยวกับค่านิยมเรื่องการรักอิสระ อย่างไรก็ตามผลของการวิจัยปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการรักความอิสระ ซึ่งค่านิยมนี้เป็นค่านิยมทางสังคมที่คนไทยยึดถือปฏิบัติ ดังที่ฟิลลิปส์ (Phillips) กล่าวว่าคนไทยเป็นพวกที่รักอิสระไม่ขึ้นกับใคร^๑ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าค่านิยมการรักความอิสระของคนไทยนั้น ก่อให้เกิดผลหลายประการ ผลดีเช่น เมื่อมีชาติอื่นหรือภัยจากนอกประเทศเข้ามา คนไทยจะผดึกกำลังกันต่อต้าน ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ที่คนไทยผดึกกำลังกันต่อต้านการแทรกแซงของญี่ปุ่น แต่ในขณะเดียวกันค่านิยมนี้ก็มีผลต่อคนไทยในทางลบ กล่าวคือ ในเรื่องของการทำงานทำให้คนไทยชอบทำงานตามสบาย ไม่มีกฎเกณฑ์ข้อบังคับ นอกจากนี้ การรักความอิสระสะท้อนให้เห็นในชั้นเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ยังนิยมการทำงานเดี่ยวมากกว่าการทำงานกลุ่ม ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังมีความคิดอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยเกี่ยวกับค่านิยมด้านการรักความอิสระอยู่ ผู้วิจัยเห็นว่าสถาบันในสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปลูกฝังอบรมสั่งสอนคือโรงเรียน โรงเรียนควรปลูกฝังแนวความคิดที่ถูกต้องเกี่ยวกับค่านิยมด้านการรักอิสระแก่เยาวชน ครูควรจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม มีการประสานงานในการทำงาน ไม่ใช่ทำงานในระบบต่างคนต่างทำ อันจะทำให้เด็กเกิดความเห็นแก่ตัว เอารอดเอาเปรียบมากยิ่งขึ้น

^๑ Herbert P. Phillips, Thai Peasant Psychology University of California, 1966, p. 60.

๑.๒ ในเรื่องความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นค่านิยมทางสังคมที่สำคัญประการหนึ่ง ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียน คือร้อยละ ๔๗.๒๕ มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย และร้อยละ ๔๔.๒๕ มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยอย่างยิ่ง จะเห็นว่านักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ดังจะเห็นได้จากคำตอบแบบสอบถามของนักเรียนที่ตอบว่า เห็นด้วยในเรื่องที่เป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนที่จะต้องช่วยกันรักษาสาธารณสมบัติ และนักเรียนต่างรู้สึกว่าคุณคนควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบในครอบครัว นักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการที่ประชาชนทุกคนต้องมีส่วนรับผิดชอบต่อประเทศชาติ เช่นไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎร ช่วยกันเสียภาษีให้แก่รัฐ สนใจติดตามข่าวสารบ้านเมือง ตลอดจนมีความสำนึกว่านักเรียนจะต้องตั้งใจเรียนและพยายามปรับปรุงผลการเรียนให้ดีขึ้น ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครต่างตระหนักดีถึงความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนในฐานะนักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม ถ้านักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนของไทยมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อหน้าที่ดีเช่นนี้เป็นส่วนใหญ่ ก็น่าจะคาดหวังได้ว่าอนาคตของประเทศชาติจะเป็นไปในทางที่ดี เพราะการขาดความรับผิดชอบของบุคคลในระดับต่าง ๆ ในปัจจุบัน เป็นผลก่อให้เกิดปัญหาในสังคม ผลการวิจัยนี้ เราทราบแต่เพียงความคิดเห็นของนักเรียน แต่มีอาจทราบได้ว่าการประพฤติปฏิบัติตนของนักเรียนจะเป็นไปตามความคิดเห็นหรือไม่ โรงเรียนในฐานะที่เป็นสถาบันทางสังคมซึ่งรับผิดชอบในการให้การศึกษาและอบรมเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของชาติ ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนควรมีบทบาทในการส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติในเรื่องความรับผิดชอบ เช่นจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน และเป็นการฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน อาทิเช่น ชุมนุมวิชาการต่าง ๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าไปบริหารงานกันเอง โดยครูจะเป็นเพียงที่ปรึกษา

๑.๓ เรื่องระเบียบวินัย นับว่าเป็นค่านิยมทางสังคมที่สำคัญอีกประการหนึ่ง สำหรับคนในทุกวัย และเป็นค่านิยมที่ควรปลูกฝังให้แก่เยาวชนเป็นอย่างยิ่ง ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนในเรื่องระเบียบวินัย พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นเรื่องระเบียบวินัยอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ

และมีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย ๔๗ % เห็นด้วยอย่างยิ่ง ๔๐.๖๓ % ในเรื่องระเบียบวินัย ที่เกี่ยวกับระเบียบของโรงเรียน ระเบียบของสังคม กฎจราจร นักเรียนเห็นว่าการแต่งกายเข้ามา ในสถานศึกษาควรแต่งกายสุภาพเรียบร้อย การขึ้นรถประจำทางควรรอให้ผู้โดยสารลงรถเรียบร้อย ก่อน หรือแม้กระทั่งการข้ามถนนก็ควรข้ามบนทางข้าม หรือสะพานลอย สำหรับข้อเสนอในทางลบ นักเรียนตอบไม่เห็นด้วย เช่นในการชมมหรสพ ควรนำอาหารเข้าไปรับประทานเพื่อเพิ่มความ เพลิดเพลินในการชม การไปชมการแข่งขันกีฬา ถ้าพอใจหรือถูกใจก็สามารถแสดงท่าทาง ส่งเสียง ร้องกรี๊ดกร๊าด หรือแม้แต่การใส่เสื้อยืด นุ่งกางเกงยีนส์ ใส่รองเท้าแตะเข้าไปในสถานศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่เห็นด้วย สรุปได้ว่า นักเรียนที่ผู้วิจัยศึกษาส่วนใหญ่มี ความคิดเห็นเรื่องระเบียบวินัยอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของวิระวรรณ อามระดิช^๑ในการวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า พฤติกรรมทางระเบียบวินัยอยู่ในสภาพที่น่าพอใจ

ในสภาพความเป็นจริงของสังคมไทยปัจจุบัน โดยเฉพาะสังคมเมืองใหญ่ ๆ เช่น กรุงเทพมหานครนี้ ยังขาดระเบียบวินัยที่สำคัญ ๆ โดยเฉพาะขาดการเคารพกฎจราจร ไม่ข้าม ถนนในทางที่ให้ข้าม ขับรถแข่งซ้ายแซงขวา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เราจะพบเห็นเป็นประจำทุกวัน และได้ก่อให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัด เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน ทำให้สูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน เป็นจำนวนมาก เรื่องระเบียบวินัยของคนทั่ว ๆ ไปนั้น เป็นเรื่องที่จะต้องร่วมมือกันหลายฝ่าย ในเรื่องระเบียบวินัยของเด็ก ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนและครูต้องเป็นผู้เริ่มต้น ในเมื่อผลการศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม ปรากฏออกมาว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็น มีความ รู้สึกและสำนึกเกี่ยวกับระเบียบวินัยเป็นอย่างดี โรงเรียนและครูก็น่าจะได้กระตุ้นให้นักเรียนได้หันมา ประพฤติปฏิบัติกันจนเป็นนิสัย ควรฝึกหัดและสร้างระเบียบวินัยให้แก่เด็กโดยเริ่มจากระเบียบวินัย ในชั้นเรียนและโรงเรียนก่อน

๑.๔ ในเรื่องการเคารพพระบออาวูโล่ ปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๔.๕ เห็นด้วยกับค่านิยมเรื่องการเคารพพระบออาวูโล่ นักเรียนเห็นว่าในระบบความสัมพันธ์

^๑ วิระวรรณ อามระดิช, ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียน มัธยมศึกษา, อ่างแล้ว, หน้า ๕๘.

ของไทยควรรักษาระบบอาวุโสไว้ การเคารพเชื่อฟังผู้มีอาวุโสเป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังแก่เยาวชน นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นว่ามีอาวุโสมากย่อมมีความสุขสัมฤทธิ์ภาพกว่าผู้มีอาวุโสน้อย แม้กระทั่งในสถานศึกษาดังเรียนส่วนใหญ่ยังมีความเห็นว่ารุ่นน้องต้องเคารพเชื่อฟังรุ่นพี่ ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าคนรุ่นใหม่ยังเห็นความสำคัญในเรื่องการเคารพระบบอาวุโส ซึ่งอาจเนื่องมาจากลักษณะการอบรมเลี้ยงดู และจากประสบการณ์ที่ได้รับจากสังคม ในสังคมไทยนั้น ยกย่องระบบอาวุโส ถือเป็นเรื่องอาวุโสเป็นเรื่องสำคัญมาก ผู้มีอาวุโสน้อยต้องเคารพเชื่อฟังผู้มีอาวุโสมากกว่า เพราะถือว่าได้รู้ได้เห็นประสบการณ์ในชีวิตรามาก^๑ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้น้อยกับผู้ใหญ่ ผู้น้อยต้องเป็นฝ่ายที่เชื่อฟัง เกรงกลัว ผู้ใหญ่เป็นฝ่ายที่ออกความคิดเห็นและออกคำสั่ง โดยที่อีกฝ่ายหนึ่งต้องยอมรับฟังและทำตามเสมอ ลักษณะเช่นนี้ได้ถูกกำหนดขึ้นในสังคมไทยมาแต่ครั้งโบราณ และยังมีผลอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยยอมรับว่า เรื่องการเคารพอาวุโสก่อให้เกิดผลดีคือ ทำให้เด็กเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ไม่ก้าวร้าวอวดดีต่อผู้ใหญ่ ว่านคนสอนง่าย แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีความเห็นว่า ค่านิยมเรื่องนี้มีส่วนทำให้คนไทยไม่ค่อยมีความคิดริเริ่ม (Creative Thinking) เพราะการที่ผู้ใหญ่ไม่ชอบให้เด็กเถียงหรือออกความเห็น ขอบแต่จะให้ทำตามคำสั่งเท่านั้น ทำให้เด็กไทยขาดความคิดริเริ่ม ไม่ชอบออกความเห็น จะพบเห็นได้จากนักเรียนในชั้นเรียนนักเรียนจะเป็นฝ่ายรับมากกว่าจะแสดงความคิดเห็น ลูก ๆ ในครอบครัวหรือแม้แต่ในวงราชการ ตลอดจนประชาชนทั่ว ๆ ไป ไม่ค่อยมีใครกล้าออกความคิดเห็นหรือถกเถียงผู้ใหญ่ นับว่าเป็นผลเสียต่อการปกครองประเทศแบบประชาธิปไตย และเป็นผลเสียต่อการพัฒนาประเทศด้วย ผู้วิจัยมีความเห็นว่าโรงเรียนมีบทบาทอย่างมากในการเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กให้เป็นคนกล้าแสดงออก และมีความคิดริเริ่ม โดยเฉพาะครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็น ก็จะสามารถพัฒนาค่านิยมกล้าแสดงออก และพัฒนาความคิดริเริ่มให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก โดยเฉพาะเนื้อหาในวิชาสังคมศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนหยิบยกปัญหาในสังคมรอบตัวนักเรียนมาอภิปราย

^๑ ไพฑูรย์ เกรือแก้ว, ลักษณะสังคมไทย, อ่างแล้ว หน้า ๔๔ - ๔๖.

หาข้อสรุปและช่วยกันหาวิธีแก้ไขปัญหานี้ โดยวิธีการเหล่านี้ นักเรียนจะมีโอกาสพูด คิดและทดลอง กระทำจริง เท่ากับ เป็นการฝึกนิสัยความกล้าแสดงออกซึ่งความคิดริเริ่มให้แก่เด็กและเยาวชน

๑.๕ การถือพรรคถือพวก เป็นลักษณะอันสำคัญของสังคมไทยประการหนึ่ง ซึ่ง การถือพรรคถือพวกอาจออกมาในรูปรักเพื่อนรักฝูง รักกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก หรือรักกลุ่มที่มาจาก สถาบันหรือแหล่งเดียวกัน ระบบการถือพรรคถือพวกของสังคมไทยจะพบได้อยู่ทั่ว ๆ ไป ไม่ว่าจะ เป็นสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันการทำงานก็ยังมีกรรวมกลุ่มเป็นพวก เขา พวกเรา

จากการศึกษาความคิดเห็น เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนในเรื่องการถือพรรค ถือพวกพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๔.๖๒ ไม่มีความเห็น เกี่ยวกับการถือพรรคถือพวกมีเพียง ร้อยละ ๑๖.๘๘ ที่เห็นด้วย และร้อยละ ๒๒.๒๕ ไม่เห็นด้วยกับการถือพรรคถือพวก ซึ่งการที่ผลการ วิจัยปรากฏออกมา เช่นนี้อาจเป็นผล เนื่องมาจากว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังมีความคิดหรือความเข้าใจที่ สับสน ไม่ทราบว่า การถือพรรคถือพวกก่อให้เกิดผลดีหรือผลเสียประการใด หรืออาจเป็นเพราะ ว่านักเรียนยังอยู่ในระดับมัธยมศึกษายังขาดประสบการณ์ในเรื่องการถือพรรคถือพวก ความเห็นของ นักเรียนส่วนใหญ่จึงอยู่ในเกณฑ์ไม่มีความเห็น ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการอบรมปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ให้แก่เด็กและเยาวชน ได้ทำการปลูกฝังและให้ความกระจ่าง แจ่มแก่เด็ก เพื่อเด็กจะได้มีเกณฑ์ในการตัดสินใจว่าจะเลือกยึดถือสิ่งใดดี ความความคิดเห็นของ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การถือพรรคถือพวกก่อให้เกิดผลดีคือ ทำให้คนในกลุ่มเดียวกันสถาบันเดียวกัน มีความสามัคคี ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน แต่ในทางตรงข้าม ระบบการถือพรรคถือพวกทำให้ เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม บางครั้งคนบางกลุ่มคำนึงถึงพวกของตนมากเกินไปไม่คำนึงถึง เหตุผล ความถูกต้อง จนทำให้เกิดความแตกแยกในสังคมแบ่งเป็นพวก เขา พวกเรา ไม่มีความสามัคคีกัน ใน ส่วนรวม

๑.๖ การตรงต่อเวลา เป็นค่านิยมที่ควรจะต้องปลูกฝังให้แก่เยาวชน เป็นอย่างยิ่งใน สังคมปัจจุบัน เพราะเท่าที่เป็นมาในอดีต คนไทยไม่ค่อยตรงต่อเวลา ส่วนใหญ่ไม่ค่อยเห็นความ สำคัญของเวลา จากการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นค่านิยมทางสังคมด้านการตรงต่อเวลาของนักเรียนใน

กรุงเทพ ปราบกฏว่านักเรียนส่วนมากที่สุดถึงร้อยละ ๖๓.๒๕ เห็นด้วยกับเรื่องการตรงต่อเวลา และเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการฝึกตนเองให้เป็นคนตรงต่อเวลา ซึ่งผลการวิจัยแสดงว่าเยาวชนของไทย ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการเป็นคนตรงต่อเวลา แต่การศึกษาครั้งนี้ เป็นเพียงศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการตรงต่อเวลาเท่านั้น ทำให้ไม่อาจจะคาดคะเนได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามเหล่านี้มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความเป็นคนตรงต่อเวลาจริงตรงตามความคิดเห็นที่ได้แสดงไว้หรือไม่ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีความเห็นว่าค่านิยมในเรื่องการตรงต่อเวลานี้ เป็นสิ่งที่สามารถปลูกฝังให้แก่เด็กและเยาวชนได้ โรงเรียนและครูมีบทบาทอย่างยิ่งในการปลูกฝังค่านิยม เรื่องการตรงต่อเวลา ครูควรเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องการตรงต่อเวลา เข้าสอนให้ตรงเวลา และพยายามปลูกฝังให้นักเรียนทำงานให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ถ้าเลยเวลาที่กำหนดให้ครูต้องมีวิธีการที่เด็ดขาด ซึ่งจะเป็นบทเรียนให้เด็กเห็นความสำคัญของการตรงต่อเวลา ในไม่ช้านิสัยการเป็นคนตรงต่อเวลาก็จะเกิดขึ้นในตัวเด็กและเยาวชน

๑.๗ เรื่องการประหยัดมีธัญธัญ เป็นค่านิยมทางสังคมที่ควรปลูกฝังให้แก่เยาวชน เป็นอย่างยิ่งอีกประการหนึ่ง ในสังคมไทยนั้นคนไทยยังยึดถือความมีหน้ามีตา มีเกียรติ จึงต้องยอมทำทุกอย่างเพื่อความมีหน้ามีตาในสังคม จะเห็นได้จากการจัดงานพิธีต่าง ๆ ซึ่งจัดอย่างใหญ่โต ใช้เงินอย่างฟุ่มเฟือย ในการเลี้ยงดูผู้คนอย่าง เอิกเกริก บางคนถึงกับยอมเป็นหนี้

ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการประหยัดมีธัญธัญของนักเรียน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๐.๓๔ เห็นด้วย และร้อยละ ๑๖.๘๗ เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการประหยัด นักเรียนมีความเห็นว่าควรเก็บออมเงินที่ได้รับจากผู้ปกครอง และใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด คำถามใดที่เป็นไปในทางลบนักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่เห็นด้วย เช่นนักเรียนไม่เห็นด้วยกับการจัดพิธีแต่งงานที่หรูหรา ฟุ่มเฟือย ไม่เห็นด้วยกับการไปรับประทานอาหารในสถานที่หรูหรา และราคาแพง แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับความฟุ่มเฟือยและฟุ้งเฟ้อ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้ใหญ่ในสังคมทุกวันนี้ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องการประหยัด ควรลดงานสังคมที่หรูหรา ฟุ่มเฟือย ลดความฟุ้งเฟ้อนิยมของต่างประเทศ ตลอดจนลดการใช้ชีวิตตามแหล่งอบายมุขต่าง ๆ

เพื่อเยาวชนของเราจะได้มีแบบอย่างที่ดียึดถือและปฏิบัติตามได้ นอกจากนี้แล้วโรงเรียนจะต้องปลูกฝังค่านิยมเรื่องความประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือยให้แก่เยาวชนด้วย

๑.๘ การนิยมไทย ผลการวิจัยเรื่องนี้พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๘.๓๔ มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย ร้อยละ ๑๓.๐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง นักเรียนร้อยละ ๓๔.๘๗ ไม่มีความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ และร้อยละ ๓.๖๒ ไม่เห็นด้วยกับการนิยมไทย อาจสรุปได้ว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย เช่นนักเรียนเห็นว่าการใช้สินค้าไทย เป็นการช่วยพัฒนาชาติ ในกรณีที่กำลังถามเป็นไปในทางลบ นักเรียนจะตอบว่าไม่เห็นด้วย เช่นไม่เห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่าวัฒนธรรมไทยค่อนข้างจะเชยและล้าสมัย ไม่เห็นด้วยกับการยกย่องคนที่นิยมใช้ของต่างประเทศ ไม่เห็นด้วยกับข้อความที่ว่าการบินพุง การบรรเลงดนตรีไทยเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย

ผลการวิจัยที่ปรากฏออกมา แสดงให้เห็นว่าเยาวชนไทยส่วนใหญ่ยังมีความเห็นในแง่ของการสงวนรักษา ถิ่นทอดและสร้างเสริมวัฒนธรรม ระเบียบวินัยและเอกลักษณ์ของชาติไทยในการส่งเสริมและปลูกฝังค่านิยมด้านการนิยมไทย โรงเรียนมีบทบาทอย่างยิ่ง โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เป็นการส่งเสริมการรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ตลอดจนวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย โดยการให้นักเรียนจัดบอร์ดหรือจัดนิทรรศการในโอกาสวันสำคัญของชาติ และจัดให้มีชุมนุมกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย เป็นต้น

๑.๙ การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ เป็นค่านิยมที่เน้นให้คนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์และสังคมส่วนรวม จากการศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับเรื่องการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของประसार มาลากุล ณ อยุธยาพบว่าเยาวชนไทยให้ความสำคัญต่อเรื่องนี้สูงมาก^๑ แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์

^๑

ประसार มาลากุล ณ อยุธยา , ค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย,

น่าพอใจ จะเห็นได้จากคำตอบจากแบบสอบถาม นักเรียนมีความคิดว่าควรสละ เวลาและแรงกายทำงานเพื่อส่วนรวม ถ้ามีการพัฒนา สถานที่สาธารณะใกล้บ้านของนักเรียน นักเรียนจะช่วยเหลือตามกำลังความสามารถ นอกจากนี้นักเรียนยังยินดีที่จะสละเวลาในวันหยุดไปบำเพ็ญประโยชน์

จากผลการวิจัยที่ปรากฏออกมานี้ ยังสอดคล้องกับหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาที่ได้จัดการเรียนการสอนวิชากิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติตน และรู้จักที่จะเสียสละเพื่อผู้อื่น และส่วนรวม เช่นการสอนกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี อนุชาชาติ ค่ายอาสาพัฒนา ตลอดจนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอื่น ๆ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าถ้าโรงเรียนและครูผู้สอนให้ความสนใจและดำเนินการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ การปลูกฝังค่านิยมเรื่องการบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ก็จะสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น

๑.๑๐ การพึ่งตนเอง เป็นค่านิยมที่สำคัญประการหนึ่งที่ควรปลูกฝังให้แก่เยาวชน ทั้งนี้เพราะเยาวชนไทยเท่าที่เป็นมาในอดีต พ่อแม่จะเลี้ยงดูให้ความรัก ความเอาใจใส่ คอยช่วยเหลือโอ้อุ้มอยู่ตลอดเวลาเป็นไปในลักษณะที่เรียกว่า "เลี้ยงลูกไม่ยอมโต" อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กไทยขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยตนเอง คิดเพื่อนไม่เป็นตัวของตัวเอง

จากการวิจัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๔.๖๓ เห็นด้วยกับการพึ่งตนเอง ร้อยละ ๑๐.๖๒ เห็นด้วยอย่างยิ่ง และร้อยละ ๔๑.๗๕ ไม่มีความเห็นเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง มีเพียงร้อยละ ๒.๕๕ ที่ไม่เห็นด้วยกับการพึ่งตนเอง ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยกับการพึ่งตนเอง ซึ่งเป็นที่น่ายินดีที่เยาวชนไทยมีความคิดที่จะพึ่งตนเอง อาจเป็นผลมาจากภาวะการบีบคั้นทางเศรษฐกิจที่ทำให้พ่อแม่ไม่อาจจะช่วยเหลือโอ้อุ้มลูกได้เต็มที่ อีกประการหนึ่งอาจเป็นผลมาจากอัตราการเพิ่มประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การที่ประชากรมีจำนวนมากขึ้นจนไม่สมดุลกับทรัพยากร หรือตลาดแรงงาน จึงทำให้บุคคลต้องแข่งขันเพื่อความอยู่รอดของตนเอง บุคคลจึงต้องพยายามพึ่งตนเองให้มาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่าโรงเรียนและครูควรจะปลูกฝังให้เด็กพยายามพึ่งตนเองให้มาก โดยเริ่มจากในชั้นเรียน ครูสามารถใช้เทคนิควิธีการสอนแบบใหม่ ๆ ที่เน้นการให้เด็กเรียนด้วยตนเองให้มาก เช่นการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ครูอาจใช้การสอนแบบสืบสอบ (Inquiry Method) ให้เด็กค้นคว้าด้วยตนเอง ไม่ควรใช้วิธีการสอนที่ครูหามาป้อนให้เด็กซึ่งเท่ากับเป็นการส่งเสริมให้เด็กไม่พยายามพึ่งตนเอง

๒. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานในการวิจัยดังนี้คือ "นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมไม่แตกต่างกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย" จากผลการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า

๒.๑ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ และมีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย ในเรื่องการเคารพอาวุโส การนิยมไทย การตรงต่อเวลา การประหยัดมัธยัสถ์ สำหรับค่านิยมทางสังคมด้านการถือพรคถือพวก นักเรียนทั้งสองระดับมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือต่างก็ไม่มีความคิดเห็นที่ได้อภิปรายไว้ในข้อ ๑.๕ การที่นักเรียนทั้งสองระดับมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมในเรื่องการเคารพอาวุโส การนิยมไทย การตรงต่อเวลา การประหยัดมัธยัสถ์ และการถือพรคถือพวก อาจเนื่องมาจากทั้งนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายล้วนแต่เป็นนักเรียนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมที่ไม่แตกต่างกัน จึงเป็นไปได้ที่นักเรียนทั้งสองระดับมีแนวความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมไปในทางเดียวกัน

๒.๒ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ ในเรื่องต่อไปนี้

๒.๒.๑ การรักความอิสระเสรี จากค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการรักความอิสระเสรีของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในระดับ ๓.๒๔๕๑ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นอยู่ในระดับ ๓.๕๐๗๔ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของนักเรียนมัธยมต้นเล็กน้อย จะเห็นว่านักเรียนมัธยมต้นมีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่มีความเห็น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมัธยมต้นส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับ ม. ๑ - ม. ๓ มีอายุระหว่าง ๑๒ - ๑๕ ปี ส่วนใหญ่จะผูกพันอยู่กับบิดามารดาและญาติพี่น้อง เวลาไปไหนมาไหนบิดามารดาก็มักจะเป็นฝ่ายพาไป โอกาส

ที่จะแสดงความคิดอิสระของตนออกมาจึงมีน้อย ซึ่งตรงข้ามกับนักเรียนมัธยมปลาย ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๑๖ - ๑๘ ปี เป็นวัยที่ต้องการความเป็นอิสระจากผู้ปกครอง จะผูกพันอยู่กับกลุ่มเพื่อนมากกว่าครอบครัว ไม่ชอบให้พ่อแม่เข้าไปก้าวก่ายในชีวิตของเขามากนัก อยากมีความเห็นและความเป็นตัวของตัวเอง^๑ นักเรียนมัธยมปลายจึงแสดงความคิดเห็นออกมาในลักษณะเห็นด้วยกับการรักความเป็นอิสระ เสรี

๒.๒.๒ ความรับผิดชอบ จากค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่ามีค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบในระดับ ๔.๐๗๘๓ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับ ๔.๑๗๓๓ ซึ่งสูงกว่าของนักเรียนมัธยมต้นเล็กน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมัธยมปลายมีระดับวุฒิภาวะ (Maturity) มากกว่านักเรียนมัธยมต้น มีอายุมากขึ้น ผ่านกระบวนการการเรียนรู้ทางสังคมมากขึ้น มีความต้องการการยอมรับจากผู้ใหญ่ อยากให้ผู้ใหญ่มองว่าตนมีความสามารถอยากมีความรับผิดชอบในกิจกรรมบางอย่าง จึงมีความคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบมากกว่านักเรียนมัธยมต้น

๒.๒.๓ ระเบียบวินัย จากค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมเรื่องระเบียบวินัยปรากฏว่านักเรียนมัธยมต้นมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นอยู่ในระดับ ๔.๐๓๖๔ นักเรียนมัธยมปลายมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นอยู่ในระดับ ๓.๙๖๓๑ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของนักเรียนมัธยมต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นเด็กโตกว่ามัธยมต้น และอยู่ช่วงวัยรุ่นเต็มขั้น บุคคลที่อยู่ในวัยนี้มีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์และร่างกาย ไม่ต้องการให้ใครมาบังคับ ชอบทำตัวตามสบาย และมักจะทำตัวฝ่าฝืนกับสิ่งที่เป็นกฎเกณฑ์ ดังนั้น จึงมีความคิดเห็นที่แตกต่างไปบ้างจากนักเรียนมัธยมต้น

^๑ วิทยากร วิทยาสาร, "จิตวิทยาครู ป.กศ." วิทยาสาร, ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๓๓ กันยายน ๒๕๑๓, หน้า ๓๑.

๒.๒.๔ การบำเพ็ญตน เป็นประโยชน์ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีค่าเฉลี่ย น้ำหนักความคิดเห็นอยู่ในระดับ ๓.๕๐๗๖ นักเรียนมัธยมปลายมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นอยู่ใน ระดับ ๔.๐๐๘๓ ซึ่งต่างกันเล็กน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนมัธยมปลายอยู่ในวัยที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่ จึงมีความคิดที่จะรับใช้สังคม ต้องการให้ผู้ใหญ่ยอมรับความสามารถของตน เป็นวัยที่มีอุดมการณ์แรงกล้า จึงมีความคิดเห็นด้วยกับการบำเพ็ญตนให้ เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและสังคมมากกว่านักเรียนมัธยมต้น

๒.๒.๕ การพึ่งตนเอง นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นอยู่ในระดับ ๓.๔๑๑๓ นักเรียนมัธยมปลายมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นอยู่ในระดับ ๓.๕๗๓๔ ซึ่งต่างกันเล็กน้อย ทั้งนี้เพราะมีความแตกต่างด้านวุฒิภาวะ (Maturity) นักเรียนมัธยมปลายอยู่ในวัยที่อยากทำอะไรเอง ต้องการยืนหยัดด้วยตนเองมากกว่า จึงมีความเห็น เรื่องการพึ่งตนเอง แตกต่างจากนักเรียนมัธยมต้น

๓. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านค่านิยมทางสังคมของนักเรียนที่มีองค์ประกอบต่าง ๆ ๗ ด้านต่างกัน คือฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พื้นฐานการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดาสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ลักษณะการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนบุตรของบิดามารดา สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และลักษณะการสอนค่านิยมของโรงเรียน โดยที่ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานของการวิจัยดังนี้ "นักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมแตกต่างกันตามองค์ประกอบทั้ง ๗ ด้าน" จากการวิเคราะห์ทางสถิติปรากฏผลดังนี้

๓.๑ ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครที่บิดามารดา มีรายได้ของครอบครัวระดับต่าง ๆ กัน การกระจายความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวีระวรรณ อามระดิษ ซึ่งพบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมแตกต่างกันขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว^๑ จึงอาจกล่าวได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีอิทธิพลต่อการแสดง

^๑ วีระวรรณ อามระดิษ, ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา, อ้างแล้ว, หน้า ๕๘.

ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียน เด็กที่มาจากรอบครัวที่มีรายได้ดี ฐานะทางเศรษฐกิจดี สมาชิกภายในครอบครัวมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างสุขสบาย มีเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มากมาย เด็กอาจรับเอาค่านิยมด้านวัตถุนิยมของพ่อแม่มาเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ ในทางตรงกันข้ามถ้าครอบครัวใดมีรายได้ปานกลางหรือต่ำ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวก็จะลดต่ำลงด้วย ฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวไม่มั่นคง การใช้จ่ายก็ต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด บิดามารดา ก็จะปลูกฝังให้ลูกหลานรู้จักเก็บออม ให้ใช้จ่ายอย่างประหยัด ค่านิยมในเรื่องความประหยัดมีอิทธิพลก็จะสั่งสมอยู่ในตัวเด็ก ดังนั้น นักเรียนที่ฐานะทางบ้านต่างกันจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมต่างกันด้วย

๓.๒ ในเรื่องพื้นฐานการศึกษา อาชีพและการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครที่บิดามารดา มีระดับการศึกษา อาชีพ และให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งตรงข้ามกับสมมุติฐานในการวิจัยที่ตั้งไว้ ตามปกติถ้าเด็กมาจากครอบครัวที่บิดามารดา มีการศึกษา ประกอบอาชีพ มีตำแหน่งหน้าที่การงานสูงในสังคม ตลอดจนบิดามารดา ได้ให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรของตนอย่างเอาใจใส่จะมีผลทำให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจ มีทัศนคติและค่านิยมทางสังคมอยู่ในระดับสูง และในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กมาจากครอบครัวที่บิดามารดา มีการศึกษาต่ำหรือไม่ได้รับการศึกษา มีอาชีพที่ไม่มั่นคงต้องดิ้นรนกับการหาเลี้ยงชีพเพื่อความอยู่รอด ไม่ค่อยมีเวลาอบรมเลี้ยงดูบุตร จะมีผลทำให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจ มีทัศนคติและค่านิยมทางสังคมอยู่ในระดับต่ำ แต่จากผลการวิจัยปรากฏว่า การศึกษา อาชีพ ตลอดจนการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่แตกต่างกันของบิดามารดา ไม่มีผลทำให้เด็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมแตกต่างกันเลย จากผลการวิจัยแสดงว่า เด็กอาจได้รับค่านิยมทางสังคมจากโรงเรียน กลุ่มเพื่อน สื่อมวลชนต่าง ๆ เช่นวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และสิ่งแวดล้อมในสังคมมากกว่าได้รับจากครอบครัว ทั้งนี้เป็นเพราะสถาบันครอบครัวในยุคปัจจุบันต้องเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจที่สูง ทุกคนต้องขนขวายกับการทำมาหาเลี้ยงชีพเพื่อความอยู่รอดของครอบครัว ทำให้สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสที่จะพบกันน้อยลง พ่อแม่และผู้ใหญ่ในบ้านต่างก็ต้องช่วยกันประกอบอาชีพ ทุกคนต้องเร่งรีบออกจากบ้าน

แต่เข้ามิด กว่าที่จะกลับเข้าบ้านลูกก็นอนแล้ว วันหนึ่ง ๆ พ่อแม่ลูกแทบจะไม่ได้พูดคุยกันเลย
 ดังนั้น ที่จะได้ใกล้ชิดครอบครัวเลี้ยงดูสั่งสอนบุตรจึงแทบจะไม่มี เด็กจึงเข้าไปเกี่ยวข้องกับสถาบัน
 ทางสังคมอย่างอื่น เช่นกลุ่มเพื่อน สื่อมวลชนและกลุ่มอื่น ๆ ในสังคมมากกว่าครอบครัว ดังนั้น
 บทบาทของสถาบันครอบครัวในสังคมปัจจุบันจึงมีอิทธิพลต่อความคิด ทัศนคติและค่านิยมทางสังคม
 น้อยลง จึงอาจเป็นไปได้ที่เด็กซึ่งมาจากสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
 ค่านิยมทางสังคมที่ไม่ต่างกัน ดังผลการวิจัยที่ปรากฏออกมา

๓.๓ ในเรื่องของสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียน
 ที่มีสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่ง
 ไม่ตรงกับสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นไปได้เพราะว่าการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการ
 ศึกษาตัวอย่างประชากรที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น แม้ว่าผู้วิจัยได้แบ่งเขตของ
 กรุงเทพมหานครออกเป็นเขตชุมชน ธุรกิจการค้า เขตชานเมือง หรือเขตชุมชนแออัด แต่ถ้าว
 ิจารณาดูแล้วจะพบว่าไม่ว่าจะเป็น เขตใดในกรุงเทพมหานครก็ล้วนแต่มีสภาพที่ไม่แตกต่างกัน
 มากนัก ล้วนได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน เช่นได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชน
 วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ อีกทั้งการติดต่อสัญจรไปมาระหว่างเขตต่าง ๆ ใน
 กรุงเทพมหานครก็เป็นไปอย่างสะดวก ทำให้เด็กมีการถ่ายทอดความคิดความเข้าใจ และรับ
 เอาค่านิยมต่าง ๆ จากสังคมรอบตัวมาประพุกปฏิบัติในลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ความ
 คิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครจึงไม่แตกต่างกัน
 ดังผลการวิจัยที่ปรากฏออกมา

๓.๔ ในเรื่องสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่
 มีสภาพแวดล้อมของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมไม่แตกต่างกัน
 สภาพแวดล้อมของโรงเรียนในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ โรงเรียน
 หรืออยู่ในละแวกเดียวกับโรงเรียน มิได้หมายถึงสภาพภายในโรงเรียน ดังนั้น เมื่อพิจารณา
 ดูจะพบว่าสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนในเขต
 ชุมชนแออัด โรงเรียนในเขตชานเมือง โรงเรียนในเขตธุรกิจการค้าก็ตาม สภาพแวดล้อม
 ที่อยู่ภายนอกโรงเรียนล้วนมีสภาพที่ไม่ต่างกัน เพราะในปัจจุบันนี้เขตชานเมืองก็เจริญกลายเป็น
 เขตธุรกิจการค้า เขตชุมชนแออัดก็ได้รับการพัฒนาให้เจริญขึ้น เมื่อมองดูแล้วจะไม่พบความ

ความแตกต่างกันเท่าไร ดังนั้น จึงเป็นไปได้ที่ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมต่างกัน จึงไม่แตกต่างกัน

๓.๕ ในเรื่องช่วงเวลาเฉพาะที่มีการสอนค่านิยมทางสังคมในโรงเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีการสอนอบรมเกี่ยวกับค่านิยม กับนักเรียนที่ทางโรงเรียนไม่มีการสอนหรืออบรมเกี่ยวกับค่านิยม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งการที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาเช่นนี้ เป็นเพราะโรงเรียนที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตัวอย่างประชากร ล้วนแต่มีการปลูกฝังอบรมเกี่ยวกับค่านิยมกันทุกโรงเรียน จากจำนวนตัวอย่างประชากร ๘๐๐ คน นักเรียน ๗๘๘ คน ตอบว่าโรงเรียนมีการสอนเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม และนักเรียนทั้ง ๗๘๘ คน ก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมไปในทางเดียวกัน คือมีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย มีนักเรียนชายเพียง ๒ คนจากโรงเรียนเดียวกันที่ตอบว่าโรงเรียนไม่มีการสอน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัย เรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อคิดและข้อเสนอแนะแก่บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอบรมปลูกฝังความเป็นพลเมืองดีให้แก่เด็กและเยาวชนดังต่อไปนี้

๑. ผลจากการวิจัย เรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมทั้ง ๑๐ ด้าน มีส่วนน้อยที่มีความคิดเห็นแตกต่างออกไป การวิจัยครั้งนี้ทราบได้แต่เพียงความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนเท่านั้น ซึ่งความคิดเห็นของนักเรียนอาจจะไม่ตรงกับสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติจริงก็ได้ เช่นนักเรียนมีความเห็นว่าการปฏิบัติตามกฎจราจร โดยการข้ามถนนบนทางข้าม เป็นสิ่งที่ถูกต้อง แต่ก็ไม่ได้ปฏิบัติตาม ฉะนั้น การที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ

ก็ไม่อาจประกันได้ว่านักเรียนจะเป็นผู้มีความประพฤติเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมดีเสมอไป ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้สถาบันทุกระดับในสังคม เช่นสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันการเมือง การปกครอง สื่อมวลชนต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมที่อยู่รอบตัวเด็ก มีบทบาทต่อความคิด ความเข้าใจ ทัศนคติและค่านิยม ตลอดจนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างของเด็ก ควรเห็นความสำคัญในการปลูกฝังความคิด ความเข้าใจ ทัศนคติและค่านิยม ที่ถูกต้องให้แก่เด็ก สถาบันทุกสถาบันควรประสานงานกันในการอบรมปลูกฝังค่านิยมทางสังคมให้แก่เด็กและเยาวชน เช่นสถาบันการศึกษาปลูกฝังค่านิยมในเรื่องการพึ่งตนเอง ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย ฯลฯ สถาบันครอบครัวก็ควรปลูกฝังค่านิยมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกันด้วย และเน้นการปลูกฝังอบรมให้ประพฤติปฏิบัติจริง เมื่อสถาบันทางสังคมทุกฝ่ายเห็นความสำคัญของการปลูกฝังค่านิยมทางสังคมที่ดี และร่วมมือประสานงานกัน ก็จะทำให้การอบรมปลูกฝังค่านิยมทางสังคมที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

๒. ข้อเสนอแนะต่อกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาอบรมเยาวชนของชาติให้ เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ กระทรวงศึกษาธิการจึงควรเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาอบรมเพื่อปลูกฝังค่านิยมที่สังคมยอมรับว่าเป็นค่านิยมที่พึงประสงค์เหมาะสมที่จะปลูกฝังและคงไว้ในสังคม ควรกำหนดนโยบายหรือวางแผนพัฒนาค่านิยมทางสังคม รวมทั้งจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นในการพัฒนาส่งเสริมค่านิยมที่ถูกต้องให้แก่เยาวชน

๓. ข้อเสนอแนะต่อโรงเรียน

โรงเรียนในฐานะที่เป็นสถาบันหนึ่งที่ทำให้การศึกษาอบรมชุดเกล้าเยาวชนให้รู้ระเบียบของสังคม (Socialization) หน้าที่ของโรงเรียน นอกจากเป็นการเตรียมคนให้เป็นพลเมืองที่มีความสามารถทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข แล้วโรงเรียนควรคำนึงถึงหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือโรงเรียนมีหน้าที่สร้างค่านิยมที่ดีที่ถูกต้องให้แก่เยาวชน ข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนมีดังต่อไปนี้

๓.๑ โรงเรียนควรกำหนดปรัชญาของโรงเรียนในด้านค่านิยมทางสังคมโดย
ใช้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาค่านิยม และความประพฤติของเยาวชน เพื่อให้ครูทุกคนในโรงเรียน
เห็นความสำคัญและถือ เป็นหน้าที่รับผิดชอบ ในการอบรมด้วย

๓.๒ โรงเรียนควรให้โอกาสครูพัฒนาด้านการสอนค่านิยมแก่นักเรียน เช่น
จัดการอบรมวิธีการปลูกฝังอบรมค่านิยมทางสังคมที่เหมาะสม โดยทางโรงเรียนอาจเชิญ
ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือวิทยากรมาให้การอบรมการสอนแก่ครูในโรงเรียน ตลอดจนมีการติดตามผล
(follow-up) การอบรมด้วย

๓.๓ โรงเรียนควรส่งเสริมด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ที่จะ
ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาค่านิยมทางสังคม เช่น จัดให้มีชุมนุมต่าง ๆ เปิดโอกาสให้
นักเรียน จัดนิทรรศการ กิจกรรม เพื่อให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน ได้ฝึกหัดความรับผิดชอบ
ความมีระเบียบวินัย การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์และสังคมส่วนรวม ตลอดจน
รู้จักสงวนรักษาสร้างเสริมวัฒนธรรมเอกลักษณ์ของชาติไทย เป็นต้น

๓.๔ โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เช่น จัดห้องเรียน
อาคารเรียน บริเวณโรงเรียน โรงอาหาร ห้องน้ำ ห้องส้วม ให้สะอาดเป็นระเบียบ มีสภาพ
น่าอยู่และสวยงามน่าดู ทั้งนี้เพราะสภาพแวดล้อมที่มีระบบระเบียบ มีส่วนช่วยพัฒนาค่านิยมทาง
สังคมที่ดีแก่เด็กได้ทางหนึ่ง

๓.๕ โรงเรียนควรจัดความสะดวก (facilities) ต่าง ๆ เช่น
อุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนสื่อการสอนที่ครูอาจใช้ประกอบในการสอนค่านิยมต่าง ๆ
ให้แก่ครู

๔. ข้อเสนอแนะต่อครู

ครูเป็นบุคคลที่สำคัญรองจากบิดามารดาของเด็กในการอบรมเด็ก เวลา
เด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีต่อไปในภายหน้า ครูจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทยิ่งที่จะช่วยพัฒนา
ค่านิยมทางสังคมที่เหมาะสมให้แก่เด็กและเยาวชน โดยเฉพาะครูสังคมศึกษาควรถือเป็นหน้าที่
โดยตรงเพราะ เนื้อหาวิชาทางสังคมศึกษาล้วนเกี่ยวข้องการเน้นความรู้ความเข้าใจ ทักษะคิดและ
พัฒนาค่านิยม ทั้งค่านิยมทางสังคม ค่านิยมทางการเมือง หรือ ค่านิยมทางจริยธรรม เป็นต้น

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแก่ครูสังคมศึกษาดังต่อไปนี้

๔.๑ ครูสังคมศึกษาไม่เพียงแต่สอนเนื้อหาเพื่อพัฒนาด้านความรู้ (Cognitive Domain) เท่านั้น ควรเห็นความสำคัญของการพัฒนาทัศนคติและปลูกฝังค่านิยม (Affective Domain) ที่เหมาะสมให้แก่นักเรียนควบคู่ไปด้วย

๔.๒ ในด้านการสอน ครูสังคมศึกษาคควรนำวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ เช่น การสอนแบบสืบสอบ (Inquiry) การสอนแก้ปัญห (Problem-Solving) เป็นต้นมาใช้ ครูอาจหยิบยกปัญหาในสังคมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทางสังคมโดยพิจารณาให้เหมาะกับวัย ความสามารถ ตลอดจนประสบการณ์ของนักเรียนมาอภิปราย การแก้ปัญหและการตัดสินใจ ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งของการพัฒนาค่านิยมทางสังคมแก่ แต่อย่างไรก็ดี การพัฒนาค่านิยมทางสังคมจะต้องใช้ระยะเวลา ไม่ใช่เพียงสอนจบในแต่ละชั่วโมงเท่านั้น ครูสังคมศึกษาจะต้องสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอยู่ตลอดเวลา

๔.๓ ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในการปฏิบัติตน เรื่องค่านิยมทางสังคม เช่น การตรงต่อเวลา การประหยัด การนิยมไทย ฯลฯ เป็นต้น

๕. ข้อเสนอแนะต่อสถาบันฝึกหัดครู

สถาบันฝึกหัดครูไม่ว่าจะเป็นวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนทางด้านการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการผลิตครู เตรียมครูให้แก่ประเทศ สถาบันฝึกหัดครูจึงควรคำนึงถึงการผลิตครูที่มีทั้งความรู้ ทัศนคติ และค่านิยมที่ดี เพื่อเป็นแบบอย่างความประพฤติที่ดีให้แก่เยาวชนในอนาคต ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้สถาบันฝึกหัดครูได้สำรวจตนเองเพื่อหาทางปรับปรุง หรือพัฒนา ค่านิยมทางสังคมให้แก่นิสิตนักศึกษาที่จะต้องออกไปเป็นครูในอนาคตดังต่อไปนี้ คือ

๕.๑ สถาบันฝึกหัดครูต้องจัดหลักสูตรให้นิสิตนักศึกษาโดยเน้นสมรรถภาพในทุก ๆ ด้าน ด้านเนื้อหาวิชา ทักษะต่าง ๆ ตลอดจนมีทัศนคติและค่านิยมที่ถูกต้อง

๕.๒ การจัดการเรียนการสอนในสถาบันฝึกหัดครู คณาจารย์ควรนำ เทคนิค วิธี การสอนแบบใหม่ ๆ เช่น การสอนแบบสืบสอบ (Inquiry) การสอนแก้ปัญห (Problem-Solving) การสร้างสถานการณ์จำลอง (Simulations) และบทบาทสมมุติ (Role-Playing) เป็นต้น มาใช้ อาจให้นิสิตนักศึกษาหยิบยกปัญหาในสังคมมาอภิปราย เพื่อฝึกการแก้ปัญหและการตัดสินใจ ตลอดจนฝึกให้นิสิตนักศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการพัฒนาและปลูกฝังค่านิยมทางสังคม

อีกวิธีหนึ่ง

๕.๓ สถาบันฝึกหัดครูควรส่งเสริมด้านการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีโอกาสพัฒนาค่านิยมทางสังคม เช่น จัดให้มีชุมนุมวิชาการต่าง ๆ ส่งเสริมการจัดนิทรรศการ ที่จะพัฒนาค่านิยมทางสังคม ด้านความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ ตลอดจนสร้างเสริมให้นิสิตนักศึกษารู้จักสงวนรักษาวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติไทยให้แก่ นิสิตนักศึกษา

๕.๔ สถาบันฝึกหัดครูควรจัดสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย ให้สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย มีสภาพน่าอยู่ และสวยงามน่าดู สภาพแวดล้อมที่มีระเบียบ มีส่วนช่วยพัฒนาค่านิยมทางสังคมที่ดีแก่นิสิตนักศึกษาได้ทางหนึ่ง

๖. ข้อเสนอแนะต่อผู้ปกครอง

จากการศึกษา การอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดา มารดา กับความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าครอบครัวไม่มีส่วนในการพัฒนาค่านิยมทางสังคมของเด็ก ทั้ง ๆ ที่สถาบันครอบครัว เป็นสิ่งแวดล้อมแรกที่เด็กรู้จักและใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดและนานที่สุด ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยหนุ่มสาว เด็กจะเรียนรู้ระเบียบของสังคม (Socialization) ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยเรียนรู้จากพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เด็กจะเรียนรู้ว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ จะจดจำเอาอย่างพ่อแม่ ซึ่งจะซึมซาบเข้าไปทีละน้อย จึงกล่าวได้ว่าบุคลิกภาพและค่านิยมหลายอย่างที่ถูกยึดถืออยู่มาจากการอบรมจากครอบครัว แต่ในปัจจุบัน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ต้องชวนช่วยทำมาหาเลี้ยงครอบครัว ไม่มีเวลาในการอบรมปลูกฝังลูก เด็กจึงอาจรับอิทธิพลค่านิยมทางสังคมจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น จากสื่อมวลชน จากกลุ่มเพื่อน เป็นต้น ซึ่งมีทั้งแบบอย่างที่ดี และแบบอย่างที่ไม่ดี เด็กอาจจะสับสนในการเลือกยึดถือค่านิยมทางสังคมมาปฏิบัติ ผู้วิจัยเห็นว่าสถาบันครอบครัวควรหันมาคำนึงถึงความสำคัญของการวางรากฐานความประพฤติปฏิบัติให้แก่เด็ก จึงขอเสนอแนะแนวทางการปลูกฝังอบรมแก่สถาบันครอบครัว ดังต่อไปนี้

๖.๑ พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ควรแบ่งเวลาส่วนหนึ่งให้แก่ลูก พยายามอยู่ใกล้ชิดลูก เพื่อลูกจะได้เกิดความอบอุ่น ไว้วางใจ และประพฤติดนในทางที่ดี

๖.๒ พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูกในการเลือกยึดถือค่านิยมทางสังคมที่ดีที่เหมาะสมมาปฏิบัติ

๖.๓ พ่อแม่ หรือ ผู้ปกครองควรประสานงานกับทางโรงเรียนในการปลูกฝัง อบรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

๑. ควรศึกษาค่านิยมสังคมของบุคคลในวัยอื่น ๆ ต่อไป เช่น ค่านิยมทางสังคมของนักเรียนระดับประถมศึกษา อาชีวศึกษา นิสิตนักศึกษา ตลอดจนประชาชนทั่ว ๆ ไป เพื่อจะหาระดับค่านิยมทางสังคมของบุคคลให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
๒. ควรศึกษาค่านิยมทางสังคมโดยศึกษากลุ่มตัวอย่างประชากรที่นอกเหนือจากกลุ่มตัวอย่างประชากรในกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ เพื่อจะได้ นำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกับค่านิยมทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างประชากรในกรุงเทพมหานครว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไรบ้าง
๓. ควรมีการวิจัยศึกษาปัจจัยอื่น ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาค่านิยมทางสังคมของนักเรียน เช่น ตัวแปรด้านกลุ่มเพื่อน ระดับสติปัญญา ตลอดจนโรงเรียนที่ไม่มีการอบรมหรือสอนเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมเลย
๔. ควรมีการศึกษาวิจัยค่านิยมด้านอื่น ๆ เช่น ค่านิยมทางการเมือง ค่านิยมทางศาสนาหรือค่านิยมทางสังคมที่เน้นการแบ่งชั้นในสังคม เป็นต้น

บรรณานุกรม

- ก๊อ สวัสดิพานิช. "องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับค่านิยม," วัยรุ่นและการปรับปรุงบุคลิกภาพ กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๑๔.
- กิตติมา ประทีติลล. "ความสำคัญของค่านิยม" ปรัชญาการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรบัณฑิต, ๒๕๒๑.
- กองบัญชาการตำรวจนครบาล, กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน" รายงานผลการจับกุมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด" กรุงเทพมหานคร : กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน, ๒๕๒๔. (จัดสำเนา)
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. กองวิจัยและวางแผน. ค่านิยมเพื่อชีวิตและสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๒๓. (จัดสำเนา)
- เคลือม บุญแก้ว. "การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมของนักเรียนฝึกหัดครู นักเรียนเกษตรกรรมและนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ" ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, ๒๕๑๕. (จัดสำเนา)
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ประชากรศาสตร์แห่งประเทศไทย, สถาบัน. "ประชากรประเทศไทย ปี ๒๕๒๓" กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์, ๒๕๒๓.
- บุญกว้าง เกิดตุลา. "บทบาทของสื่อมวลชนกับการพัฒนาเด็ก" อนาคตของชาติ กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สวนหนังสือ, ๒๕๒๓.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ มล. "การอบรมศึกษากับค่านิยมที่พึงประสงค์" เอกลักษณ์ไทย ๑(๑) : ๓๑ - ๕๐, มกราคม ๒๕๒๐.
- ประคอง กรรณสุด. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔.

ประคอง วรรณสุด. สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๐.

ประมวญ ดิศกินสัน. "วัยรุ่น-วัยเร่ง" จิตวิทยาพัฒนาการ กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แพรวพิทยา, ๒๕๒๐.

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. ค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๓. (อัตสำเนา)

ประเสริฐ ชูสิงห์. "การศึกษาค่านิยมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในเขตการศึกษา ๒ ปีการศึกษา ๒๕๑๗" ปริญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๑๘. (อัตสำเนา)

ปัญญานันทะมณี. "เยาวชนกับเศรษฐกิจ" ในรวมปาฐกถาชุดเยาวชนกับเศรษฐกิจไทย, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๒๐.

ปราโมทย์ นาคทรพรพ. "ค่านิยมของผู้นำกับการพัฒนาประเทศ" ในรัฐศาสตร์ : โครงการศึกษาลังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔.

ป๋วย อึ้งภากรณ์. "เยาวชนกับเศรษฐกิจ" ในรวมปาฐกถาชุดเยาวชนกับเศรษฐกิจไทย กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๒๐.

พนัส หันนาคินทร์, "การสร้างจริยธรรมให้แก่เด็กเรียนไทย" ในแนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย หน้า ๑๒๒. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๒๓.

...... การสอนค่านิยม พิมพ์ครั้งที่ ๒ พิษณุโลก : โครงการตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๒๑.

พิชญ์ สมปอง. สังคมชาวบ้านนา กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๒.

ไพฑูริย์ เครือแก้ว. ลักษณะสังคมไทยและการพัฒนาชุมชน พระนคร : การพิมพ์เกื้อกูล, ๒๕๐๖.

- วิฑูร โอสถานนท์. "ปัญหาและการวางแผนประชากร" ในประชากรศึกษา เล่ม ๑
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๑๙.
- วิฑูรกร วิทยาสาร. "จิตวิทยาครู ป.กศ." วิทยาสาร ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๓๓ กันยายน
๒๕๑๓,
- วิระวรรณ อามระดิษ. "ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลาย" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒๕๒๒. (อัครสำเนา)
- ศิริชัย ศิริกายะ. "การสื่อสาร" ในมนุษย์กับสังคม หน้า ๑๑๓, ๑๑๕. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓.
- สมาน ชาลีเครือ. "ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์" ปรึญานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๓. (อัครสำเนา)
- สุรพล โทพิศ. "การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมทางสังคมของนักศึกษาไทยพุทธ และนักศึกษาไทย-
อิสลาม ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูยะลา" ปรึญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๘. (อัครสำเนา)
- สุนทร โคมินและสนิท สม่ครการ. ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัย
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๒๒.
- อานนท์ อาภาภิรม. มนุษย์กับสังคม : สังคมและวัฒนธรรมไทย กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
บำรุงนุกุลกิจ, ๒๕๑๕.
- อำนวยการ ทะพินค์แก่. "ค่านิยม" เอกสารประกอบคำบรรยายในการอบรมครูใหญ่โรงเรียน
ปรับปรุงตามโครงการการศึกษาชนบท, ๒๕๑๓. (อัครสำเนา)

ภาษาอังกฤษ

Chalerm Sak Rabilwongse. "Thailand College Student Values: a Normative Study" Dissertation Abstracts, Vol. 40, No. 8, 1980.

Feather, Norman. Values in Education and Society. Citing Rokeach. Collier Macmillan Publisher, 1975.

Glass, Gene., Stanley, Julian. Statistical Methods in Education and Psychology, New Jersey: Prentice-Hall Inc., 1957.

Gould, Jullius., and Kollie, William. "Value" Dictionary of the Social Science New York: Macmillan Company, 1965.

Grady, Ann L., "A Comparison of Selected Social Values in Students Attending Catholic Schools with those of Students Attending Public Schools." Dissertation Abstracts, Vol. 40, No. 7, 1980.

Kelsey, Ian B., "A Comparative Study of Values of Students Attending the University of British Columbia in 1963 as Measured by the Allport-Vernon-Test Personal Values." Dissertation Abstracts, Vol. 24, No. 7, 1964.

Kretch, David; Crutchfield, Richard; and Ballachy, Egerton. Individual in Society. Tokyo: Kogakusha Company Ltd., 1967.

Johnson, Harry. Sociology: A Systematic Introduction New York: Harcourt, Brace & World Inc., 1960.

Maslow, Abraham. Toward a Psychology of Being. New York: Van Nostrand Reinhold, 1968.

Merrill, Francis. Society and Culture. New Jersey: Prentice Hall & Engle Wood Cliffs Inc., 1965.

- 22
- Moser, Robert J., "Towards a Values-Based Model for Evaluating Multiple-Purpose Organization: Values-Satisfactions and Community Development Corporations." Dissertation Abstracts, Vol. 40, No. 1, 1979.
- Nie, Norman H., et al. Statistical Package for the Social Sciences. 2d ed. New York: Mc Graw-Hill, Inc., 1975.
- Phenix, Philip., "Values," Philosophy of Education. New York: Henry Holt Company, 1958.
- Phillips, Herbert P., Thai Peasant Psychology University of California, 1966.
- Rokeach Milton., Beliefs, Attitude and Values San Francisco: Jossey Boss, 1968.
- Sethna, Rustun J., "A Cross-national Comparison of Certain Values among Graduate Students from the United States, Pakistan, India and Thailand." Dissertation Abstracts, Vol. 25, No. 10, 1965.
- Temple, Annette K., "The Effects of a Values Classification Process on Students' Views of Their Own and Peer Values." Dissertation Abstracts, Vol. 40, No. 11, 1980.
- Young, Kimball and Mack, Raymond. Sociology and Social Life New York: American Book Company, 1962.

ภาคผนวก

ศูนย์บริการ

ศาลากลางจังหวัด

ภาคผนวก ก.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจแบบสอบถาม ๕ ท่านคือ

๑. ศาสตราจารย์ สุมน อมรวิวัฒน์
๒. ศาสตราจารย์ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ
๓. รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เพียรชอบ
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ก้องแก้ว เจริญอักษร
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พาณี แสงกิจ

สถาบันวิจัยประชากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

สูตรที่ใช้ในการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

๑. การหามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

X = คะแนนความคิดเห็นทั้งหมด

 $\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนนักเรียนทั้งหมด

 $\bar{X}$ = ค่ามัชฌิมเลขคณิต

๒. การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ใช้สูตร

$$S.D = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

S.D = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

 $\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด $\sum fx^2$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N = จำนวนนักเรียนทั้งหมด

๓. สูตรที่ใช้ในการทดสอบค่าที (t-test)

$$t_i = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1) s_1^2 + (n_2 - 1) s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)}}$$

 $\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยในแต่ละขัอกกลุ่มนักเรียนมัธยมต้น $\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยในแต่ละขัอกกลุ่มนักเรียนมัธยมปลาย

$n_{x_1} = n_{x_2} =$ จำนวนข้อคำถาม

$s_{x_1} =$ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนจากกลุ่มนักเรียนมัธยมต้น

$s_{x_2} =$ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนจากกลุ่มนักเรียนมัธยมปลาย

สถาบันวิจัยประชากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๐ แสดง เพศของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครที่ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวนคน	(ร้อยละ)
ชาย	๓๒๔	๔๐.๕
หญิง	๔๗๖	๕๙.๕
รวม	๘๐๐	๑๐๐

ตารางที่ ๑๑ แสดงจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายที่ตอบแบบสอบถาม

ระดับชั้น	จำนวนคน	(ร้อยละ)
มัธยมศึกษาตอนต้น	๓๙๐	๔๘.๘
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๔๑๐	๕๑.๒
รวม	๘๐๐	๑๐๐

ตารางที่ ๑๒ แสดงจำนวนนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูลักษณะต่าง ๆ

ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู	จำนวนนักเรียนคน	(ร้อยละ)
เลี้ยงดูแบบกวดขัน	๑๕๗	๑๙.๖
เลี้ยงดูแบบไม่เข้มงวดและไม่ปล่อย	๕๗๖	๗๒.๐
เลี้ยงดูแบบปล่อยอิสระ	๖๗	๘.๔
รวม	๘๐๐	๑๐๐

ตารางที่ ๑๓ แสดงจำนวนนักเรียนที่มีสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยต่างกัน

สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย	จำนวนนักเรียนคน	(ร้อยละ)
เขตชุมชนหนาแน่น ย่านธุรกิจการค้า	๔๗๘	๕๘.๗
เขตชานเมือง	๒๘๕	๓๕.๖
เขตชุมชนแออัด	๓๗	๔.๖
รวม	๘๐๐	๑๐๐

ตารางที่ ๑๔ แสดงรายได้ของครอบครัวต่อเดือน (โดยประมาณ)

รายได้/เดือน	จำนวนนักเรียน	(ร้อยละ)
ต่ำกว่า ๑,๕๐๐ บาท	๖๒	๗.๗
๑,๕๐๑ - ๓,๐๐๐ บาท	๑๖๘	๒๑.๐
๓,๐๐๑ - ๕,๐๐๐ บาท	๑๘๖	๒๓.๒
๕,๐๐๑ - ๘,๐๐๐ บาท	๑๕๖	๑๙.๕
๘,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๒๒๘	๒๘.๕
รวม	๘๐๐	๑๐๐

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนนักเรียนที่ติดตามมารดา มีระดับอาชีพต่าง ๆ

อาชีพ	นักเรียนที่บิดามีอาชีพ		นักเรียนที่มารดามีอาชีพ	
	จำนวนคน	(ร้อยละ)	จำนวนคน	(ร้อยละ)
ไม่ประกอบอาชีพใด ๆ	๒๔	๓.๐	๓๒	๔.๐
รับจ้างรายวัน	๖๕	๘.๑	๘๕	๑๐.๖
เกษตรกรกรรม	๕๓	๖.๖	๕๓	๖.๖
ค้าขาย	๓๕๐	๔๓.๘	๔๕๐	๕๖.๓
รับราชการ	๒๖๒	๓๒.๘	๑๕๙	๑๙.๙
ลูกจ้างบริษัทเอกชน	๕๖	๕.๗	๒๑	๒.๖
รวม	๘๐๐	๑๐๐	๘๐๐	๑๐๐

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนนักเรียนที่ติดตามตามมีระดับการศึกษาต่าง ๆ

ระดับการศึกษา	การศึกษาบองปิตา		การศึกษาของมารดา	
	จำนวนนักเรียน คน	(ร้อยละ)	จำนวนนักเรียน คน	(ร้อยละ)
ไม่ได้รับการศึกษา	๕๔	๖.๗	๑๐๔	๑๓.๐
ป. ๑ - ป. ๖	๒๘๗	๓๗.๑	๓๐๐	๓๗.๕
ป. ๗ - มศ. ๓	๑๕๑	๑๘.๘	๑๔๘	๑๘.๖
มศ. ๕ (ม. ๘)	๘๓	๑๐.๔	๓๓	๔.๑
อาชีวศึกษา เช่น ช่างกล พณิชย ฯลฯ	๘๗	๑๑.๑	๑๐๖	๑๓.๓
อนุปริญญา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	๓๐	๓.๗	๕๒	๖.๕
ปริญญาตรี	๖๒	๗.๗	๕๓	๖.๖
ปริญญาโท	๒๕	๓.๑	๓	.๔
ปริญญาเอก	๑	๐.๑	๐	๐
รวม	๘๐๐	๑๐๐	๘๐๐	๑๐๐

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนนักเรียนที่มีสภาพแวดล้อมของโรงเรียนต่างกัน

สภาพแวดล้อมของโรงเรียน	จำนวนนักเรียนคน	(ร้อยละ)
ใกล้สถาน เจริญแหล่งการพินัน	๑๑๒	๑๔.๐
เขตธุรกิจการค้า	๓๓๘	๔๒.๓
เขตชุมชนแออัด	๑๒๕	๑๕.๖
เขตชาน เมือง	๒๒๕	๒๘.๑
รวม	๘๐๐	๑๐๐

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนนักเรียน ซึ่งโรงเรียนมีช่วงเวลาเฉพาะที่นักเรียนเรียนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนต่างกัน

ลักษณะการสอนค่านิยมของโรงเรียน	จำนวนนักเรียนคน	(ร้อยละ)
สอนในช่วงเช้าแถวตอนเช้า	๓๘๔	๔๘.๐
สอนในช่วงโมงโอมรวม	๑๓๗	๑๗.๒
สอนในช่วงโมงสังคมศึกษา	๑๑๙	๑๔.๙
สอนช่วงพักกลางวัน	๒๒	๒.๗
สอนในช่วงโมงวิชาอื่น ๆ	๑๓๖	๑๗.๐
โรงเรียนไม่มีการสอนค่านิยมทางสังคมเลย	๒	๐.๒
รวม	๘๐๐	๑๐๐

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถึง นักเรียนที่รัก

ข้าพเจ้า น.ส.ชฎาพร พิชรัชเสียร นิสิตปริญญาโท ชั้นปีที่ ๒ ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์

การวิจัยครั้งนี้จะสัมฤทธิ์ผลได้โดยได้รับความร่วมมือจากท่าน จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมตามหัวข้อที่ได้ระบุไว้ในแบบสอบถามนี้ ความคิดเห็นทุกประการของท่าน ผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

ท้ายที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณนักเรียนทุกท่าน ที่ได้ความร่วมมือด้วยดีมา ณ ที่นี้

น.ส.ชฎาพร พิชรัชเสียร

๒๐ ม.ค. ๒๕

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๒ ตอนคือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป ตามเกี่ยวกับตัวนักเรียน บิดามารดา การอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา และเกี่ยวกับโรงเรียน

ตอนที่ ๒ เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน ลงใน ให้ตรงกับข้อความที่ท่านเห็นว่าเป็นจริง หรือ
ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด

เกี่ยวกับตัวนักเรียน

๑. เพศ

๑. ชาย

๒. หญิง

๒. อายุ

๑. ต่ำกว่า ๑๒ ปี

๒. ๑๒ - ๑๕ ปี

๓. ๑๖ - ๒๐ ปี

๔. ๒๐ ปีขึ้นไป

๓. ขณะนี้อาศัยอยู่กับ

๑. บิดา

๒. มารดา

๓. บิดามารดา

๔. ญาติหรือผู้อื่น

๕. หอพัก

๔. บ้านที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน

๑. เป็นของบิดามารดา
๒. เช่า
๓. เช่าซื้อ
๔. อาศัยญาติหรือผู้อื่น

๕. บ้านที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ที่ไหน

๑. เขตชุมชนย่านธุรกิจในกรุงเทพฯ
๒. อยู่ในเขตชานเมืองของกรุงเทพฯ
๓. อยู่ในบริเวณที่สภาพแวดล้อมแออัด ชนบท ชนอนามัย
ที่ตี (สลัม)

เกี่ยวกับบิดามารดา

๖. สถานภาพการสมรสของบิดามารดา

๑. อยู่ด้วยกัน
๒. แยกกันอยู่
๓. หย่า
๔. หม้าย

๗. รายได้ของครอบครัว (ต่อเดือนโดยประมาณ)

๑. ต่ำกว่า ๑,๕๐๐ บาท
๒. ๑,๕๐๑ - ๓,๐๐๐ บาท
๓. ๓,๐๐๑ - ๕,๐๐๐ บาท
๔. ๕,๐๐๑ - ๘,๐๐๐ บาท
๕. ๘,๐๐๐ บาทขึ้นไป

๘. การศึกษาของบิดา มารดา

๑. ไม่ได้รับการศึกษา
๒. ป. ๑ - ป. ๖
๓. ป. ๗ - มศ. ๓ (ม. ๖)
๔. เตรียมอุดม (ม. ๘ หรือ มศ. ๕)
๕. อาชีวศึกษา เช่นช่างกล พาณิชย ์ ครู พยาบาล เป็นต้น
๖. อนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรชั้นสูง
๗. ปริญญาตรี
๘. ปริญญาโท
๙. ปริญญาเอก

๘. อาชีพหลักของบิดา มารดา

๑. ไม่ประกอบอาชีพใดๆ ในปัจจุบัน
๒. รับจ้างรายวัน เช่นกรรมกร รับจ้างทำนา ฯลฯ
๓. เกษตรกรหรือชาวประมง
๔. ค้าขาย หรือ เป็นเจ้าของกิจการค้าระดับเล็ก ระดับปานกลาง
๕. ข้าราชการ เจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานชั้นผู้น้อย
๖. ข้าราชการ นักธุรกิจ ผู้บริหารระดับสูง หรือเป็น เจ้าของกิจการค้าขนาดใหญ่
๗. ลูกจ้างบริษัทเอกชน

๑๐. เกี่ยวกับการเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนบุตรของบิดามารดา ○

ข้อความต่อไปนี้ คือลักษณะการเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนของบิดามารดาของท่านที่มีต่อท่านโปรดอ่านข้อความทั้ง ๓ ลักษณะ แล้วพิจารณาดูว่า ลักษณะที่ ๑ หรือ ลักษณะที่ ๒ หรือลักษณะที่ ๓ ที่ท่านเห็นว่า เป็นความจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด แล้วเขียนเลข ๑ หรือ ๒ หรือ ๓ ลงใน ○ ของข้อ ๑๐ เพียงเลขเดียว

ลักษณะที่ ๑

- พ่อแม่ของท่านเป็นผู้กำหนดแผนการดำเนินชีวิตไว้ให้ท่านเป็นการล่วงหน้า
- พ่อแม่ของท่านกวดขันเรื่องความเป็นระเบียบเรียบร้อยของตัวท่านอยู่ตลอดเวลา
- พ่อแม่ของท่านเป็นผู้ตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ในครอบครัวตามความคิดเห็นของพ่อแม่เอง โดยท่านไม่มีส่วนร่วมเลย
- พ่อแม่ของท่านกวดขันท่านมากในเรื่องความประพฤติ การเรียน การคบเพื่อน การแต่งกาย การรับประทานอาหาร และการใช้จ่ายต่าง ๆ
- เมื่อท่านทำสิ่งของชำรุด เสียหาย พ่อแม่จะว่ากล่าวตักเตือนและลงโทษเสมอ
- ท่านต้องบอกให้พ่อแม่ทราบทุกครั้ง เมื่อท่านจะออกจากบ้านไปไหน

ลักษณะที่ ๒

- พ่อแม่ของท่าน และตัวท่านร่วมปรึกษาหารือในเรื่องการดำเนินชีวิตของท่าน
- พ่อแม่ของท่านจะให้คำแนะนำปรึกษาและดูแลเรื่องการศึกษา เก็บรักษาของใช้ส่วนตัว และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของตัวท่านในบางกรณีบ้าง
- ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ของครอบครัวในบางกรณีที่พ่อแม่เห็นสมควร
- พ่อแม่จะให้อิสระแก่ท่านในด้านความประพฤติส่วนตัว การศึกษาเล่าเรียน การคบเพื่อน การใช้จ่ายต่าง ๆ การแต่งกาย และการรับประทานอาหาร โดยพิจารณาจากเหตุผล และความเหมาะสม ซึ่งท่านยอมรับ

- เมื่อท่านทำสิ่งของชำรุด พ่อแม่จะว่ากล่าวตักเตือนหรือลงโทษตามความเหมาะสม
- การไปนอกสถานที่บางครั้งพ่อแม่ต้องการให้ท่านบอกให้ทราบด้วย

ลักษณะที่ ๓

- พ่อแม่ให้ท่านเป็นผู้ตัดสินใจทำการต่าง ๆ ด้วยตัวเองโดยไม่มีการวางแผนล่วงหน้า
- พ่อแม่จะไม่กังวลเรื่องความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการเก็บรักษาของใช้ส่วนตัวของท่าน
- พ่อแม่เปิดโอกาสให้ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจเรื่องภายในครอบครัวได้อย่างเต็มที่ทุกครั้ง
- พ่อแม่ให้อิสระท่านเต็มที่ในการประพฤติดี การศึกษาเล่าเรียน การคบเพื่อน การแต่งกาย การรับประทานอาหาร และการใช้จ่ายต่าง ๆ
- พ่อแม่ไม่เคยว่ากล่าวตักเตือนหรือลงโทษใด ๆ เมื่อทำของชำรุดเสียหาย
- ท่านสามารถจะไปไหนมาไหนได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องบอกพ่อแม่ให้ทราบ และพ่อแม่ไม่เคยสนใจที่จะสอบถามด้วย

เกี่ยวกับโรงเรียนที่ท่านกำลังศึกษาอยู่

๑๑. โรงเรียนที่ท่านกำลังศึกษาอยู่เป็นโรงเรียน

๑. รัฐบาล
๒. ราษฎร์

๑๒. ท่านกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น

๑. มัธยมศึกษาตอนต้น
๒. มัธยมศึกษาตอนปลาย

๑๓. โรงเรียนที่ท่านกำลังศึกษาอยู่ขณะนี้ ตั้งอยู่ที่ไหน ในกรุงเทพมหานคร

๑. อยู่ใกล้สถาน เรืองรมย์ แหล่งการพนัน
๒. อยู่ในเขตย่านการค้า ย่านธุรกิจอุตสาหกรรมหรือแหล่งชุมชนแออัด
๓. อยู่ในหรืออยู่ใกล้เขตแหล่งเสื่อมโทรม (สลัม)

๑๔. โรงเรียนที่ท่านกำลังศึกษาอยู่ทำการสอนหรืออบรมเกี่ยวกับคำนิยมทางสังคม * ในลักษณะใด
๔. อยู่ในเขตชานเมือง
๑. สอนหรืออบรมในช่วงเช้าแถวตอนเช้า
๒. สอนหรืออบรมในช่วงชั่วโมงโฮมรูม
๓. สอนหรืออบรมในช่วงชั่วโมงเรียนวิชาสังคมศึกษา
๔. สอนหรืออบรมในช่วงพักกลางวัน โดยโรงเรียน
มีวิทยุโรงเรียนกระจายเสียง
๕. สอนหรืออบรมในช่วงชั่วโมงเรียนวิชาอื่น ๆ นอกเหนือ
จากวิชาสังคมศึกษา
๖. ไม่มีการสอนหรืออบรมเกี่ยวกับคำนิยมทางสังคมเลย

*

หมายเหตุ คำนิยมทางสังคม หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด การกระทำ และสิ่งอื่น ๆ ที่
คนจำนวนมากในสังคมเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ดี ควรแก่การปฏิบัติ เช่นการ
ตรงต่อเวลา การประหยัดมีนิสัย การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ การเคารพ
อาวุโส ระเบียบวินัย ฯลฯ

ส่วนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม

อ่านข้อความแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ค่านิยมทางสังคม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ มีความ เห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง
<u>การรักความอิสระ</u>					
๑. โดยทั่ว ๆ ไป ท่านชอบและต้องการที่จะไปซื้อของด้วยตนเองมากกว่าไปกับเพื่อน					
๒. ถ้าให้เลือกระหว่างการไปเที่ยวกับบิดามารดา กับการไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ ท่านจะเลือกการไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ					
๓. ท่านไม่ชอบและรู้สึกรำคาญมาก ถ้ามีผู้อื่นมากอยบบอกให้ทำสิ่งโน้นสิ่งนี้					
๔. เวลาจะหางานทำ ไม่ควรจะหางานกับบิดามารดา หรือญาติพี่น้อง เพราะไม่อิสระในการทำงานเท่าที่ควร					

ค่านิยมทางสังคม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
๕. ท่านไม่ชอบทำงานที่มีกฎเกณฑ์ข้อบังคับ มากเกินไป					
๖. ท่านชอบทำงานเดี่ยวมากกว่าทำงานกลุ่ม เพราะมีอิสระมากกว่า					
๗. ถ้าให้เลือกระหว่างการแต่งเครื่องแบบ นักเรียนกับการไม่ต้องแต่งเครื่องแบบ นักเรียนมาเรียนหนังสือ ท่านจะเลือก การที่ไม่ต้องแต่งเครื่องแบบ					
๘. ถ้าท่านมีโอกาสเลือกประกอบอาชีพ ท่าน จะเลือกงานที่อิสระมากกว่างานที่มี ผู้บังคับบัญชาหรือเจ้านาย					
๙. ถ้าท่านมีครอบครัว ท่านจะพาผู้สมรส ของท่านแยกออกมาอยู่ต่างหาก ไม่อยู่ร่วมกับญาติพี่น้องหรือบิดามารดา ของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด					
<u>ความรับผิดชอบ</u>					
๑๐. ท่านควรช่วยเหลือทำงานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ ในครอบครัว					

ค่านิยมทางสังคม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
๑๑. มีความจำเป็นที่นัก เรียนจะต้องมีส่วน ร่วมรับผิดชอบและแก้ไขปัญหากภายใน ครอบครัวในฐานะ เป็นสมาชิกของ ครอบครัว					
๑๒. การตั้งใจและพยายามปรับปรุงผลการ เรียนให้ดีขึ้น เสมอ เป็นหน้าที่ของ นัก เรียนที่มีต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อโรงเรียน					
๑๓. เป็นหน้าที่ของคณาจารย์และนักการ ภารโรงที่จะต้องดูแลรักษาสาธารณะ สมบัติของโรงเรียน					
๑๔. ถ้า นัก เรียนมีโอกาสได้ เลือกผู้แทน ราษฎร นักเรียนจะไปใช้สิทธิ์ออกเสียง เลือกตั้ง					
๑๕. ประชาชนควรสนใจและติดตามข่าวสาร บ้านเมืองตลอดเวลา					
๑๖. การดูแลรักษาต้นไม้ที่ปลูกอยู่ริมถนน เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงาน ของ กทม.					

ค่านิยมทางสังคม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
๑๗. ผู้มีรายได้ต้องมีหน้าที่เสียภาษีให้แก่รัฐบาล แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบที่มีต่อ ชาติบ้านเมือง					
๑๘. เมื่อประเทศตกอยู่ในภาวะอันตราย หน้าที่ความรับผิดชอบควรเป็นของ ประชาชนทุกคน					
<u>ระเบียบวินัย</u>					
๑๙. การขึ้นลงรถประจำทาง ควรรอให้ ผู้โดยสารลงจากรถเรียบร้อยเสียก่อน แล้วจึงขึ้น					
๒๐. การข้ามถนน พอรถว่างก็ข้ามได้เลย ไม่จำเป็นต้องข้ามที่ทางม้าลายหรือ สะพานลอย เพราะการที่ต้องไปข้าม ที่ทางม้าลายหรือสะพานลอยต้อง เสียเวลาเดินไปอีก					
๒๑. นักเรียนควรแต่งเครื่องแบบให้เรียบร้อย และถูกต้องตามระเบียบ					
๒๒. ที่ได้ก็ตามที่ทราบว่ามีกาห้าม สูบบุหรี่ ก็ไม่ควรฝ่าฝืน					

คำนิยามทางสังคม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
๒๓. การเข้าไปในโรงมหรสพ ท่านควรนำ อาหารเข้าไปรับประทานด้วย เพื่อ เพิ่มความเพลิดเพลินในการชมมหรสพ					
๒๔. เวลาไปดูกีฬา ดุละครหรือฟังดนตรี ถ้าถูกใจก็ควรจะแสดงท่าทางที่แสดง ออกถึงความพอใจ เช่น ลุกขึ้นกระโดด พื้น ลุกขึ้นเต้นด้วยความโลดหรือ ส่งเสียงกรี๊ดกราด					
๒๕. การเดินตามถนนหนทางต้องสำรวจ กิริยาวาจา และสำนึกอยู่เสมอว่า ตนอยู่ในที่สาธารณะ ไม่ส่งเสียง เอ็ดอึ้งหยอกล้อ รับประทานขนมหรือ ทิ้งสิ่งที่ไม่ต้องการบนถนน					
๒๖. ควรนั่งตัวตรงไม่ปล่อยอารมณ์ตามสบาย ไม่นั่งโยกเก้าอี้ พิงพนักเก้าอี้ เอกเขนก นั่งกอดคอหรือไขว่ห้างในขณะที่ อาจารย์สอน					

คำนิยามทางสังคม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
๒๗. สมัยนี้เป็นสมัยประชาธิปไตย ฉะนั้น การ ใส่เสื้อยัดนุ่นกางเกงยีนส์หรือใส่ รองเท้าแตะ เข้าไปในสถานศึกษา เป็น เรื่องธรรมดา					
<u>การเคารพอาวุโส</u>					
๒๘. การเคารพเชื้อพืงผู้มีอาวุโส เป็นสิ่ง สำคัญ ควรปลูกฝังแก่เยาวชนต่อไป					
๒๙. ผู้มีอาวุโสมากกว่า ย่อมเป็นบุคคลที่มี ความสุขุมคัมภีรภาพมากกว่าผู้มีอาวุโส น้อย					
๓๐. ผู้น้อยไม่ควรถือวิสาสะใช้สิ่งของที่เขา จัดไว้สำหรับผู้ใหญ่โดยเฉพาะ เช่น ไม่ควรใช้ห้องน้ำของครูอาจารย์ เป็นต้น					
๓๑. ในสถานศึกษา รุ่นน้องต้องเคารพ และ เชื้อพืงรุ่นพี่					
๓๒. การนั่ง เดิน ยืน หรือพูดจกกันด้วย กิริยาที่ไม่สุภาพ เรียบร้อยต่อหน้าผู้ใหญ่ ถือเป็นการไม่เคารพผู้ใหญ่					

คำนิยมทางสังคม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
๓๓. การไปติดต่อพบปะผู้ใหญ่ด้วยการแต่งกาย สุภาพเรียบร้อย ถือเป็นการเคารพและ ให้เกียรติผู้ใหญ่					
๓๔. คำกล่าวที่ว่า "เดินตามหลังผู้ใหญ่ สุนัขไม่กัด" ในสังคมไทยปัจจุบันยังถือ เป็นแนวทางปฏิบัติได้อยู่เสมอ					
๓๕. ในระบบความสัมพันธ์ของสังคมไทย เราควรรักษาระบบอาวุโสเอาไว้ เพราะระบบอาวุโสเป็นระบบที่เหมาะสม กับสังคมไทยทุกยุคทุกสมัย					
<u>การถือพรตถือพวก</u>					
๓๖. การจ้างคนมาช่วยทำงาน ควรจ้างญาติ พี่น้องดีกว่าการจ้างคนอื่น					
๓๗. คนรวย ๆ มักจะรู้จักคนใหญ่คนโตมาก ซึ่งยอมเป็นธรรมดานั่นเอง ที่ทำให้ บุตรหลานของเขาประสบผลสำเร็จ ได้ง่าย					

ค่านิยมทางสังคม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
๓๘. คนเราสมัยนี้ จำเป็นต้องรู้จักคนใหญ่ คนโตไว้ จึงจะก้าวหน้าดีในด้าน การงาน					
๓๙. ถ้าท่านเป็นผู้บริหารและมีอำนาจเต็มที่ ในบริษัทแห่งหนึ่ง ในการ เลื่อนตำแหน่ง ต่าง ๆ ผู้ที่เป็นบุตรหลาน เครือญาติ หรือเพื่อนฝูงของท่านจะได้รับการ พิจารณา ก่อนบุคคลภายนอก					
๔๐. การมีพรรคพวกทำให้เรามีอิทธิ หลายทาง					
๔๑. เมื่อ เพื่อนรักของท่านไปมีเรื่อง บาดหมางกับผู้อื่น ทันทีที่ท่านทราบ เรื่องท่านจะเข้าข้างเพื่อนรักของ ท่านโดยไม่คำนึงถึงเหตุผลใครคิด ใครถูก แต่จะถือความเป็นเพื่อนรัก สำคัญกว่าเหตุผล					
๔๒. ในการ เลือกหัวหน้าห้อง ท่านจะเลือก คนที่สนิทกับท่านเป็นพิเศษขึ้นเป็นหัวหน้า					

คำนิยมทางสังคม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
๔๓. ถ้าท่านเป็นผู้มีอำนาจในการรับสมัคร และคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในบริษัท แห่งหนึ่ง บุคคลที่จบจากสถาบัน การศึกษาเดียวกับท่าน จะมีโอกาสได้ รับการพิจารณาจากท่านมากกว่า บุคคลอื่น					
<u>การตรงต่อเวลา</u>					
๔๔. ท่านกำหนดเวลาดูหนังสือไว้อย่างดี แต่ มักจะไม่ได้ปฏิบัติตามนั้น					
๔๕. ถ้าท่านนัดเพื่อนเที่ยวไว้ แต่พอถึง เวลาท่านเกิดติดธุระสำคัญ ท่านจะใช้ ให้อีกคนมาแจ้งให้เพื่อนทราบถึงเหตุที่ ท่านมาไม่ได้					
๔๖. ถ้าท่านได้รับเชิญไปร่วมรับประทานอาหาร ในงานเลี้ยงแห่งหนึ่ง ท่าน ไปช้ากว่ากำหนดเวลา ท่านจะเกิด ความรู้สึกละอายที่มาสาย					
๔๗. เมื่อยืมหนังสือเพื่อนมาอ่าน ต้องรีบ อ่านให้จบ เพื่อจะได้ส่งคืนทัน กำหนดเวลาที่ได้รับปากไว้					

ค่านิยมทางสังคม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
๔๘. เมื่อจะไปเที่ยวนอกบ้านไกล ๆ ต้องบอกผู้ปกครองก่อน และจะต้องกลับตรงเวลาที่บอกไว้					
๔๙. บางครั้งตั้งใจว่าจะทำการบ้านหรือซักผ้า แต่พอถึงเวลาก็มักผลัดไว้ทำเวลาอื่น					
๕๐. นักเรียนควรฝึกตนเองให้เป็นคนตรงต่อเวลา					
๕๑. การมาโรงเรียนสาย เข้าห้องเรียนช้า ถือว่าเป็นคนไม่ตรงต่อเวลา					
๕๒. เมื่ออาจารย์มอบหมายให้ทำงานใด ๆ ควรพยายามทำให้เสร็จและส่งตรงตามเวลาที่อาจารย์นัดหมาย					
<u>การประหยัดมีธัญสิทธิ์</u>					
๕๓. เงินที่ได้รับจากผู้ปกครอง เมื่อไม่พอใช้ ท่านแก้ปัญหาโดยการขอยืมเงินจากเพื่อนก่อนแล้วจึงหาโอกาสคืนภายหลัง					

คำนิยามทางสังคม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
๕๔. ท่านควรเก็บหอมรอมริบเงินส่วนหนึ่ง ที่ได้รับผู้ปกครอง เพื่อเก็บไว้เป็นเงิน ออมของท่านเอง					
๕๕. เมื่อท่านเห็นคนอื่นมีอะไร ท่านก็จะ ต้องซื้อหามาให้มีเหมือนเขาจึงจะ ไม่น้อยหน้าเขา					
๕๖. ถ้ามีสินค้าที่ผลิตออกมาใหม่ ๆ ทั้งสวย ทั้ง เก๋ ท่านจะต้องรีบซื้อไว้ก่อน จะได้เป็นคนทันสมัย					
๕๗. เมื่อท่านมีเงินเดือนเป็นของตนเอง ท่านจะใช้จ่ายเงินซื้อสิ่งของ เครื่องใช้ ที่ท่านต้องการให้สมกับความอยาก					
๕๘. ท่านพบว่าตนเองมีความต้องการที่จะ ได้สิ่งของ เครื่องใช้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ					
๕๙. ท่านชอบที่จะไปรับประทานอาหารใน สถานที่หรูหรา โอ่โง่ง มีดนตรีและ นักร้องบรรเลง เพลง ในขณะที่ รับประทานอาหารมากกว่าการที่ต้องซื้อผัก ข้าวมาทำเองที่บ้าน					

ค่านิยมทางสังคม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
๖๐. เมื่อท่านมีโอกาสไปงานสังสรรค์หรือไป เที่ยวกับเพื่อน ๆ ท่านจะแต่งกาย ด้วยเสื้อผ้าชุดใหม่จะพยายามไม่ใส่ เสื้อผ้าซ้ำชุดเดิม					
๖๑. ถ้าท่านเข้าสู่พิธีมงคลสมรส ท่านจะ จัดงานเลี้ยงของท่านให้ใหญ่โตที่สุด เท่าที่ท่านจะทำได้					
<u>การนิยมไทย</u>					
๖๒. การใช้สินค้าที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ เป็นการช่วยพัฒนาชาติอย่างยิ่ง					
๖๓. ในสังคมไทยเราจะยกย่องบุคคลที่ใช้ สิ่งของเครื่องใช้จากต่างประเทศ ว่าเป็นผู้มีฐานะทางสังคมดีกว่าผู้ที่ใช้ ของราคาถูกที่ผลิตขึ้นเองในประเทศ					
๖๔. ในกรณีที่สินค้าราคาเท่ากัน ถ้าให้เลือก ระหว่างสินค้าที่ผลิตจากต่างประเทศ กับสินค้าที่ผลิตในประเทศ ท่านจะเลือก ซื้อสินค้าที่ผลิตจากต่างประเทศ					

คำนิยมทางสังคม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
๖๕. วัฒนธรรมไทยค่อนข้างจะ เขยและ ล้าสมัย เมื่อเทียบกับวัฒนธรรมตะวันตก					
๖๖. ในวันสำคัญของชาติ ท่านจะประดับ ธงชาติไทยที่บ้านของท่านทุกครั้ง					
๖๗. โบราณสถาน หรือโบราณวัตถุทั้งหลาย ควรสร้างตึกกรมบ้านเรือนให้ ประชาชนได้อยู่อาศัยแทน จะมี ประโยชน์กว่า					
๖๘. ท่านรู้สึก เบื่อหน่ายต่อการที่ดองหนึ่งฟัง การบรรเลงดนตรีไทยหรือชม นาฏศิลป์ไทย					
๖๙. เมื่อได้ยินเพลงชาติที่ใดก็ตาม ท่าน จะหยุดการกระทำทั้งปวงและจะยืนตรง ทันที					
๗๐. ท่านจะภูมิใจมาก ถ้าท่านสามารถใช้ ภาษาอังกฤษประกอบภาษาไทย ในการ สนทนาพูดคุยกับเพื่อน ๆ					

คำนิยมทางสังคม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์					
๗๑. เราควรสละเวลาและแรงกายทำงาน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม					
๗๒. ไม่จำเป็นต้องคิดช่วยผู้อื่น เพราะ ถึงแม้เราไม่ช่วยคนอื่นก็ช่วยได้					
๗๓. การบริจาคน้ำดื่มและอุทิศดวงตาให้แก่ สภากาชาดไทย เป็นการกระทำที่ น่ายกย่อง					
๗๔. คนยากจนไม่จำเป็นต้องเสียสละอะไร เพราะตนเองก็ขาดแคลนอยู่แล้ว					
๗๕. ถ้าท่านพบ เศษแก้วแหลมคมตกอยู่กลาง ทางเดิน ท่านจะเก็บ เศษแก้วไปทิ้งในที่ที่ เหมาะสม ซึ่งคนอื่น ๆ จะไม่เดินไป เหยียบ					
๗๖. ถ้ามีการพัฒนาสถานที่สาธารณะ ซึ่งอยู่ ใกล้บ้านของท่าน ท่านจะช่วยเหลือ ด้วยความเต็มใจทั้งกำลังกายหรือ กำลังทรัพย์ขึ้นตามความสามารถ					

คำนิยามทางสังคม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
๗๗. ถ้าประเทศชาติตกอยู่ในภาวะ อันตราย ท่านยอมสละชีพได้เพื่อชาติ					
๗๘. ท่านยินดีที่จะสละเวลาในวันหยุดของท่าน เพื่อออกไปเดินรับบริจาคเงินตาม สถานที่ต่าง ๆ หรือตามท้องถนนใน การช่วยเหลือเด็กพิการ					
๗๙. ในการโดยสารรถประจำทาง ท่าน จะสละที่นั่งของท่านให้แก่เด็ก สตรี มีครรภ์หรือคนชรา					
<u>การพึ่งตนเอง</u>					
๘๐. ท่านไม่ยอมให้มารดาซักเสื้อผ้าให้ เพราะโตพอที่จะทำด้วยตนเองได้แล้ว					
๘๑. ถ้าพบบทเรียนที่ยาก ๆ ท่านจะพยายาม ทำความเข้าใจโดยการอ่านทบทวน หลาย ๆ เที่ยวจนเข้าใจด้วยตนเอง มากกว่าการที่จะให้ผู้อื่นอธิบาย					
๘๒. ท่านมักจะเปลี่ยนใจบ่อย ๆ ไม่ทำตาม ความคิดเดิม ถ้ามีเพื่อนมาแนะนำ					
๘๓. ท่านมักจะรู้สึกลำบากใจ ถ้าต้อง ตัดสินใจทำอะไรด้วยตนเอง					

ค่านิยมทางสังคม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
๘๔. เมื่อมีปัญหาใด ๆ ท่านชอบปรึกษาเพื่อน มากกว่าตัดสินใจด้วยตนเอง					
๘๕. ท่านเคยเลิก ล้มความตั้งใจที่จะทำอะไร บ่อย ๆ เพราะคิดว่าตนเองไม่มีความ สามารถพอ					
๘๖. ท่านชอบทำงานของท่านด้วยตนเอง มากกว่าให้คนอื่นทำให้					
๘๗. เมื่อมีโอกาสทำงาน ตั้งใจว่าจะสอบเข้า ไปทำงานเอง ไม่ต้องการให้มีผู้ ฝากฝัง					
๘๘. ในการตัดสินใจทำอะไรก็ตาม พ่อแม่ มีส่วนช่วยในการตัดสินใจแก่ท่านน้อย มาก ท่านมักจะตัดสินใจด้วยตนเองเสมอ					

สถาบันวิจัยประชากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

นางสาวชฎาพร พิษรัชเชิษฐ์ เกิดวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๐๐ ณ บ้านเลขที่ ๑๐ ตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เข้าศึกษาที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘ สำเร็จการศึกษาได้ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับสอง ในวิชาเอก สังคมศึกษา วิชาโท ภาษาฝรั่งเศส เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑ - ๒๕๒๒ และได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ในปีเดียวกัน สำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๒๕

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย